



Sadržaj

II. *Nezakonodavni akti*

MEĐUNARODNI SPORAZUMI

- ★ Odluka Vijeća (EU) 2016/1841 od 5. listopada 2016. o sklapanju, u ime Europske unije, Pariškog sporazuma donesenoga u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama 1
- Pariški sporazum 4

UREDBE

- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/1842 od 14. listopada 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1235/2008 u pogledu elektroničke potvrde o inspekciji za uvezene ekološke proizvode i određenih drugih elemenata i Uredbe (EZ) br. 889/2008 u pogledu zahtjeva za konzervirane ili prerađene ekološke proizvode i prijenos informacija ⁽¹⁾ 19
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/1843 od 18. listopada 2016. o prijelaznim mjerama za primjenu Uredbe (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s akreditacijom službenih laboratorija koji provode službeno testiranje na prisutnost *Trichinelle* ⁽¹⁾ 38
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/1844 od 18. listopada 2016. o utvrđivanju paušalnih uvoznih vrijednosti za određivanje ulazne cijene određenog voća i povrća 40
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/1845 od 18. listopada 2016. o utvrđivanju koeficijenta dodjele koji se primjenjuje na zahtjeve za potporu za smanjenje proizvodnje mlijeka u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2016/1612 42

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP

ODLUKE

- ★ Odluka Komisije (EU) 2016/1846 od 4. srpnja 2016. o mjeri SA.41187 (2015/C) (ex 2015/NN) koju je provela Mađarska u pogledu zdravstvenog doprinosa poduzeća u sektoru duhanske industrije (priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4049)⁽¹⁾ 43
- ★ Odluka Komisije (EU) 2016/1847 od 4. srpnja 2016. o državnoj potpori SA.41612 – 2015/C (ex SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN)) koju je provela Nizozemska u korist profesionalnog nogometnog kluba MVV u Maastrichtu (priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4053)⁽¹⁾ 53
- ★ Odluka Komisije (EU) 2016/1848 od 4. srpnja 2016. o mjeri SA.40018 (2015/C) (ex 2015/NN) koju je provela Mađarska u pogledu izmjene pristojbe za nadzor prehrambenog lanca u Mađarskoj iz 2014. (priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4056)⁽¹⁾ 63
- ★ Odluka Komisije (EU) 2016/1849 od 4. srpnja 2016. o mjeri SA.41613 – 2015/C (ex SA.33584 – 2013/C (ex 2011/NN)) koju je provela Nizozemska u pogledu profesionalnog nogometnog kluba PSV u Eindhoven (priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4093)⁽¹⁾ 75

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP

II.

(Nezakonodavni akti)

MEĐUNARODNI SPORAZUMI

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2016/1841

od 5. listopada 2016.

o sklapanju, u ime Europske unije, Pariškog sporazuma donesenoga u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1., u vezi s člankom 218. stavkom 6. točkom (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir suglasnost Europskog parlamenta ⁽¹⁾,

budući da:

- (1) Na 21. konferenciji stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC), koja je održana u Parizu od 30. studenoga do 12. prosinca 2015., donesen je tekst sporazuma o jačanju globalnog odgovora na klimatske promjene.
- (2) Pariški sporazum potpisan je 22. travnja 2016. u skladu s Odlukom Vijeća (EU) 2016/590 ⁽²⁾.
- (3) Pariški sporazum stupit će na snagu tridesetog dana od dana na koji najmanje 55 stranaka UNFCCC-a, na koje se ukupno odnosi najmanje 55 % procijenjenih ukupnih emisija stakleničkih plinova, položi svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobravanju ili pristupu. Stranke UNFCCC-a uključuju Uniju i njezine države članice. U zaključcima od 18. ožujka 2016. Europsko vijeće istaknulo je potrebu da Unija i njezine države članice Pariški sporazum sklope što prije i na vrijeme kako bi bile stranke od njegova stupanja na snagu.
- (4) Pariški sporazum zamjenjuje pristup zauzet u okviru Kyotskog protokola iz 1997.
- (5) Pariškim sporazumom se, među ostalim, utvrđuje dugoročni cilj u skladu s ciljem da se povišenje globalne temperature zadrži na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te da se ulažu naponi da se to povišenje zadrži na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju. Kako bi ostvarile taj cilj, stranke će pripremiti i održavati uzastopne nacionalno utvrđene doprinose te o njima obavještavati.
- (6) U skladu s Pariškim sporazumom, od 2023. stranke trebaju svakih pet godina, oslanjajući se na najnovije znanstvene podatke i podatke o provedbi, provesti globalni pregled stanja u kojem će se pratiti napredak te razmatrati smanjenja emisija, prilagodbe i pružena potpora, a uzastopni doprinosi svake stranke trebaju predstavljati napredak u odnosu na prethodni doprinos te stranke i odražavati njezin najviši mogući cilj.

⁽¹⁾ Suglasnost od 4. listopada 2016. (još nije objavljena u Službenom listu).

⁽²⁾ Odluka Vijeća (EU) 2016/590 od 11. travnja 2016. o potpisivanju, u ime Europske unije, Pariškog sporazuma donesenog u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (SL L 103, 19.4.2016., str. 1.).

- (7) Obvezujući cilj domaćeg smanjenja emisija stakleničkih plinova u cjelokupnom gospodarstvu za najmanje 40 % do 2030. u odnosu na 1990. poduprlo je Europsko vijeće u zaključcima od 23. i 24. listopada 2014. o okviru klimatske i energetske politike za 2030. Vijeće je 6. ožujka 2015. donijelo taj doprinos Unije i njezinih država članica kao njihov planirani nacionalno utvrđeni doprinos, koji je podnesen Tajništvu UNFCCC-a.
- (8) U svojoj Komunikaciji uz prijedlog o potpisivanju Pariškog sporazuma od strane Unije Komisija je naglasila da je za globalni prelazak na čistu energiju potrebno promijeniti načine ulaganja i poticaje u cijelom spektru politika. Ključni je prioritet Unije stvaranje otporne energetske unije kako bi svojim građanima osigurala sigurnu, održivu, konkurentnu i povoljnu energiju. Kako bi se to ostvarilo, potrebno je nastaviti provoditi ambiciozne klimatske mjere i napredovati u drugim aspektima energetske unije.
- (9) Vijeće je u zaključcima od 18. rujna 2015. potvrdilo da Unija i njezine države članice namjeravaju djelovati zajednički u okviru Pariškog sporazuma te je izrazilo zadovoljstvo namjerom Norveške i Islanda da sudjeluju u tom zajedničkom djelovanju.
- (10) Dogovor o zajedničkom djelovanju Unije i njezinih država članica postići će se naknadno te će obuhvaćati odgovarajuću razinu emisija dodijeljenu Uniji i njezinim državama članicama.
- (11) Člankom 4. stavkom 16. Pariškog sporazuma utvrđena je obveza obavještanja tajništva o tom zajedničkom djelovanju, uključujući obavještanje o razinama emisija koje su dodijeljene svakoj stranci u relevantnom razdoblju.
- (12) Pariški sporazum u skladu je s ciljevima Unije u pogledu okoliša iz članka 191. Ugovora, odnosno očuvanjem, zaštitom i poboljšanjem kvalitete okoliša; zaštitom ljudskog zdravlja; te promicanjem mjera na međunarodnoj razini za rješavanje regionalnih, odnosno svjetskih problema okoliša, a osobito borbom protiv klimatskih promjena.
- (13) Pariški sporazum i Izjavu o nadležnosti trebalo bi odobriti u ime Unije,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Pariški sporazum donesen 12. prosinca 2015. u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama odobrava se u ime Unije.

Tekst Pariškog sporazuma priložen je ovoj Odluci.

Izjava o nadležnosti priložena ovoj Odluci također se odobrava u ime Unije.

Članak 2.

Predsjednik Vijeća određuje jednu ili više osoba ovlaštenih za polaganje, u ime Unije, isprave o ratifikaciji kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, u skladu s člankom 20. stavkom 1. Pariškog sporazuma, zajedno s Izjavom o nadležnosti.

Članak 3.

1. Države članice nastoje poduzeti potrebne korake kako bi svoje isprave o ratifikaciji položile istodobno s Unijom ili u najkraćem mogućem roku nakon toga.
2. Države članice obavještavaju Komisiju o svojim odlukama o ratifikaciji Pariškog sporazuma ili, ovisno o okolnostima, o vjerojatnom datumu dovršetka potrebnih postupaka.

Članak 4.

Ova Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu 5. listopada 2016.

Za Vijeće
Predsjednik
M. LAJČÁK

PRIJEVOD

PARIŠKI SPORAZUM

STRANKE OVOG SPORAZUMA,

S OBZIROM NA TO da su stranke Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (u daljnjem tekstu: „Konvencija”),

U SKLADU S Durbanskom platformom za pojačano djelovanje, koja je uspostavljena odlukom 1/CP.17 na sedamnaestoj sjednici Konferencije stranaka Konvencije,

NASTOJEĆI OSTVARITI cilj Konvencije i poštujući njome utvrđena načela, uključujući načelo pravednosti i zajedničkih ali diferenciranih odgovornosti i mogućnosti s obzirom na različite nacionalne okolnosti,

PREPOZNAJUĆI potrebu za učinkovitim i postupnim odgovorom na neposrednu opasnost od klimatskih promjena na temelju najboljih dostupnih znanstvenih spoznaja,

PREPOZNAJUĆI I specifične potrebe te posebne okolnosti stranaka – zemalja u razvoju, posebice onih koje su posebno osjetljive na negativne utjecaje klimatskih promjena, kako je predviđeno u Konvenciji,

U POTPUNOSTI UZIMAJUĆI U OBZIR specifične potrebe i posebne okolnosti najmanje razvijenih zemalja u pogledu financiranja i prijenosa tehnologije,

PREPOZNAJUĆI da na stranke možda ne utječu samo klimatske promjene, nego i mjere poduzete kao odgovor na te promjene,

NAGLAŠAVAJUĆI unutarnju povezanost mjera u području klimatskih promjena, odgovora i njihova utjecaja s pravednim pristupom održivom razvoju i iskorjenjivanjem siromaštva,

PREPOZNAJUĆI apsolutni prioritet očuvanja sigurnosti opskrbe hranom i iskorjenjivanja gladi, a posebno aspekte sustava za proizvodnju hrane koji su posebno osjetljivi na negativne učinke klimatskih promjena,

UZIMAJUĆI U OBZIR važnost pravedne tranzicije za radnu snagu kojom se stvaraju dostojanstvena i kvalitetna radna mjesta u skladu s utvrđenim nacionalnim razvojnim prioritetima,

UVAŽAVAJUĆI da su klimatske promjene briga cijelog čovječanstva, pri poduzimanju mjera u borbi protiv klimatskih promjena stranke bi trebale poštovati, promicati i uzeti u obzir svoje obveze u pogledu ljudskih prava, prava na zdravlje, prava autohtonih naroda, lokalnih zajednica, migranata, djece, osoba s invaliditetom i ugroženih društvenih skupina, prava na razvoj te rodne ravnopravnosti, osnaživanja žena i međugeneracijske pravednosti,

PREPOZNAJUĆI važnost očuvanja i poboljšanja, prema potrebi, ponora i spremnika stakleničkih plinova navedenih u Konvenciji,

UVAŽAVAJUĆI važnost osiguravanja cjelovitosti svih ekosustava, uključujući oceane, i važnost zaštite biološke raznolikosti, koju neke kulture nazivaju Majkom Zemljom, te uvažavajući koliko je ideja „pravedne klimatske politike” u borbi protiv klimatskih promjena važna za određene dionike,

POTVRĐUJUĆI važnost obrazovanja, obuke, javne svijesti, javnog sudjelovanja, javnog pristupa informacijama i suradnje na svim razinama pitanja na koja se odnosi ovaj Sporazum,

PREPOZNAJUĆI važnost uključenosti vlasti i dionika na svim razinama u borbu protiv klimatskih promjena, u skladu s pojedinim nacionalnim zakonodavstvima stranaka,

PREPOZNAJUĆI I da održivi načini života te održivi obrasci potrošnje i proizvodnje, u kojima su predvodnice stranke – razvijene zemlje, imaju važnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

Članak 1.

Za potrebe ovog Sporazuma primjenjuju se definicije iz članka 1. Konvencije. Osim toga:

- (a) „Konvencija” znači Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime, donesena u New Yorku 9. svibnja 1992.;
- (b) „Konferencija stranaka” znači Konferencija stranaka Konvencije;
- (c) „stranka” znači stranka ovog Sporazuma.

Članak 2.

1. Ovim Sporazumom, čija je svrha poboljšanje provedbe Konvencije, uključujući njezin cilj, nastoji se u kontekstu održivog razvoja i nastojanja za iskorjenjivanje siromaštva pojačati globalni odgovor na opasnost od klimatskih promjena, među ostalim i sljedećim mjerama:

- (a) zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te ulaganjem napora u ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, prepoznajući da bi se time znatno smanjili rizici i utjecaji klimatskih promjena;
- (b) povećanjem sposobnosti prilagodbe negativnim utjecajima klimatskih promjena te poticanjem otpornosti na klimatske promjene i razvoja s niskim razinama emisija stakleničkih plinova na način kojim se ne ugrožava proizvodnja hrane te
- (c) usklađivanjem financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene.

2. Ovaj Sporazum provodit će se u skladu s načelom pravednosti i zajedničkih ali diferenciranih odgovornosti te mogućnosti stranaka s obzirom na različite nacionalne okolnosti.

Članak 3.

U skladu nacionalno utvrđenim doprinosima globalnom odgovoru na klimatske promjene sve stranke trebaju predano raditi u skladu s člancima 4., 7., 9., 10., 11. i 13. te obavještavati o njima kako bi se ostvarila svrha ovog Sporazuma, kako je utvrđena u članku 2. Rad svih stranaka postupno će napredovati u skladu s potrebama stranaka – zemalja u razvoju za potporom radi učinkovite provedbe ovog Sporazuma.

Članak 4.

1. Kako bi se postigao dugoročni temperaturni cilj utvrđen u članku 2., stranke nastoje što prije postići najvišu razinu globalnih emisija stakleničkih plinova, uzimajući pritom u obzir da će za postizanje te razine strankama – zemljama u razvoju trebati više vremena, te nastoje nakon toga s pomoću najboljih dostupnih znanstvenih spoznaja ostvariti brza smanjenja emisija kako bi se postigla ravnoteža između antropogenih emisija po izvorima i uklanjanja stakleničkih plinova s pomoću odljeva u drugoj polovini ovog stoljeća, na temelju pravednosti te u kontekstu održivog razvoja i nastojanja za iskorjenjivanje siromaštva.

2. Svaka stranka na nacionalnoj razini priprema i održava niz uzastopnih nacionalno utvrđenih doprinosa koje namjerava ostvariti te obavještava o njima. Stranke nastavljaju s domaćim mjerama za ublažavanje kako bi ostvarile ciljeve tih doprinosa.

3. Niz uzastopnih nacionalno utvrđenih doprinosa svake stranke bit će napredak u odnosu na prethodni nacionalni doprinos te stranke i odražavati njezin najviši mogući cilj, u skladu sa zajedničkim ali diferenciranim odgovornostima te mogućnostima stranaka s obzirom na različite nacionalne okolnosti.

4. Stranke – razvijene zemlje trebale bi nastaviti svojim primjerom predvoditi provedbu ciljeva apsolutnog smanjenja emisija na razini cjelokupnog gospodarstva. Stranke – zemlje u razvoju trebale bi nastaviti jačati nastojanja za ublažavanje te se potiču da s vremenom prijeđu na ciljeve smanjenja ili ograničavanja emisija na razini cjelokupnog gospodarstva s obzirom na različite nacionalne okolnosti.
5. U skladu s člancima 9., 10. i 11. za provedbu ovog članka strankama – zemljama u razvoju pružat će se potpora prepoznajući da će se pojačanom potporom za te zemlje povećati ambicioznost njihovih mjera.
6. Najmanje razvijene zemlje i male otočne države u razvoju mogu pripremiti strategije, planove i mjere za razvoj u smjeru niskih razina emisija stakleničkih plinova koji odražavaju njihove posebne nacionalne okolnosti te obavještavati o tim strategijama, planovima i mjerama.
7. Dodatne koristi za ublažavanje, ostvarene na temelju mjera stranaka poduzetih radi prilagodbe i/ili njihovih planova za gospodarsku diversifikaciju, mogu pridonijeti rezultatima ublažavanja u okviru ovog članka.
8. Pri obavještavanju o nacionalno utvrđenim doprinosima sve stranke moraju navesti informacije potrebne za jasnoću, transparentnost i razumijevanje u skladu s odlukom 1/CP.21 te svim relevantnim odlukama Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma.
9. Svaka stranka dostavlja informacije o nacionalno utvrđenom doprinosu svakih pet godina u skladu s odlukom 1/CP.21 i svim relevantnim odlukama Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma te se svaku stranku obavještava o rezultatima globalnog pregleda stanja iz članka 14.
10. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma na prvoj sjednici razmatra zajedničke rokove za nacionalno utvrđene doprinose.
11. Svaka stranka može u bilo kojem trenutku prilagoditi svoj postojeći nacionalno utvrđeni doprinosi kako bi ga učinila ambicioznijim, u skladu sa smjernicama Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma.
12. Tajništvo će voditi javnu evidenciju o nacionalno utvrđenim doprinosima što im dostavljaju stranke.
13. Stranke su odgovorne za vlastite nacionalno utvrđene doprinose. Pri izračunu antropogenih emisija i uklanjanja koji odgovaraju njihovim nacionalno utvrđenim doprinosima stranke moraju promicati cjelovitost okoliša, transparentnost, točnost, potpunost, usporedivost i dosljednost te osigurati da se izbjegava dvostruko računanje, u skladu sa smjernicama Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma.
14. U kontekstu nacionalno utvrđenih doprinosa, pri priznavanju i provedbi mjera ublažavanja u pogledu antropogenih emisija i uklanjanja stranke bi trebale uzeti u obzir, prema potrebi, postojeće metode i smjernice u okviru Konvencije u kontekstu odredbi stavka 13. ovog članka.
15. Stranke pri provedbi ovog Sporazuma moraju uzeti u obzir zabrinutosti stranaka na čija gospodarstva najviše utječu mjere odgovora, a posebno stranaka – zemalja u razvoju.
16. Stranke, uključujući regionalne organizacije za gospodarsku integraciju i njihove države članice, koje su sklopile sporazum o zajedničkom ispunjavanju obveza u skladu sa stavkom 2. ovog članka pri izvještavanju o svojim nacionalno utvrđenim doprinosima obavještavaju tajništvo o uvjetima tog sporazuma, uključujući o razinama emisija koje su dodijeljene svakoj stranci u relevantnom vremenskom razdoblju. Tajništvo će zatim obavijestiti stranke i potpisnice Konvencije o uvjetima iz tog sporazuma.
17. Svaka stranka tog sporazuma odgovorna je za vlastitu razinu emisija kako je utvrđena u sporazumu iz stavka 16. ovog članka u skladu sa stavcima 13. i 14. ovog članka te člancima 13. i 15.

18. Ako stranke zajednički djeluju unutar regionalne organizacije za gospodarsku integraciju koja je i sama stranka ovog Sporazuma i u suradnji s takvom organizacijom, svaka država članica te regionalne organizacije za gospodarsku integraciju zasebno te zajedno s tom organizacijom smatra se odgovornom za svoju razinu emisija kako je utvrđena u sporazumu iz obavijesti iz stavka 16. ovog članka u skladu sa stavcima 13. i 14. ovog članka te člancima 13. i 15.

19. Sve stranke trebale bi nastojati izraditi dugoročne strategije za razvoj u smjeru niskih razina emisija stakleničkih plinova i obavijestiti o tim strategijama imajući na umu članak 2., pri čemu se uzimaju u obzir njihove zajedničke ali diferencirane odgovornosti te mogućnosti stranaka s obzirom na različite nacionalne okolnosti.

Članak 5.

1. Stranke bi trebale poduzeti mjere za očuvanje i poboljšanje, prema potrebi, ponora i spremnika stakleničkih plinova navedenih u članku 4. stavku 1. točki (d) Konvencije, uključujući šume.

2. Stranke se potiču na poduzimanje mjera radi provedbe i podupiranja, među ostalim i s pomoću isplata na temelju rezultata, postojećeg okvira, kako je utvrđen u s njime povezanim smjernicama i odlukama o kojima je već postignut dogovor u okviru Konvencije, za: političke pristupe i pozitivne poticaje za aktivnosti povezane sa smanjenjem emisija zbog krčenja i propadanja šuma te s ulogom očuvanja šuma, održivog upravljanja šumama i povećanja šumskih zaliha ugljika u zemljama u razvoju te alternativne političke pristupe, kao što su zajednički pristupi ublažavanju i prilagodbi za integrirano i održivo upravljanje šumama, koji istodobno potvrđuju važnost poticaja, prema potrebi, za koristi od takvih pristupa koje se ne odnose na ugljik.

Članak 6.

1. Stranke prepoznaju da se neke stranke odlučuju na dobrovoljnu suradnju u provedbi nacionalno utvrđenih doprinosa kako bi njihove mjere ublažavanja i prilagodbe bile ambicioznije te radi promicanja održivog razvoja i cjelovitosti okoliša.

2. Budu li se na dobrovoljnoj osnovi uključivale u pristupe koji se temelje na suradnji i koji uključuju upotrebu međunarodno prenesenih rezultata ublažavanja za ostvarenje nacionalno utvrđenih doprinosa, stranke moraju promicati održivi razvoj i osiguravati cjelovitost okoliša i transparentnost, uključujući u okviru upravljanja, te s pomoću pouzdane računovodstvene prakse osiguravati, među ostalim, izbjegavanje dvostrukog računanja u skladu sa smjernicama Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma.

3. Upotreba međunarodno prenesenih rezultata ublažavanja za ostvarenje nacionalno utvrđenih doprinosa u skladu s ovim Sporazumom dobrovoljna je te je odobravaju stranke sudionice.

4. Pod nadležnosti i u skladu sa smjernicama Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma uspostavlja se mehanizam za doprinos ublažavanju emisija stakleničkih plinova i potporu održivom razvoju, kojim se stranke mogu dobrovoljno koristiti. Tijelo koje imenuje Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma nadzire taj mehanizam, a njime se nastoji postići sljedeće:

- (a) promicati ublažavanje emisija stakleničkih plinova i pritom poticati održivi razvoj;
- (b) poticati i olakšavati sudjelovanje javnosti i privatnih subjekata koje je odobrila jedna od stranaka u ublažavanju emisija stakleničkih plinova;
- (c) pridonijeti smanjenju razina emisija u stranci domaćinu na temelju koristi ostvarenih drugim aktivnostima ublažavanja kojima se ostvaruje smanjenje emisija, a koje i druge stranke mogu upotrijebiti za ostvarenje nacionalno utvrđenih doprinosa te
- (d) postići sveukupno ublažavanje globalnih emisija.

5. Smanjenja emisija postignuta s pomoću mehanizma iz stavka 4. ovog članka ne mogu se upotrijebiti kao dokaz ostvarenja nacionalno utvrđenog doprinosa stranke domaćina ako ista smanjenja upotrijebi druga stranka kako bi dokazala da je ostvarila nacionalno utvrđeni doprinos.

6. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma osigurava da se dio prihoda od aktivnosti u okviru mehanizma iz stavka 4. ovog članka upotrijebi za pokrivanje administrativnih troškova te za pomoć strankama – zemljama u razvoju koje su posebno osjetljive na negativne utjecaje klimatskih promjena, kako bi se podmirili troškovi prilagodbe.

7. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma na prvoj sjednici donosi pravila, metode i postupke mehanizma iz stavka 4. ovog članka.

8. Stranke prepoznaju važnost integriranih, holističkih i uravnoteženih netržišnih pristupa koji su im na raspolaganju kao pomoć koordiniranoj i učinkovitoj provedbi nacionalno utvrđenih doprinosa u kontekstu održivog razvoja i iskorje-njivanja siromaštva, među ostalim u okviru ublažavanja, prilagodbe, financiranja, prijenosa tehnologija i izgradnje kapaciteta, prema potrebi. Tim se pristupima nastoji postići sljedeće:

- (a) promicati ambicioznost u ublažavanju i prilagodbi;
- (b) povećati sudjelovanje javnog i privatnog sektora u provedbi nacionalno utvrđenih doprinosa te
- (c) stvoriti mogućnosti za koordinaciju među instrumentima i relevantnim institucijskim dogovorima.

9. Okvir za netržišne pristupe održivom razvoju definira se kao okvir za promicanje netržišnih pristupa iz stavka 8. ovog članka.

Članak 7.

1. Stranke kao globalni cilj prilagodbe postavljaju jačanje kapaciteta za prilagodbu, jačanje otpornosti i smanjenje osjetljivosti na klimatske promjene radi doprinosa održivom razvoju i osiguravanja primjerenih mjera prilagodbe u kontekstu temperaturnog cilja iz članka 2.

2. Stranke prepoznaju da je prilagodba globalni izazov s kojim se suočavaju svi dionici na lokalnoj, podnacionalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini te koji je ključna sastavnica dugoročnog globalnog odgovora na klimatske promjene radi zaštite ljudi, životnih uvjeta i ekosustava te doprinos tom odgovoru, uzimajući u obzir hitne i neposredne potrebe stranaka – zemalja u razvoju koje su posebno osjetljive na negativne utjecaje klimatskih promjena.

3. Nastojanja u pogledu prilagodbe stranaka – zemalja u razvoju priznaje se u skladu s metodama koje će Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma donijeti na prvoj sjednici.

4. Stranke prepoznaju da postoji znatna potreba za prilagodbom i da se višim razinama ublažavanja može smanjiti potreba za dodatnim nastojanjima u pogledu prilagodbe, ali i da veće potrebe za prilagodbom mogu uključivati više troškove prilagodbe.

5. Stranke uvažavaju da bi se mjere prilagodbe trebale provoditi u okviru pristupa koji je pod nacionalnim vodstvom, rodno osjetljiv, participativan i potpuno transparentan, uzimajući u obzir osjetljive skupine, zajednice i ekosustave, kao i da bi se te mjere trebale temeljiti na najboljim dostupnim znanstvenim spoznajama te, prema potrebi, tradicionalnom znanju, znanju autohtonih naroda i lokalnim sustavima znanja i voditi u skladu s njima radi uključenja prilagodbe u relevantne socioekonomske i ekološke politike i mjere, prema potrebi.

6. Stranke prepoznaju važnost potpore i međunarodne suradnje za nastojanja u pogledu prilagodbe te važnost uzimanja u obzir potreba stranaka – zemalja u razvoju, posebice onih koje su posebno osjetljive na negativne utjecaje klimatskih promjena.

7. Stranke bi trebale pojačati suradnju u poboljšanju mjera prilagodbe, uzimajući u obzir okvir za prilagodbu iz Cancuna, uključujući u pogledu sljedećih aspekata:

- (a) razmjene informacija, dobre prakse, iskustava i stečenog znanja, uključujući, prema potrebi, informacije o njihovoj povezanosti sa znanostima, planiranjem, politikama i provedbom u kontekstu mjera prilagodbe;
- (b) jačanja institucijskih dogovora, uključujući one u okviru Konvencije koji služe ovom Sporazumu, radi potpore objedinjavanju relevantnih informacija i spoznaja te pružanja tehničke potpore i smjernica strankama;
- (c) jačanja znanstvenih spoznaja o klimi, uključujući istraživanja, sustavno promatranje klimatskog sustava i sustave za rano upozoravanje, na način kojim se informiraju klimatske službe i podupire donošenje odluka;
- (d) pomaganja strankama – zemljama u razvoju pri utvrđivanju učinkovitih praksi prilagodbe, potreba u smislu prilagodbe, prioriteta, potpore koja se osigurava i prima za mjere i nastojanja u pogledu prilagodbe te izazova i nedostataka, na način koji je u skladu s poticanjem dobre prakse te
- (e) povećanja učinkovitosti i trajnosti mjera prilagodbe.

8. Specijalizirane organizacije i agencije Ujedinjenih naroda potiče se na pružanje potpore nastojanjima stranaka u provedbi mjera iz stavka 7. ovog članka uzimajući u obzir odredbe iz stavka 5. ovog članka.

9. Svaka se stranka, prema potrebi, mora uključiti u postupke planiranja prilagodbe i provedbu mjera, uključujući razvoj ili poboljšanje relevantnih planova, politika i/ili doprinosa, što može obuhvaćati:

- (a) provedbu mjera, obveza i/ili nastojanja u pogledu prilagodbe;
- (b) postupak izrade i provedbe nacionalnih planova prilagodbe;
- (c) ocjenu utjecaja klimatskih promjena i osjetljivosti na klimatske promjene kako bi se odredile mjere utvrđene kao prioritetne na nacionalnoj razini, uzimajući u obzir osjetljive skupine ljudi, mjesta i ekosustave;
- (d) razmatranje stečenih iskustava i
- (e) jačanje otpornosti socioekonomskih i ekoloških sustava, među ostalim i na temelju gospodarske diversifikacije i održivog gospodarenja prirodnim dobrima.

10. Svaka stranka trebala bi, prema potrebi, podnijeti i periodično ažurirati izvješće o prilagodbi, u koje može uključiti svoje prioritete, potrebe u području provedbe i potpore, planove i mjere, bez stvaranja dodatnog opterećenja za stranke – zemlje u razvoju.

11. Izvješće o prilagodbi iz stavka 10. ovog članka prema potrebi se podnosi i periodično ažurira kao sastavni dio drugih priopćenja ili dokumenata, uključujući nacionalni plan prilagodbe, nacionalno utvrđeni doprinos iz članka 4. stavka 2. i/ili nacionalno priopćenje, ili zajedno s tim dokumentima.

12. Tajništvo vodi javnu evidenciju izvješća o prilagodbi iz stavka 10. ovog članka.

13. Za provedbu stavaka 7., 9., 10. i 11. ovog članka strankama –zemljama u razvoju pruža se stalna pojačana potpora u skladu s odredbama članaka 9., 10. i 11.

14. Globalnim pregledom stanja iz članka 14. obuhvaća se, među ostalim, sljedeće:

- (a) priznavanje nastojanja u pogledu prilagodbe stranaka – zemalja u razvoju;
- (b) jačanje provedbe mjera prilagodbe uzimajući u obzir izvješće o prilagodbi iz stavka 10. ovog članka;

- (c) pregled primjerenosti i učinkovitosti prilagodbe i potpore pružene za prilagodbu te
- (d) pregled cjelokupnog napretka u ostvarenju globalnog cilja prilagodbe utvrđenog u stavku 1. ovog članka.

Članak 8.

1. Stranke prepoznaju važnost sprječavanja, minimiziranja te rješavanja gubitaka i štete povezanih s negativnim utjecajima klimatskih promjena, uključujući ekstremne vremenske uvjete te spore i postupne meteorološke pojave, kao i važnost uloge održivog razvoja u smanjenju rizika od gubitaka i štete.
2. Varšavski međunarodni mehanizam za gubitke i štetu povezane s utjecajima klimatskih promjena pod nadležnosti je Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma i djeluje u skladu s njezinim uputama; taj je mehanizam moguće poboljšavati i jačati kako je utvrdila Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma.
3. Stranke bi trebale poboljšati razumijevanje te pojačati mjere i potporu, uključujući u okviru Varšavskog međunarodnog mehanizma, prema potrebi, na temelju suradnje i olakšavanja u pogledu gubitaka i štete povezanih s negativnim utjecajima klimatskih promjena.
4. U skladu s tim, područja u kojima su potrebni suradnja i olakšavanje radi poboljšanja razumijevanja te pojačanja mjera i potpore mogu obuhvaćati:
 - (a) sustave ranog upozoravanja;
 - (b) pripravnost na izvanredne događaje;
 - (c) spore i postupne meteorološke pojave;
 - (d) događaje koji mogu uključivati nepovratne i trajne gubitke i štetu;
 - (e) sveobuhvatnu procjenu rizika i upravljanje rizicima;
 - (f) instrumente za osiguranje od rizika, objedinjavanje klimatskih rizika i druga rješenja za osiguranje;
 - (g) gubitke koji nisu ekonomski te
 - (h) otpornost zajednica, životnih uvjeta i ekosustava.
5. Varšavski međunarodni mehanizam surađuje s postojećim tijelima i stručnim skupinama u okviru Sporazuma, kao i s odgovarajućim organizacijama i stručnim tijelima izvan Sporazuma.

Članak 9.

1. Stranke – razvijene zemlje osiguravaju financijska sredstva za pomoć strankama – zemljama u razvoju u pogledu ublažavanja i prilagodbe kao nastavak postojećih obveza na temelju Konvencije.
2. Potiču se i ostale stranke da dobrovoljno pruže tu potporu ili je nastave pružati.
3. Kao dio globalnih nastojanja stranke – razvijene zemlje trebale bi nastaviti predvoditi mobilizaciju klimatskog financiranja iz niza različitih izvora, instrumenata i kanala, ističući znatnu ulogu javnih sredstava, u okviru niza aktivnosti, uključujući kroz potporu strategijama pod nacionalnim vodstvom te uzimajući u obzir potrebe i prioritete stranaka – zemalja u razvoju. Takva bi mobilizacija klimatskog financiranja trebala biti napredak iznad dosadašnjih nastojanja.
4. Cilj osiguravanja više financijskih sredstava trebao bi biti postizanje ravnoteže između prilagodbe i ublažavanja, uzimajući u obzir strategije pod nacionalnim vodstvom, te prioriteta i potreba stranaka – zemalja u razvoju, posebice onih koje su posebno osjetljive na negativne utjecaje klimatskih promjena i čiji su kapaciteti znatno ograničeni, poput najmanje razvijenih zemalja i malih otočnih država u razvoju, uzimajući u obzir potrebu za javnim i bespovratnim sredstvima za prilagodbu.

5. Stranke – razvijene zemlje svake dvije godine dostavljaju indikativne kvantitativne i kvalitativne informacije povezane sa stavcima 1. i 3. ovog članka, gdje je primjenjivo, uključujući, ako su dostupne, predviđene razine javnih financijskih sredstava koja će se dodijeliti strankama – zemljama u razvoju. Ostale stranke koje osiguravaju sredstva potiče se da te informacije dobrovoljno dostavljaju svake dvije godine.

6. U globalnom pregledu stanja iz članka 14. uzimaju se u obzir relevantne informacije o nastojanjima povezanim s klimatskim financiranjem koje dostave stranke – zemlje u razvoju i/ili tijela Sporazuma.

7. Stranke – razvijene zemlje svake dvije godine dostavljaju transparentne i dosljedne informacije o potpori strankama – zemljama u razvoju koja je osigurana i mobilizirana putem javnih intervencija u skladu s metodama, postupcima i smjernicama koje će Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma donijeti na prvoj sjednici, kako je propisano člankom 13. stavkom 13. I ostale stranke potiču se da čine isto to.

8. Financijski mehanizam Konvencije, uključujući njegova operativna tijela, služi kao financijski mehanizam ovog Sporazuma.

9. Institucije koje služe ovom Sporazumu, uključujući provedbena tijela Financijskog mehanizma Konvencije, nastoje osigurati učinkovit pristup financijskim sredstvima s pomoću pojednostavnjenih postupaka odobrenja i povećane spremnosti za pružanje potpore strankama –zemljama u razvoju, posebno najmanje razvijenim zemljama i malim otočnim državama u razvoju, u kontekstu njihovih nacionalnih klimatskih strategija i planova.

Članak 10.

1. Stranke imaju zajedničku dugoročnu viziju o važnosti potpune realizacije razvoja i prijenosa tehnologija s ciljem povećanja otpornosti na klimatske promjene i smanjenja emisija stakleničkih plinova.

2. Ističući važnost tehnologije za provedbu mjera ublažavanja i prilagodbe u skladu s ovim Sporazumom te prepoznajući postojeća nastojanja u pogledu upotrebe i širenja tehnologije, stranke jačaju zajedničko djelovanje koje se odnosi na razvoj i prijenos tehnologija.

3. Tehnološki mehanizam uspostavljen na temelju Konvencije služi ovom Sporazumu.

4. Uspostavlja se tehnološki okvir za osiguravanje sveobuhvatnih smjernica za rad Tehnološkog mehanizma na promicanju i olakšavanju poboljšavanja mjera za razvoj i prijenos tehnologije kako bi se pružila potpora provedbi ovog Sporazuma, u cilju ostvarenja dugoročne vizije iz stavka 1. ovog članka.

5. Ubrzanje, poticanje i omogućivanje inovacija presudno je za djelotvoran i dugoročan globalni odgovor na klimatske promjene te za promicanje gospodarskog rasta i održivog razvoja. Takva nastojanja, prema potrebi, podupire, uključujući u okviru tehnološkog mehanizma i financijskim sredstvima, financijski mehanizam Konvencije, za suradničke pristupe istraživanju i razvoju te olakšavanje pristupa tehnologiji, posebno za rane faze tehnološkog ciklusa za stranke – zemlje u razvoju.

6. Strankama – zemljama u razvoju pruža se potpora, uključujući financijsku, za provedbu ovog članka, među ostalim i za jačanje suradničkog djelovanja za razvoj i prijenos tehnologije u različitim fazama tehnološkog ciklusa radi postizanja ravnoteže između potpore za ublažavanje i prilagodbe. U globalnom pregledu stanja iz članka 14. uzimaju se u obzir dostupne informacije o nastojanjima povezanim s potporom strankama – zemljama u razvoju za razvoj i prijenos tehnologije.

Članak 11.

1. Izgradnjom kapaciteta u okviru ovog Sporazuma trebali bi se povećati kapacitet i sposobnost stranaka – zemalja u razvoju, posebice zemalja s najmanjim kapacitetima poput najmanje razvijenih država, kao i onih koje su posebno osjetljive na negativne utjecaje klimatskih promjena, poput malih otočnih država u razvoju, za poduzimanje učinkovitih

mjera u borbi protiv klimatskih promjena uključujući, među ostalim, provedbu mjera prilagodbe i ublažavanja, te treba omogućiti razvoj, širenje i upotrebu tehnologije, pristup klimatskom financiranju, relevantnim aspektima obrazovanja, obuke i podizanja svijesti javnosti te transparentnoj, pravodobnoj i preciznoj objavi informacija.

2. Izgradnja kapaciteta trebala bi biti pod nacionalnim vodstvom, temeljiti se na nacionalnim potrebama i odgovarati na njih te poticati nacionalno vlasništvo stranaka, posebno za stranke – zemlje u razvoju, uključujući na nacionalnoj, podnacionalnoj i lokalnoj razini. Izgradnja kapaciteta treba se temeljiti na stečenom znanju, uključujući znanje stečeno u aktivnostima izgradnje kapaciteta na temelju Konvencije, te biti učinkovit postupak koji se ponavlja, koji je participativan, međusektorski i rodno osjetljiv.

3. Za provedbu ovog Sporazuma sve stranke trebaju surađivati na povećanju kapaciteta stranaka – zemalja u razvoju. Stranke – razvijene zemlje trebaju povećati potporu za mjere izgradnje kapaciteta u strankama koje su zemlje u razvoju.

4. Sve stranke koje povećavaju kapacitet stranaka koje su zemlje u razvoju radi provedbe ovog Sporazuma, uključujući putem regionalnih, bilateralnih i multilateralnih pristupa, redovito obavještavaju o tim aktivnostima ili mjerama izgradnje kapaciteta. Stranke – zemlje u razvoju trebaju redovito obavještavati o napretku postignutom u provedbi planova, politika, aktivnosti ili mjera izgradnje kapaciteta za provedbu ovog Sporazuma.

5. Aktivnosti izgradnje kapaciteta unaprjeđuju se u okviru odgovarajućih institucijskih dogovora radi potpore provedbi ovog Sporazuma, uključujući odgovarajuće institucijske dogovore uspostavljene na temelju Konvencije koji služe ovom Sporazumu. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma na prvoj sjednici razmatra i donosi odluku o početnim institucijskim dogovorima za izgradnju kapaciteta.

Članak 12.

Stranke surađuju u poduzimanju mjera, prema potrebi, za unaprjeđenje obrazovanja, obuke, podizanja svijesti javnosti, sudjelovanja javnosti i pristupa javnosti informacijama u pogledu klimatskih promjena prepoznajući važnost tih koraka u pogledu poboljšanja mjera na temelju ovog Sporazuma.

Članak 13.

1. Kako bi se izgradili međusobno povjerenje i pouzdanje te u svrhu promicanja učinkovite provedbe uspostavlja se okvir povećane transparentnosti za mjere i potporu, s ugrađenom fleksibilnosti radi uzimanja u obzir različitih kapaciteta stranaka na temelju zajedničkog iskustva.

2. Okvirom transparentnosti osigurava se fleksibilnost u provedbi odredaba ovog članka za one stranke – zemlje u razvoju kojima je ta fleksibilnost potrebna s obzirom na njihove kapacitete. Metode, postupci i smjernice iz stavka 13. ovog članka odražavaju tu fleksibilnost.

3. Okvir transparentnosti temelji se na dogovorima o transparentnosti u skladu s Konvencijom te ih unaprjeđuje, prepoznajući posebne okolnosti najmanje razvijenih država i malih otočnih država u razvoju, te se provodi na olakšavajući, neometajući i nekažnjavajući način, uz poštovanje nacionalnog suvereniteta te tako da se izbjegne nepotrebno opterećenje za stranke.

4. Dogovori o transparentnosti u skladu s Konvencijom, uključujući nacionalna izvješća, dvogodišnja izvješća i dvogodišnja izvješća o ažuriranju, međunarodnu ocjenu i pregled te međunarodno savjetovanje i analizu, dio su iskustva na kojem će se temeljiti razvoj metoda, postupaka i smjernica iz stavka 13. ovog članka.

5. Svrha je okvira za transparentnost mjera osigurati jasno razumijevanje mjera koje se odnose na klimatske promjene u kontekstu cilja Konvencije kako je utvrđen u njezinu članku 2., uključujući jasnoću i praćenje napretka u smjeru ostvarenja nacionalno utvrđenih doprinosa svake stranke u skladu s člankom 4. i mjere stranaka za prilagodbu u skladu s člankom 7., uključujući dobru praksu, prioritete, potrebe i nedostatke radi informacija za potrebe globalnog pregleda stanja iz članka 14.

6. Svrha je okvira za transparentnost potpore osigurati jasnoću u pogledu potpore koju osiguravaju i primaju relevantne pojedine stranke u kontekstu mjera u području klimatskih promjena u skladu s člancima 4., 7., 9., 10. i 11. te, koliko je to moguće, osigurati potpun pregled ukupne pružene financijske potpore radi informacija za potrebe globalnog pregleda stanja iz članka 14.

7. Svaka stranka redovito dostavlja sljedeće informacije:

(a) izvješće o nacionalnom inventaru antropogenih emisija stakleničkih plinova prema izvorima i uklanjanju s pomoću ponora, izrađeno uz primjenu metodologija dobre prakse koje je prihvatilo Međuvladino tijelo za klimatske promjene i s kojima je suglasna Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma te

(b) informacije potrebne za praćenje napretka postignutog u provedbi i ostvarenju nacionalno utvrđenih doprinosa u skladu s člankom 4.

8. Svaka stranka trebala bi dostaviti i informacije o utjecajima klimatskih promjena i prilagodbi u skladu s člankom 7., prema potrebi.

9. Stranke – razvijene zemlje dostavljaju, a ostale stranke koje pružaju potporu trebale bi dostaviti informacije o financijskoj potpori, potpori za prijenos tehnologije i izgradnju kapaciteta pruženoj strankama koje su zemlje u razvoju u skladu s člancima 9., 10. i 11.

10. Stranke – zemlje u razvoju trebale bi dostaviti informacije o potrebnoj i primljenoj financijskoj potpori te potpori za prijenos tehnologije i izgradnju kapaciteta u skladu s člancima 9., 10. i 11.

11. Informacije koje svaka stranka dostavi u skladu sa stavcima 7. i 9. ovog članka podvrgavaju se tehničkom stručnom ocjenjivanju u skladu s odlukom 1/CP.21. Za one stranke – zemlje u razvoju kojima je to potrebno s obzirom na njihove kapacitete postupak ocjenjivanja uključuje pomoć pri utvrđivanju potreba za izgradnjom kapaciteta. Osim toga, svaka stranka sudjeluje u olakšavajućem, multilateralnom razmatranju napretka u pogledu nastojanja u skladu s člankom 9. i odgovarajućoj provedbi te ostvarenju nacionalno utvrđenog doprinosa.

12. Tehničko stručno ocjenjivanje na temelju ovog stavka sastoji se od razmatranja potpore koju je stranka pružila, ako je relevantno, i njezine provedbe te ostvarenja nacionalno utvrđenog doprinosa. Pri ocjenjivanju se utvrđuju i područja koja stranka treba poboljšati te se ispituje usklađenost informacija s metodama, postupcima i smjernicama iz stavka 13. ovog članka, uzimajući u obzir fleksibilnost odobrenu stranci u skladu sa stavkom 2. ovog članka. Pri ocjenjivanju se obraća posebna pozornost na nacionalne kapacitete i okolnosti stranaka – zemalja u razvoju.

13. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma na prvoj sjednici, na temelju iskustava iz dogovora o transparentnosti u skladu s Konvencijom, i razrađujući odredbe ovog članka, donosi zajedničke metode, postupke i smjernice, prema potrebi, za transparentnost mjera i potpore.

14. Zemljama u razvoju pruža se potpora za provedbu ovog članka.

15. Za stranke – zemlje u razvoju osigurava se i stalna potpora za izgradnju kapaciteta u pogledu transparentnosti.

Članak 14.

1. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma periodično provjerava provedbu ovog Sporazuma kako bi procijenila kolektivni napredak u smjeru postizanja svrhe ovog Sporazuma i njegovih dugoročnih ciljeva (što se naziva „globalni pregled stanja”). To čini na sveobuhvatan i olakšavajući način, uzimajući u obzir ublažavanje, prilagodbu i sredstva za provedbu i potporu, te u kontekstu pravednosti i najboljih dostupnih znanstvenih saznanja.

2. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma prvi globalni pregled stanja provodi 2023. godine i zatim svakih pet godina, osim ako Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma odluči drukčije.

3. Rezultate globalnog pregleda stanja stranke upotrebljavaju pri ažuriranju i unaprjeđenju, na nacionalno utvrđen način, svojih mjera i potpore u skladu s relevantnim odredbama ovog Sporazuma te pri poboljšavanju međunarodne suradnje za mjere u području klime.

Članak 15.

1. Uspostavlja se mehanizam za olakšavanje provedbe odredbi ovog Sporazuma i promicanje usklađenosti s tim odredbama.

2. Mehanizam iz stavka 1. ovog članka sastoji se od odbora koji se temelji na stručnosti i olakšavajuće je prirode te djeluje na način koji je transparentan, nesuparnički i nekažnjavajući. Odbor obraća posebnu pozornost na nacionalne mogućnosti i okolnosti stranaka.

3. Odbor djeluje u skladu s metodama i postupcima koje je Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma donijela na prvoj sjednici te na godišnjoj osnovi izvješćuje Konferenciju stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma.

Članak 16.

1. Konferencija stranaka, najviše tijelo Konvencije, služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma.

2. Stranke Konvencije koje nisu stranke ovog Sporazuma mogu sudjelovati kao promatrači u radu svake sjednice Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma. Kada Konferencija stranaka služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma, odluke na temelju ovog Sporazuma donose samo njegove stranke.

3. Kada Konferencija stranaka služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma, svaki član predsjedništva Konferencije stranaka koji predstavlja stranku Konvencije koja u to vrijeme nije stranka ovog Sporazuma zamjenjuje se dodatnim članom kojeg iz svojih redova biraju stranke ovog Sporazuma.

4. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma redovito provjerava provedbu ovog Sporazuma te u okviru svojeg mandata donosi odluke potrebne za promicanje njegove učinkovite provedbe. Izvršava funkcije koje su joj dodijeljene na temelju ovog Sporazuma i:

(a) osniva pomoćna tijela koja se smatraju potrebnima za provedbu ovog Sporazuma te

(b) izvršava sve druge funkcije koje mogu biti potrebne za provedbu ovog Sporazuma.

5. Poslovnik Konferencije stranaka i financijska pravila koji se primjenjuju na temelju Konvencije primjenjuju se *mutatis mutandis* u okviru ovog Sporazuma, osim ako Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma konsenzusom odluči drukčije.

6. Prvu sjednicu Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma saziva tajništvo zajedno s prvom sjednicom Konferencije stranaka koja je planirana nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma. Daljnje redovite sjednice Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma održavaju se zajedno s redovnim sjednicama Konferencije stranaka, osim ako Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma odluči drukčije.

7. Izvanredne sjednice Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma održavaju se u drugo vrijeme koje Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma smatra potrebnim ili na pisani zahtjev bilo koje stranke pod uvjetom da ga, u roku od šest mjeseci nakon što tajništvo obavijesti stranke o tom zahtjevu, podrži najmanje trećina stranaka.

8. Ujedinjeni narodi i njegove specijalizirane agencije te Međunarodna agencija za atomsku energiju, kao i bilo koja njihova država članica ili njihovi promatrači koji nisu stranke Konvencije, mogu biti zastupljeni kao promatrači na sjednicama Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma. Sva tijela ili agencije, neovisno o tome jesu li nacionalni ili međunarodni, vladini ili nevladini, a kvalificirani su za pitanja obuhvaćena ovim Sporazumom i koji su obavijestili tajništvo da žele biti zastupljeni u svojstvu promatrača na sjednici Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma, mogu to ostvariti, osim ako se najmanje jedna trećina nazočnih stranaka tome usprotivi. Uvjeti za prijam i sudjelovanje promatrača uređeni su u poslovniku navedenom u stavku 5. ovog članka.

Članak 17.

1. Tajništvo uspostavljeno člankom 8. Konvencije služi kao tajništvo ovog Sporazuma.
2. Članak 8. stavak 2. Konvencije o funkcijama tajništva i članak 8. stavak 3. Konvencije o organizaciji djelovanja tajništva primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovaj Sporazum. Osim toga, tajništvo obavlja funkcije koje su mu dodijeljene na temelju ovog Sporazuma i koje mu je dodijelila Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma.

Članak 18.

1. Pomoćno tijelo za znanstvene i tehnološke savjete te Pomoćno tijelo za provedbu, uspostavljena na temelju članaka 9. i 10. Konvencije, služe kao Pomoćno tijelo za znanstvene i tehnološke savjete te Pomoćno tijelo za provedbu ovog Sporazuma. Odredbe Konvencije koje se odnose na djelovanje tih dvaju tijela primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovaj Sporazum. Sjednice sastanaka Pomoćnog tijela za znanstvene i tehnološke savjete i Pomoćnog tijela za provedbu ovog Sporazuma održavaju se zajedno sa sastancima Pomoćnog tijela za znanstvene i tehnološke savjete i Pomoćnog tijela za provedbu Konvencije.
2. Stranke Konvencije koje nisu stranke ovog Sporazuma mogu sudjelovati kao promatrači u radu svake sjednice pomoćnih tijela. Kad pomoćna tijela služe kao pomoćna tijela ovog Sporazuma, odluke na temelju ovog Sporazuma donose samo stranke ovog Sporazuma.
3. Kad pomoćna tijela osnovana na temelju članaka 9. i 10. Konvencije obavljaju funkcije povezane s pitanjima koja se odnose na ovaj Sporazum, svaki član predsjedništva pomoćnih tijela koji predstavlja stranku Konvencije koja u tom trenutku nije stranka ovog Sporazuma zamjenjuje se dodatnim članom kojeg iz svojih redova biraju stranke ovog Sporazuma.

Članak 19.

1. Pomoćna tijela ili drugi institucijski dogovori uspostavljeni Konvencijom ili na temelju Konvencije, osim onih navedenih u ovom Sporazumu, služe ovom Sporazumu na temelju odluke Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma određuje funkcije koje će obavljati ta pomoćna tijela ili dogovori.
2. Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka ovog Sporazuma može takvim pomoćnim tijelima i institucijskim dogovorima pružiti daljnje smjernice.

Članak 20.

1. Ovaj je Sporazum otvoren za potpisivanje i podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju država i regionalnih organizacija za gospodarsku integraciju koje su stranke Konvencije. Otvoren je za potpisivanje u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku od 22. travnja 2016. do 21. travnja 2017. U skladu s time, ovaj Sporazum otvoren je za pristupanje od dana nakon datuma kad se zatvori za potpisivanje. Isprave o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju polažu se kod depozitara.

2. Na regionalnu organizaciju za gospodarsku integraciju koja postane stranka ovog Sporazuma, a čija nijedna država članica nije stranka, primjenjuju se sve obveze na temelju ovog Sporazuma. U slučaju regionalnih organizacija za gospodarsku integraciju s najmanje jednom državom članicom koja je stranka ovog Sporazuma, organizacija i njezine države članice same odlučuju o svojim odgovornostima za provođenje svojih obveza na temelju ovog Sporazuma. U takvim slučajevima organizacija i države članice nemaju pravo na istodobno ostvarivanje prava na temelju ovog Sporazuma.

3. U ispravama o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju regionalne organizacije za gospodarsku integraciju navode opseg svoje nadležnosti u pogledu pitanja uređenih ovim Sporazumom. Te organizacije o tome moraju obavijestiti i depozitara, koji zatim obavještava stranke o svim bitnim promjenama u opsegu njihove nadležnosti.

Članak 21.

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu tridesetog dana od dana na koji najmanje 55 stranaka Konvencije na koje se odnosi najmanje 55 % procijenjenih ukupnih globalnih emisija stakleničkih plinova položi svoje isprave o ratifikaciji, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju.

2. Isključivo za ograničene potrebe stavka 1. ovog članka „ukupne globalne emisije stakleničkih plinova” znači najvažnija količina koju su stranke Konvencije dostavile na datum donošenja ovog Sporazuma ili prije tog datuma.

3. Za svaku državnu ili regionalnu organizaciju za gospodarsku integraciju koja ratificira, prihvati ili odobri ovaj Sporazum ili mu pristupi nakon što se ispune uvjeti za stupanje na snagu ovog Sporazuma utvrđeni stavkom 1. ovog članka, ovaj Sporazum stupa na snagu tridesetog dana nakon datuma kada ta država ili regionalna organizacija za gospodarsku integraciju položi svoju ispravu o ratifikaciji, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju.

4. Za potrebe stavka 1. ovog članka nijedna isprava koju položi regionalna organizacija za gospodarsku integraciju ne pribraja se onima koje su položile države članice te organizacije.

Članak 22.

Odredbe članka 15. Konvencije o donošenju izmjena Konvencije primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovaj Sporazum.

Članak 23.

1. Odredbe članka 16. Konvencije o donošenju i izmjenama priloga Konvencije primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovaj Sporazum.

2. Prilozi ovom Sporazumu čine njegov sastavni dio te, ako nije izričito drukčije predviđeno, pozivanje na ovaj Sporazum istodobno znači i pozivanje na sve priloge ovom Sporazumu. Ti su prilozi ograničeni na popise, obrasce i svaki drugi materijal opisne prirode koji je znanstvenog, tehničkog, proceduralnog ili administrativnog karaktera.

Članak 24.

Odredbe članka 14. Konvencije o rješavanju sporova primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovaj Sporazum.

Članak 25.

1. Svaka stranka ima jedan glas, osim u slučajevima određenima u stavku 2. ovog članka.

2. Regionalne organizacije za gospodarsku integraciju u pitanjima iz svoje nadležnosti ostvaruju pravo glasa brojem glasova koji je jednak broju njihovih država članica koje su stranke ovog Sporazuma. Takva organizacija ne ostvaruje pravo glasa ako neka od njezinih država članica ostvari svoje pravo i obratno.

Članak 26.

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda depozitar je ovog Sporazuma.

Članak 27.

Na ovaj Sporazum ne mogu se staviti rezerve.

Članak 28.

1. U bilo kojem trenutku nakon isteka tri godine od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma za određenu stranku ta stranka može se povući iz ovog Sporazuma pisanom obavijesti depozitaru.
2. Svako takvo povlačenje stupa na snagu nakon isteka godine dana od datuma na koji depozitar primi obavijest o povlačenju ili na kasniji datum koji je naveden u obavijesti o povlačenju.
3. Za svaku stranku koja se povuče iz Konvencije smatra se da se povukla i iz ovog Sporazuma.

Članak 29.

Izvornik ovog Sporazuma, čiji su arapski, kineski, engleski, francuski, ruski i španjolski tekstovi jednako vjerodostojni, polaže se kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

SASTAVLJENO u Parizu dvanaestog prosinca dvije tisuće petnaeste godine.

U POTVRDU TOGA, niže potpisani, koji su za to propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

Izjava Unije dana u skladu s člankom 20. stavkom 3. Pariškog sporazuma

Sljedeće su države trenutačno članice Europske unije: Kraljevina Belgija, Republika Bugarska, Češka Republika, Kraljevina Danska, Savezna Republika Njemačka, Republika Estonija, Irska, Helenska Republika, Kraljevina Španjolska, Francuska Republika, Republika Hrvatska, Talijanska Republika, Republika Cipar, Republika Latvija, Republika Litva, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Mađarska, Republika Malta, Kraljevina Nizozemska, Republika Austrija, Republika Poljska, Portugalska Republika, Rumunjska, Republika Slovenija, Slovačka Republika, Republika Finska, Kraljevina Švedska te Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske.

Europska unija izjavljuje da je, u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegovim člankom 191. i člankom 192. stavkom 1., nadležna sklapati međunarodne sporazume i provoditi obveze koje iz njih proizlaze, što doprinosi ostvarivanju sljedećih ciljeva:

- očuvanju, zaštiti i poboljšanju kvalitete okoliša,
- zaštiti ljudskog zdravlja,
- razboritu i racionalnu korištenju prirodnih bogatstava,
- promicanju mjera na međunarodnoj razini za rješavanje regionalnih, odnosno svjetskih problema okoliša, a osobito borbi protiv klimatskih promjena.

Europska unija izjavljuje da će obvezu sadržanu u planiranom nacionalno utvrđenom doprinosu podnesenome 6. ožujka 2015. ispuniti zajedničkim djelovanjem Unije i njezinih država članica u okviru njihovih odgovarajućih nadležnosti.

Europska unija nastavit će redovito dostavljati informacije o svakoj bitnoj izmjeni u okviru svoje nadležnosti, u skladu s člankom 20. stavkom 3. Sporazuma.

UREDBE

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/1842

od 14. listopada 2016.

o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1235/2008 u pogledu elektroničke potvrde o inspekciji za uvezene ekološke proizvode i određenih drugih elemenata i Uredbe (EZ) br. 889/2008 u pogledu zahtjeva za konzervirane ili prerađene ekološke proizvode i prijenos informacija

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda i stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 2092/91 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 38. točke (a), (d) i (e),

budući da:

- (1) Uredbom Komisije (EZ) br. 1235/2008 ⁽²⁾ utvrđuju se detaljna pravila za uvoz ekoloških proizvoda iz trećih zemalja.
- (2) Razdoblje tijekom kojeg kontrolne ustanove i kontrolna tijela podnose zahtjev za priznavanje u svrhu sukladnosti u skladu s člankom 32. Uredbe (EZ) br. 834/2007 predviđeno je Uredbom (EZ) br. 1235/2008. Budući da je provedba odredbi koje se odnose na uvoz sukladnih proizvoda još uvijek u postupku procjene, a povezane smjernice, predlošci, upitnici i potreban sustav za elektronički prijenos u izradi, trebalo bi kontrolnim ustanovama i kontrolnim tijelima produžiti rok za podnošenje zahtjeva.
- (3) Iskustvo je pokazalo različite prakse u državama članicama u pogledu verifikacije pošiljki ekoloških proizvoda prije njihova puštanja u slobodni promet u Uniji. Radi dosljednih i učinkovitih kontrola trebalo bi pojasniti vrste provjera potrebnih za verifikaciju pošiljki s obzirom na procjenu rizika koja se provodi u skladu s člankom 27. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 834/2007. Također je primjereno preoblikovati definiciju tijela odgovornih za verifikaciju pošiljki i ovjeru potvrda o inspekciji kako bi se razjasnilo da su ta tijela nadležna tijela za organizaciju službenih kontrola u području ekološke proizvodnje i da su utvrđena u skladu s člankom 27. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 834/2007.
- (4) Različite prakse kontrolnih ustanova i kontrolnih tijela zapažene su i u pogledu klasifikacije proizvoda koji se uvoze prema kategorijama proizvoda iz priloga III. i IV. Uredbi (EZ) br. 1235/2008. Radi ujednačenja klasifikacije po tim kategorijama proizvoda trebalo bi utvrditi određene definicije u cilju jasnoće i pravne sigurnosti za subjekte kako bi kontrolne ustanove i kontrolna tijela jednoobrazno provela pravila te da bi se nadležnim tijelima olakšao nadzor.
- (5) Ti pojmovi za kategorije proizvoda koje se odnose na neprerađene ili prerađene trebaju imati jednako značenje kao u definicijama prerađenih i neprerađenih proizvoda u Uredbi (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ u cilju pojednostavnjenja i dosljednosti s higijenskim pravilima. Međutim, treba pojasniti da su operacije označivanja i pakiranja nebitne za kvalifikaciju proizvoda kao neprerađenih ili prerađenih.
- (6) Dva programa uvoza, kao što je predviđeno člankom 33. stavcima 2. i 3. Uredbe (EZ) br. 834/2007, u načelu su međusobno isključiva. Ako je treća zemlja priznata kao ekvivalentna u skladu s člankom 33. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 834/2007, nema potrebe priznavati kontrolno tijelo ili kontrolnu ustanovu te zemlje u skladu s

⁽¹⁾ SL L 189, 20.7.2007., str. 1.

⁽²⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 1235/2008 od 8. prosinca 2008. o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 s obzirom na režime za uvoz ekoloških proizvoda iz trećih zemalja (SL L 334, 12.12.2008., str. 25.).

⁽³⁾ Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane (SL L 139, 30.4.2004., str. 1.).

člankom 33. stavkom 3. Posljedično, člankom 10. stavkom 2. točkom (b) Uredbe (EZ) br. 1235/2008 predviđa se da kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova mogu biti priznati samo u skladu s člankom 33. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 834/2007 za zemlju koja nije priznata u skladu s člankom 33. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 834/2007. Međutim, kako bi se izbjegle bilo kakve prepreke za uvoz ekoloških proizvoda, treba omogućiti priznavanje kontrolnih tijela ili kontrolnih ustanova iz priznate treće zemlje kada priznanje te treće zemlje ne obuhvaća proizvod koji se uvozi. Postojeće odstupanje u članku 10. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1235/2008 stoga treba preoblikovati kako bi se uzela u obzir postojeća praksa pozivajući se na proizvode umjesto na kategoriju proizvoda.

- (7) Na temelju Uredbe (EZ) br. 834/2007 proizvodi uvezeni iz treće zemlje mogu na tržište Unije biti stavljeni kao ekološki posebice ako su obuhvaćeni potvrdom o inspekciji koju su izdala nadležna tijela, kontrolna tijela ili kontrolne ustanove priznate treće zemlje ili priznato kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova.
- (8) U skladu s Mjerom 12. Plana djelovanja za budućnost ekološke proizvodnje u Europskoj uniji ⁽¹⁾ Komisija je razvila sustav elektroničkog certificiranja za uvoz ekoloških proizvoda, kao modul integriran u elektronički sustav TRACES (eng. *Trade Control and Expert System*) predviđen Odlukom Komisije 2003/24/EZ ⁽²⁾.
- (9) Određene odredbe Uredbe (EZ) br. 1235/2008 potrebno je izmijeniti kako bi se uveo sustav elektroničkog certificiranja i osiguralo pravilno funkcioniranje tog sustava. Stoga je potrebno pojasniti pravila za puštanje u slobodan promet te tijek rada za izdavanje i ovjeru potvrde o inspekciji koje izdaje relevantno carinsko tijelo države članice, uključujući provjeru povezanosti između potvrde o inspekciji i carinske deklaracije. U tom je kontekstu također potrebno pojasniti tijek rada za izdavanje i ovjeru potvrde o inspekciji po posebnim carinskim postupcima. Radi pravilnog funkcioniranja elektroničkog sustava primjereno je navesti adrese elektroničke pošte priznatih kontrolnih ustanova i kontrolnih tijela.
- (10) Da bi se osigurala cjelovitost ekoloških proizvoda uvezenih u Uniju, u pravilu je potrebno pojasniti da je kontrolna ustanova ili kontrolno tijelo koje izdaje potvrdu o inspekciji kontrolna ustanova ili tijelo koje certificira proizvođača ili prerađivača proizvoda. U slučaju da je subjekt koji obavlja posljednju operaciju u svrhu pripreme kako je definirano člankom 2. točkom i. Uredbe (EZ) br. 834/2007 različit od izvornog proizvođača ili prerađivača proizvoda, kontrolna ustanova ili kontrolno tijelo koje je provjerilo posljednju operaciju treba izdati potvrdu o inspekciji. Nadalje, potrebno je pojasniti da kontrolne ustanove ili kontrolna tijela navedena u Prilogu III. Uredbi (EZ) br. 1235/2008 mogu izdavati samo potvrde o inspekciji u skladu s uvjetima njihova priznanja, dok ona navedena u Prilogu IV. toj Uredbi mogu samo izdavati potvrde o inspekciji za proizvode i podrijetla za koje su navedena.
- (11) Iskustvo je pokazalo različite prakse u pogledu provjera koje trebaju obaviti kontrolne ustanove ili kontrolna tijela koji izdaju potvrde o inspekciji. Stoga je potrebno odrediti provjere koje se trebaju provesti prije izdavanja potvrde. Kontrolne ustanove ili kontrolna tijela trebaju izdati potvrdu o inspekciji tek nakon potpunih provjera dokumenata i, kada je primjereno u skladu s njihovom procjenom rizika, fizičkih provjera dotičnih proizvoda. Kad je riječ o prerađenim poljoprivrednim proizvodima, kontrolne ustanove i kontrolna tijela navedena u Prilogu III. Uredbi (EZ) br. 1235/2008 trebala bi provjeriti jesu li svi njihovi sastojci dostavljeni za kontrolni sustav u skladu s uvjetima priznavanja relevantne treće zemlje, dok bi kontrolne ustanove i kontrolna tijela navedena u Prilogu IV. toj Uredbi trebala provjeriti jesu li sastojke provjerile i certificirale kontrolne ustanove ili kontrolna tijela priznata u skladu sa zakonodavstvom Unije ili jesu li proizvedeni u Uniji. Jednako tako potrebno je odrediti provjere koje trebaju provesti kontrolne ustanove ili kontrolna tijela navedena u Prilogu IV. Uredbi (EZ) br. 1235/2008 koja certificiraju subjekte u završnim fazama proizvodnog lanca, kao što su oni koji samo obavljaju operacije označivanja ili pakiranja. U takvim slučajevima treba biti verificirano da su kontrolne ustanove ili kontrolna tijela navedena u tom Prilogu i priznata za relevantnu državu i kategoriju proizvoda kontrolirala i certificirala dotične proizvode.
- (12) Potrebno je utvrditi tijela odgovorna za dodjelu i ažuriranje prava pristupa sustavu TRACES u svrhu elektroničkog certificiranja inspekcije. Nadalje, potrebno je utvrditi pravila kako bi se osiguralo da sustav TRACES jamči autentičnost, cjelovitost i čitljivost informacija i pripadajućih metapodataka tijekom cijelog razdoblja tijekom kojeg ih je potrebno čuvati.

⁽¹⁾ COM(2014) 179 final.

⁽²⁾ Odluka Komisije 2003/24/EZ od 30. prosinca 2002. o razvoju integriranog računalnog veterinarskog sustava (SL L 8, 14.1.2003., str. 44.).

- (13) Također je potrebno predvidjeti učinkovitu i djelotvornu razmjenu podataka među tijelima država članica u slučajevima otkrivanja nepravilnosti, posebice kada su proizvodi označeni kao ekološki, a nisu popraćeni potvrdom o inspekciji.
- (14) S obzirom na to da su posljednja uvozna odobrenja koja su izdale države članice istekla 30. lipnja 2015., iz Uredbe (EZ) br. 1235/2008. potrebno je izbrisati sva pozivanja na uvozna odobrenja.
- (15) Subjekti i države članice trebale bi imati vremena da prilagode svoje postupke elektroničkoj potvrdi o inspekciji koja se izdaje sustavom TRACES. Stoga je potrebno omogućiti prijelazno razdoblje tijekom kojeg će još biti moguće izdavanje i ovjera potvrde o inspekciji u papirnatom obliku.
- (16) Radi jamčenja pravilnog funkcioniranja elektroničke potvrde o inspekciji te posebice da bi se pojasnilo da su proizvodi iz razdoblja prijelaza na ekološku proizvodnju isključeni iz priznavanja koja se dodjeljuju trećim zemljama, da bi se uskladio tekst koji se odnosi na podrijetlo proizvoda koji dolaze iz priznatih trećih zemalja i da bi se kategorija proizvoda C izmijenila kako bi obuhvatila alge, uključujući mikroalge, primjereno je da se izmijenjene određeni elementi priloga III. i IV. Uredbi (EZ) br. 1235/2008 bez promjene područja primjene priznanja koja su prethodno dodijeljena trećim zemljama ili kontrolnim ustanovama i kontrolnim tijelima.
- (17) Prema podacima koje su dostavile Sjedinjene Američke Države, liječenje jabuka i krušaka antibioticima radi suzbijanja bakterijske paleži nije dopušteno u toj trećoj zemlji od listopada 2014. Stoga je opravdano ukloniti odgovarajuće ograničenje za kategorije proizvoda A i D iz Priloga III. Uredbi (EZ) br. 1235/2008.
- (18) S obzirom na iskustvo stečeno provedbom sustava ekvivalentnosti potrebno je prilagoditi model potvrde o inspekciji i njezinih izvadaka kako je utvrđeno u prilogima V. i VI. Uredbi (EZ) br. 1235/2008 da bi se osigurala informacije o proizvođaču ili prerađivaču proizvoda te relevantnoj zemlji podrijetla, kada se ona razlikuje od zemlje izvoza proizvoda.
- (19) Uredbom Komisije (EZ) br. 889/2008 ⁽¹⁾ utvrđuju se detaljna pravila povezana s ekološkom proizvodnjom, označivanjem i kontrolom.
- (20) S obzirom na to da bi nove definicije „prerađenog” i „nepprerađenog” umetnute u Uredbu (EZ) br. 1235/2008 značile da se neke od operacija obuhvaćenih definicijom pripreme u članku 2. točki i. Uredbe (EZ) br. 834/2007 ne trebaju smatrati takvima da zahtijevaju preradu, pravila utvrđena člankom 26. Uredbe (EZ) br. 889/2008 za proizvodnju prerađene hrane i prerađene hrane za životinje postala bi nejasna. Stoga je pravila o mjerama predostrožnosti koje treba poduzeti kako bi se izbjegla opasnost onečišćenja neodobrenim tvarima ili proizvodima ili miješanje ili zamjena s neekološkim proizvodima potrebno preoblikovati kako bi se pojasnilo da se ona po potrebi primjenjuju na subjekte koji obavljaju aktivnosti konzerviranja. U tu je svrhu potrebno obuhvatiti i definicije izraza „konzerviranje” i „prerađivanje”.
- (21) Dostavljanje informacija o uvezenim pošiljkama u skladu s Uredbom (EZ) br. 889/2008 potrebno je provesti s pomoću sustava TRACES.
- (22) Pravilno funkcioniranje elektroničkog sustava certificiranja zahtijeva da informacija o nadležnim tijelima i kontrolnim ustanovama koju države članice dostavljaju Komisiji obuhvaća adrese elektroničke pošte i internetska web-mjesta. Primjereno je utvrditi novi krajnji rok za dostavljanje tih informacija.
- (23) Stoga je potrebno na odgovarajući način izmijeniti uredbe (EZ) br. 1235/2008 i (EZ) br. 889/2008.
- (24) Kako bi se osigurao nesmetan prijelaz na novi elektronički sustav certifikacije, ova Uredba treba se primjenjivati od datuma koji je šest mjeseci od dana njezine objave. Međutim, izmjena kategorije proizvoda C kojom se obuhvaćaju alge, uključujući mikroalge, trebala bi se primjenjivati od datuma primjene relevantnih odredbi Provedbene uredbe Komisije (EU) 2016/673 ⁽²⁾ o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 kako bi se omogućila upotreba mikroalgi u hrani.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 889/2008 od 5. rujna 2008. o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda s obzirom na ekološku proizvodnju, označivanje i kontrolu (SL L 250, 18.9.2008., str. 1.).

⁽²⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/673 od 29. travnja 2016. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 889/2008 o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda s obzirom na ekološku proizvodnju, označivanje i kontrolu (SL L 116, 30.4.2016., str. 8.).

(25) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora za ekološku proizvodnju,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Izmjena Uredbe (EZ) br. 1235/2008

Uredba (EZ) br. 1235/2008 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) točke 5. i 6. zamjenjuju se sljedećim:

„5. ‚verifikacija pošiljke‘: znači verifikacija koju obavljaju relevantna nadležna tijela država članica u okviru službenih kontrola predviđenih Uredbom (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (*) o ispunjavanju zahtjeva Uredbe (EZ) br. 834/2007, Uredbe (EZ) br. 889/2008 i ove Uredbe sustavnim dokumentacijskim provjerama, nasumičnim provjerama identiteta i prema potrebi u skladu sa svojom procenom rizika fizičkim provjerama prije puštanja pošiljke u slobodni promet u Uniji u skladu s člankom 13. ove Uredbe;

6. ‚relevantno nadležno tijelo države članice‘: znači carinsko tijelo, tijelo za sigurnost hrane ili druga tijela koja država članica odredi u skladu s člankom 27. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 834/2007 odgovornima za verifikaciju pošiljki i ovjeru potvrda o inspekciji;

(*) Uredba (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi provjeravanja poštivanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja (SL L 165, 30.4.2004., str. 1.).”;

(b) dodaju se sljedeće točke od 8. do 11.:

„8. ‚proizvodi akvakulture‘: znači proizvodi akvakulture kako je definirano člankom 4. stavkom 1. točkom 34. Uredbe (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (*);

9. ‚neprerađeni‘: znači neprerađeni kako se upotrebljava u definiciji neprerađenih proizvoda u članku 2. stavku 1. točki (n) Uredbe (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (**), bez obzira na operacije pakiranja i označivanja;

10. ‚prerađeni‘: znači prerađeni kao što se upotrebljava u definiciji prerađenih proizvoda u točki (o) članka 2. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 852/2004, bez obzira na postupke pakiranja i označivanja;

11. ‚točka ulaza‘ znači točka puštanja u slobodni promet.

(*) Uredba (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ (SL L 354, 28.12.2013., str. 22.).

(**) Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane (SL L 139, 30.4.2004., str. 1.).”

2. U članku 4. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Komisija razmatra hoće li priznati i uvrstiti kontrolnu ustanovu ili kontrolno tijelo u popis predviđen člankom 3. po primitku zahtjeva za uključenje na taj popis od predstavnika dotične kontrolne ustanove ili kontrolnog tijela na temelju modela za podnošenje zahtjeva koji je Komisija stavila na raspolaganje u skladu s člankom 17. stavkom 2. Samo potpuni zahtjevi zaprimljeni prije 31. listopada 2017. uzimaju se u obzir za sastavljanje prvog popisa.”

3. U članku 7. stavku 2., točke (e) i (f) zamjenjuju se sljedećim:

- „(e) naziv, adresa, adresa elektroničke pošte, internetska adresa i kodni broj kontrolnog tijela ili kontrolnih tijela i kontrolne ustanove ili kontrolnih ustanova koje priznaje nadležno tijelo navedeno u točki (d) za provođenje kontrola;
- (f) naziv, adresa, adresa elektroničke pošte, internetska adresa i kodni broj jednog ili više tijela ili jedne ili više kontrolnih ustanova nadležnih u trećoj zemlji za izdavanje certifikata s ciljem uvoza u Uniju.”

4. U članku 9. stavku 1. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

- „(a) ako se nakon uključanja treće zemlje na popis donesu bilo kakve promjene u pogledu mjera koje su na snazi u trećoj zemlji ili u pogledu njihove provedbe i posebice sustava kontrole, ta treća zemlja o tome bez odgađanja izvješćuje Komisiju; o bilo kakvim promjenama informacija iz točaka (d), (e) i (f) članka 7. stavka 2. Komisija se bez odgađanja obavješćuje računalnim sustavom iz članka 94. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 889/2008.”

5. U članku 10. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

- „3. Odstupajući od stavka 2. točke (b), ti proizvodi podrijetlom iz priznate treće zemlje navedene u popisu priznatih trećih zemalja u skladu s člankom 7., koji nisu obuhvaćeni priznavanjem dodijeljenim toj trećoj zemlji, mogu biti uključeni u popis predviđen ovim člankom.”

6. Članak 13. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 13.

Potvrda o inspekciji

1. Puštanje u slobodni promet u Uniji pošiljke proizvoda iz članka 1. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 834/2007 i uvezenih u skladu s člankom 33. te Uredbe ovisi o:

- (a) podnošenju izvornika potvrde o inspekciji relevantnom nadležnom tijelu države članice;
- (b) verifikaciji pošiljke i ovjeri potvrde o inspekciji koju provodi relevantno nadležno tijelo države članice; i
- (c) označivanju broja potvrde o inspekciji u carinskoj deklaraciji za puštanje u slobodni promet iz članka 158. stavka 1. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

Verifikaciju pošiljke i ovjeru potvrde o inspekciji obavlja relevantno nadležno tijelo države članice u toj državi članici u kojoj se pošiljka pušta u slobodni promet u Uniji.

Države članice određuju točke ulaza na svojem teritoriju i obavješćuju Komisiju o točkama ulaza koje su određene.

2. Potvrdu o inspekciji izdaje relevantno kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova, ovjerava relevantno nadležno tijelo države članice i upotpunjuje prvi primatelj na temelju modela i napomena utvrđenih u Prilogu V. i koristeći se elektroničkim sustavom TRACES ustanovljenim Odlukom Komisije 2003/24/EZ (**).

Izvornik potvrde o inspekciji tiskani je i rukom potpisani primjerak upotpunjene elektroničke potvrde u sustavu TRACES ili, u drugom slučaju, potvrda o inspekciji potpisana u sustavu TRACES s prethodno sastavljenim elektroničkim potpisom u smislu članka 3. stavka 11. Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (***) ili s elektroničkim potpisom nudeći jednakovrijedna jamstva u pogledu funkcionalnosti pripisanih potpisu primjenjujući ista pravila i uvjete kao ona utvrđena odredbama Komisije o elektroničkim i digitalnim dokumentima, koja su određena u Prilogu Odluci Komisije 2004/563/EZ, Euratom (****).

Kada je izvornik potvrde o inspekciji tiskani i rukom potpisani primjerak potpune elektroničke potvrde u sustavu TRACES, kontrolna tijela, kontrolne ustanove, relevantna nadležna tijela države članice i prvi primatelj u svakoj fazi izdavanja, ovjere i zaprimanja potvrde o inspekciji potvrđuju da je taj primjerak istovjetan informacijama u sustavu TRACES.

3. Da bi bila prihvaćena za ovjeru, potvrdu o inspekciji mora izdati kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova proizvođača ili prerađivača dotičnog proizvoda ili, kada se subjekt koji obavlja posljednju operaciju u svrhu pripreme razlikuje od proizvođača ili prerađivača proizvoda, kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova subjekta koji obavlja posljednju operaciju u svrhe pripreme kako je definirano u članku 2. točki i. Uredbe (EZ) br. 834/2007.

To kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova jesu sljedeća:

- (a) kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova navedena u Prilogu III. ovoj Uredbi za dotične proizvode i za treću zemlju podrijetla proizvoda, ili, gdje je primjenljivo, u kojoj je provedena posljednja operacija u svrhe pripreme; ili
- (b) kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova navedena u Prilogu IV. ovoj Uredbi za dotične proizvode i za treću zemlju podrijetla proizvoda ili u kojoj je provedena posljednja operacija u svrhe pripreme.

4. Kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova koja izdaje potvrdu o inspekciji izdaje tu potvrdu o inspekciji i potpisuje izjavu u polju 18. potvrde tek nakon što je provela dokumentacijsku provjeru na temelju svih relevantnih dokumenata inspekcije, posebice uključujući proizvodni plan za dotični proizvod, prijevozne isprave i komercijalne isprave te, kada je to primjereno u skladu s njegovom procjenom rizika, provela fizičku provjeru pošiljke.

Međutim, u slučaju prerađenih proizvoda, ako je kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova koja izdaje potvrdu o inspekciji kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova navedena u Prilogu III., ono izdaje tu potvrdu o inspekciji i potpisuje izjavu u polju 18. potvrde tek nakon što je verificiralo da je sve ekološke sastojke dotičnog proizvoda kontroliralo i certificiralo kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova koju je priznala dotična treća zemlja navedena u tom Prilogu, ili ako je kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova navedena u Prilogu IV., ono izdaje tu potvrdu o inspekciji i potpisuje izjavu u polju 18. potvrde tek nakon što je verificiralo da je sve ekološke sastojke takvih proizvoda kontroliralo i certificiralo kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova navedena u Prilogu III. ili IV. ili su proizvedeni i certificirani u Uniji u skladu s Uredbom (EZ) br. 834/2007.

Kada se subjekt koji obavlja zadnju operaciju u svrhu pripreme razlikuje od proizvođača ili prerađivača dotičnog proizvoda, kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova koja izdaje potvrdu o inspekciji i koja je navedena u Prilogu IV. izdaje tu potvrdu o inspekciji i potpisuje izjavu u polju 18. potvrde tek nakon što je provela dokumentacijsku provjeru na temelju svih relevantnih dokumenata inspekcije, uključujući prijevozne isprave i komercijalne isprave, verificirala da je proizvodnju ili prerađivanje dotičnog proizvoda kontroliralo i certificiralo kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova priznati za dotične proizvode i dotičnu zemlju u skladu s člankom 33. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 834/2007 i nakon što je obavila, kao što je primjereno u skladu s njenom procjenom rizika, fizičku provjeru pošiljke.

Na zahtjev Komisije ili nadležnog tijela države članice, kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova koja izdaje potvrdu o inspekciji u skladu s drugim i trećim podstavkom stavlja na raspolaganje bez odgode popis subjekata u ekološkom proizvodnom lancu i kontrolnih tijela ili kontrolnih ustanova pod čiju su kontrolu ti subjekti stavili svoje operacije.

5. Potvrda o inspekciji sastavlja se u jednom izvorniku.

Prvi primatelj ili prema potrebi uvoznik može izraditi presliku potvrde o inspekciji u svrhu obavješćivanja kontrolnih tijela i kontrolnih ustanova u skladu s člankom 83. Uredbe (EZ) br. 889/2008. Bilo kakav takav primjerak ima naznaku „PRESLIKA” koja je na njemu tiskana ili otisnuta pečatom.

6. Pri verifikaciji pošiljke izvornik potvrde o inspekciji ovjerava relevantno nadležno tijelo države članice u polju 20. i vraća ga osobi koja je podnijela potvrdu.

7. Prvi primatelj po zaprimanju pošiljke popunjava polje 21. potvrde o inspekciji da bi potvrdio da je zaprimanje pošiljke provedeno u skladu s člankom 34. Uredbe (EZ) br. 889/2008.

Prvi primatelj potom izvornik potvrde o inspekciji šalje uvozniku navedenom u polju 11. potvrde radi zahtjeva utvrđenog drugim podstavkom članka 33. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 834/2007.

(*) Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

(**) Odluka Komisije 2003/24/EZ od 30. prosinca 2002. o razvoju integriranog računalnog veterinarskog sustava (SL L 8, 14.1.2003., str. 44.).

(***) Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).

(****) Odluka Komisije 2004/563/EZ, Euratom od 7. srpnja 2004. o izmjeni njezina Poslovnika (SL L 251, 27.7.2004., str. 9.).

7. Umeću se sljedeći članci 13.a do 13.d:

„Članak 13.a

Viša sila ili iznimne okolnosti

1. U slučajevima više sile ili iznimnih okolnosti koje sprečavaju rad elektroničkog sustava, a posebno u slučajevima nepravilnog funkcioniranja sustava ili nedostatka stalne veze, potvrde o inspekciji i njihovi izvadci mogu se izdati i ovjeriti u skladu s člankom 13. stavcima 3. do 7. bez korištenja sustavom TRACES u skladu sa stavcima 2., 3. i 4. ovog članka te na temelju modela i zabilješki utvrđenih u Prilogu V. ili VI. Nadležna tijela, kontrolna tijela, kontrolne ustanove i subjekti obavješćuju Komisiju bez odgode i unose u sustav TRACES sve potrebne detalje u roku od deset kalendarskih dana nakon ponovne uspostave rada tog sustava.

2. Kada se potvrda o inspekciji izdaje bez korištenja sustavom TRACES, sastavlja se na jednom od službenih jezika Unije i popunjava se, osim pečata i potpisa, ili u potpunosti tiskanim slovima ili u potpunosti strojopisno.

Potvrda o inspekciji sastavlja se na službenom jeziku ili na jednom od službenih jezika države članice u kojoj se vrši carinjenje. Ako je potrebno, relevantna nadležna tijela države članice mogu zatražiti prijevod potvrde o inspekciji na svoj službeni jezik ili jedan od svojih službenih jezika.

Neovlaštene izmjene ili brisanje stavki iz potvrde čine je ništavom.

3. Kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova koja izdaje potvrdu o inspekciji svakoj izdanoj potvrdi dodjeljuje serijski broj i vodi evidenciju izdanih potvrda kronološkim redoslijedom te naknadno uspostavlja korelaciju sa serijskim brojem koji dodjeljuje sustav TRACES.

4. Kada se potvrda o inspekciji izdaje i ovjerava bez korištenja sustavom TRACES, ne primjenjuju se drugi i treći podstavak članka 15. stavka 1. i članka 15. stavka 5.

Članak 13.b

Uvoznik

Uvoznik je dužan navesti broj potvrde o inspekciji u carinskoj deklaraciji za puštanje u slobodni promet iz članka 158. stavka 1. Uredbe (EU) br. 952/2013.

Članak 13.c

Prava pristupa

Komisija je zadužena za izdavanje i ažuriranje prava pristupa nadležnih tijela sustavu TRACES, kako je definirano u članku 2. točki (n) Uredbe (EZ) br. 834/2007, nadležnih tijela trećih zemalja priznatih u skladu s člankom 33. stavkom 2. te Uredbe te kontrolnih tijela i kontrolnih ustanova navedenih u Prilogu III. ili IV. ovoj Uredbi. Prije dodjele prava pristupa sustavu TRACES Komisija verificira identitet dotičnih nadležnih tijela, kontrolnih tijela ili kontrolnih ustanova.

Kao što je definirano u članku 2. točki (n) Uredbe (EZ) br. 834/2007 nadležna tijela zadužena su za izdavanje i ažuriranje prava pristupa sustavu TRACES subjektima, kontrolnim tijelima i kontrolnim ustanovama u Uniji. Prije dodjele prava pristupa sustavu TRACES nadležna tijela verificiraju identitet dotičnih subjekata, kontrolnih tijela ili kontrolnih ustanova. Države članice određuju jedno tijelo odgovorno za koordiniranje suradnje i kontakte s Komisijom u tom području.

Nadležna tijela obavješćuju Komisiju o odobrenim pravima pristupa. Komisija aktivira ta prava pristupa u sustavu TRACES.

Članak 13.d

Cjelovitost i čitljivost podataka

Sustav TRACES štiti cjelovitost informacija šifriranih u skladu s ovom Uredbom.

Posebice pruža sljedeća jamstva:

- (a) omogućuje nedvosmisleni identifikaciju svakog korisnika i sadržava učinkovite mjere kontrole prava pristupa kako bi se spriječio nezakonit, zlonamjeran i neovlašten pristup, brisanje, izmjena ili premještanje informacija, spisa i metapodataka;
- (b) opremljen je sustavima fizičke zaštite od neovlaštenog ulaska i prirodnih nepogoda te zaštitom programske opreme od informatičkih napada;
- (c) štiti pohranjene informacije u okruženju koje je sigurno u fizičkom i softverskom pogledu;
- (d) različitim sredstvima sprečava svaku neovlaštenu promjenu te sadržava mehanizme za osiguravanje cjelovitosti s pomoću kojih se može provjeriti jesu li informacije mijenjane tijekom vremena;
- (e) za svaku bitnu fazu postupka osigurava revizijski trag;
- (f) osigurava pouzdane postupke pretvaranja podataka iz jednog formata u drugi i prijenosa iz jednog programskog okruženja u drugo kako bi informacije bile čitljive i dostupne tijekom cijelog potrebnog razdoblja pohrane;
- (g) opremljen je dostatno detaljnom i ažuriranom funkcionalnom i tehničkom dokumentacijom o radu i značajkama sustava koja je u svakom trenutku dostupna organizacijskim subjektima odgovornima za funkcionalne i/ili tehničke specifikacije."

8. Članak 14. mijenja se kako slijedi:

- (a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ako se pošiljka koja dolazi iz treće zemlje rasporedi u carinsko skladište ili za unutarnju proizvodnju kako je predviđeno Uredbom (EU) br. 952/2013, i podvrgne jednoj ili više priprema kako je navedeno u drugom podstavku, relevantno nadležno tijelo države članice obavlja verifikaciju pošiljke kako je navedeno u točki (b) prvog podstavka članka 13. stavka 1. ove Uredbe prije nego što se provede prva priprema. Referentni broj carinske deklaracije prema kojoj su proizvodi deklarirani za carinsko skladištenje ili unutarnju proizvodnju navodi se u polju 19. potvrde o inspekciji.

Priprema je ograničena na sljedeće vrste operacija:

- (a) pakiranje ili prepakiranje; ili
- (b) označivanje u pogledu prezentacije ekološke proizvodne metode.

Nakon te pripreme, prije puštanja u slobodni promet, pošiljka se podvrgava mjerama iz članka 13. stavka 1. ove Uredbe.

Nakon tog postupka, prema potrebi, izvornik potvrde o inspekciji vraća se uvozniku pošiljke iz polja 11. potvrde u svrhe drugog podstavka članka 33. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 834/2007.”;

(b) stavak 2. mijenja se kako slijedi:

i. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Za svaku od serija koja nastaje podjelom uvoznik naveden u polju 11. potvrde o inspekciji s pomoću sustava TRACES dostavlja izvadak potvrde o inspekciji relevantnom nadležnom tijelu države članice u skladu s modelom i zabilješkama utvrđenima u Prilogu VI. Nakon verifikacije serije relevantno nadležno tijelo države članice ovjerava izvadak potvrde o inspekciji u polju 13. u svrhu puštanja u slobodni promet. Verifikaciju serije i ovjeru izvatka potvrde o inspekciji obavlja relevantno nadležno tijelo države članice u toj državi članici u kojoj se serija pušta u slobodni promet u Uniji.”;

ii. briše se četvrti podstavak.

9. Članak 15. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. dodaju se sljedeći drugi i treći podstavak:

„Ako verifikacija pošiljke koju provodi relevantno nadležno tijelo države članice dovede do otkrivanja kršenja ili nepravilnosti koje dovode do odbijanja ovjere potvrde i puštanja proizvoda u slobodni promet, to tijelo bez odgode s pomoću sustava TRACES obavještuje Komisiju i druge države članice o tom kršenju ili toj nepravilnosti.

Države članice jamče učinkovitu i djelotvornu koordinaciju među nadležnim tijelima koja provode službene kontrole u cilju razmjenjivanja informacija bez odgode o otkrivenim pošiljkama proizvoda navedenih u članku 1. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 834/2007 označenih izrazima koji upućuju na ekološku metodu proizvodnje, ali koji nisu deklarirani kao namijenjeni uvozu u skladu s Uredbom (EZ) br. 834/2007. Relevantno nadležno tijelo države članice bez odgode obavještuje Komisiju i druge države članice o tim nalazima s pomoću sustava TRACES.”;

(b) dodaje se sljedeći stavak 5.:

„5. Uvoznik, prvi primatelj ili njihovo kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova šalju podatke o kršenjima ili nepravilnostima u vezi s uvezenim proizvodima nadležnim tijelima dotičnih država članica računalnim sustavom iz članka 94. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 889/2008 s pomoću sustava TRACES.”

10. U članku 17. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Računalni sustav predviđen stavkom 1. osposobljen je za prikupljanje zahtjeva, dokumenata i informacija iz ove Uredbe, prema potrebi.”

11. U članku 18. drugi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Prvi popis priznatih zemalja obuhvaća Argentinu, Australiju, Kostariku, Indiju, Izrael (*), Novi Zeland i Švicarsku. Ne sadržava kodne brojeve iz članka 7. stavka 2. točke (f) ove Uredbe. Ti kodni brojevi dodaju se prije 1. srpnja 2010. ažuriranjem popisa u skladu s člankom 17. stavkom 2.

(*) U daljnjemu se tekstu Izrael odnosi na Državu Izrael, isključujući područja pod izraelskom upravom od lipnja 1967., odnosno Golansku visoravan, Pojas Gaze, Istočni Jeruzalem i ostatak Zapadne obale.”

12. Članak 19. briše se.

13. Umeće se sljedeći članak 19.a:

„Članak 19.a

Prijelazna pravila o upotrebi potvrda o inspekciji koje nisu izdane u sustavu TRACES

Do 19. listopada 2017. potvrde o inspekciji iz članka 13. stavka 1. točke (a) i njihovi izvadci iz članka 14. stavka 2. mogu se izdavati i ovjeravati na temelju članka 13. stavaka 3. do 7. bez korištenja sustavom TRACES u skladu s člankom 13.a stavcima 1., 2. i 3. te na temelju modela i zabilješki utvrđenih u Prilogu V. ili VI.”

14. Prilog III. mijenja se u skladu s Prilogom I. ovoj Uredbi.
15. U Prilogu IV. „C: Proizvodi akvakulture i morske trave” u popisu kategorija proizvoda zamjenjuje se s „C: Neprerađeni proizvodi akvakulture i alge”.
16. Prilog V. zamjenjuje se tekstem iz Priloga II. ovoj Uredbi.
17. Prilog VI. zamjenjuje se tekstem iz Priloga III. ovoj Uredbi.

Članak 2.

Izmjena Uredbe (EZ) br. 889/2008

Uredba (EZ) br. 889/2008 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 2. dodaju se sljedeće točke (t) i (u):

„(t) ‚konzerviranje’ znači bilo kakvu radnju, različitu od uzgoja i žetve, koja se obavlja na proizvodima, ali koja ne ispunjava uvjete da bude prerada kako je definirano u točki (u), uključujući sve radnje navedene u članku 2. stavku 1. točki (n) Uredbe (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (*) te isključujući pakiranje ili označivanje proizvoda;

(u) ‚prerada’ znači bilo kakvu radnju navedenu u članku 2. stavku 1. točki (m) Uredbe (EZ) br. 852/2004, uključujući upotrebu tvari iz članka 19. stavka 2. točke (b) Uredbe (EZ) br. 834/2007. Operacije pakiranja ili označivanja ne smatraju se preradom.

(*) Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane (SL L 139, 30.4.2004., str. 1.).”

2. Naslov glave II. zamjenjuje se sljedećim:

„GLAVA II.

PRAVILA O PROIZVODNJI, KONZERVIRANJU, PRERADI, PAKIRANJU, PRIJEVOZU I SKLADIŠTENJU EKOLOŠKIH PROIZVODA”

3. Naslov poglavlja 3. glave II. zamjenjuje se sljedećim:

„POGLAVLJE 3.

Konzervirani i prerađeni proizvodi”

4. Članak 26. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 26.

Pravila za konzerviranje proizvoda i za proizvodnju prerađene hrane za životinje i hrane

1. Subjekti koji konzerviraju proizvode ili proizvode prerađenu hranu za životinje ili hranu uvode i ažuriraju odgovarajuće postupke koji se temelje na sustavnom utvrđivanju bitnih koraka prerade.

Primjena tih postupaka u svakom trenutku jamči da su konzervirani ili prerađeni proizvodi u skladu s pravilima ekološke proizvodnje.

2. Subjekti moraju poštovati i primjenjivati postupke iz stavka 1. Subjekti posebice moraju:

(a) poduzimati mjere predostrožnosti kako bi izbjegli opasnost onečišćenja neodobrenim tvarima ili proizvodima;

- (b) provoditi odgovarajuće mjere čišćenja, pratiti njihovu djelotvornost i evidentirati te mjere;
 - (c) jamčiti da se neekološki proizvodi ne stavljaju u promet s oznakom koja upućuje na metodu ekološke proizvodnje.
3. Ako se neekološki proizvodi također pripremaju ili čuvaju u dotičnoj jedinici za pripremanje, subjekt mora:
- (a) provoditi radnje neprekidno dok se ne obradi cijela serija, prostorno ili vremenski odvojeno od sličnih radnji koje se provode na neekološkim proizvodima;
 - (b) pohraniti ekološke proizvode prije i nakon radnji, prostorno ili vremenski odvojene od neekoloških proizvoda;
 - (c) obavijestiti kontrolno tijelo ili kontrolnu ustanovu o radnjama iz točki (a) i (b) te imati na raspolaganju ažurirani upisnik svih radnji i prerađenih količina;
 - (d) poduzimati potrebne mjere kako bi se osigurala identifikacija serija i izbjeglo miješanje ili zamjena s neekološkim proizvodima;
 - (e) provoditi radnje na ekološkim proizvodima tek nakon odgovarajućeg čišćenja proizvodne opreme.
4. Aditivi, pomoćne tvari u preradi i druge tvari i sastojci koji se upotrebljavaju za preradu hrane za životinje ili hrane te svi primjenjivi postupci prerade, kao što je dimljenje, moraju biti u skladu s načelima dobre proizvodne prakse.”
5. U članku 84. dodaje se sljedeći treći stavak:
- „Uvoznik je dužan prenijeti informacije iz prvog i drugog stavka koristeći se elektroničkim sustavom TRACES uspostavljenim Odlukom Komisije 2003/24/EZ (*).
- (*) Odluka Komisije 2003/24/EZ od 30. prosinca 2002. o razvoju integriranog računalnog veterinarskog sustava (SL L 8, 14.1.2003., str. 44.).”
6. Članak 94. stavak 1. mijenja se kako slijedi:
- (a) točke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:
 - „(a) do 30. lipnja 2017., informacije iz članka 35. točke (a) Uredbe (EZ) br. 834/2007, uključujući adresu elektroničke pošte i internetsku adresu, a potom svaku njihovu izmjenu;
 - (b) do 30. lipnja 2017., informacije iz članka 35. točke (b) Uredbe (EZ) br. 834/2007, uključujući adresu, adresu elektroničke pošte i internetsku adresu, a potom svaku njihovu izmjenu;”;
 - (b) dodaje se sljedeća točka (e):
 - „(e) do 30. lipnja 2017., naziv, adresu, adresu elektroničke pošte i internetsku adresu relevantnih nadležnih tijela države članice kako je definirano u članku 2. točki 6. Uredbe (EZ) br. 1235/2008, a potom svaku njihovu izmjenu.”

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu sedmoga dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 19. travnja 2017. Međutim, članak 1. točka 2. primjenjuje se od datuma stupanja na snagu ove Uredbe, a članak 1. točka 15. primjenjuje se od 7. svibnja 2017.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. listopada 2016.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNKER

PRILOG I.

Prilog III. Uredbi (EZ) br. 1235/2008 mijenja se kako slijedi:

1. Nakon naslova „**POPIS TREĆIH ZEMALJA I ODGOVARAJUĆE SPECIFIKACIJE IZ ČLANKA 7.**” umeće se sljedeća napomena:

„*Napomena:* U skladu s člankom 17. stavkom 1. točkom (f) Uredbe (EZ) br. 834/2007 životinje i proizvodi životinjskog podrijetla proizvedeni tijekom prijelaznog razdoblja ne stavljaju se na tržište Unije s oznakama iz članaka 23. i 24. te Uredbe koje se upotrebljavaju za označivanja i oglašavanja proizvoda. Stoga su takvi proizvodi također isključeni iz priznavanja u vezi s kategorijama proizvoda B i D za sve treće zemlje navedene u ovom Prilogu.”

2. U unosima koji se odnose na Argentinu, Australiju, Kostariku, Indiju, Izrael, Japan, Švicarsku, Tunis i Novi Zeland, bilješka „⁽¹⁾ Morska trava nije uvrštena” briše se.

3. Unos koji se odnosi na Argentinu mijenja se kako slijedi:

(a) u točki 1. ograničenja za kategorije proizvoda B i D brišu se;

(b) točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorija A, B i F koji su proizvedeni u Argentini i proizvodi kategorije D prerađeni u Argentini s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Argentini.”

4. U unosu koji se odnosi na Australiju točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorija A i F koji su proizvedeni u Australiji i proizvodi kategorije D prerađeni u Australiji s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Australiji.”

5. Unos koji se odnosi na Kostariku mijenja se kako slijedi:

(a) ograničenje „samo prerađeni poljoprivredni proizvodi” zamjenjuje se tekстом „samo prerađeni biljni proizvodi”;

(b) točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorija A i F koji su proizvedeni u Kostarici i proizvodi kategorije D prerađeni u Kostarici s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Kostarici.”

6. U unosu koji se odnosi na Izrael točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorije A i F koji su proizvedeni u Izraelu i proizvodi kategorije D prerađeni u Izraelu s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Izraelu ili koji su uvezeni u Izrael:

— ili iz Unije,

— ili iz treće zemlje u okviru režima koji se priznaje kao ekvivalentan u skladu s člankom 33. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 834/2007.”

7. U unosu koji se odnosi na Japan točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorija A i F koji su proizvedeni u Japanu i proizvodi kategorije D prerađeni u Japanu s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Japanu ili koji su uvezeni u Japan:

— ili iz Unije,

— ili iz treće zemlje za koju je Japan priznao da su proizvodi proizvedeni i kontrolirani u toj trećoj zemlji u skladu s pravilima ekvivalentnima onima iz japanskog zakonodavstva.”

8. Unos koji se odnosi na Švicarsku mijenja se kako slijedi:

(a) u točki 1. ograničenje za kategoriju proizvoda B briše se;

(b) točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorija A i F koji su proizvedeni u Švicarskoj i proizvodi kategorija D i E prerađeni u Švicarskoj s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Švicarskoj ili koji su uvezeni u Švicarsku:

— ili iz Unije,

— ili iz treće zemlje za koju je Švicarska priznala da su proizvodi proizvedeni i kontrolirani u toj trećoj zemlji u skladu s pravilima ekvivalentnima onima iz švicarskog zakonodavstva.”

9. U unosu koji se odnosi na Tunis točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorija A i F koji su proizvedeni u Tunisu i proizvodi kategorije D prerađeni u Tunisu s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Tunisu.”

10. U unosu koji se odnosi na Sjedinjene Američke Države, u točki 1., ograničenja za kategorije proizvoda A i D brišu se.

11. Unos koji se odnosi na Novi Zeland mijenja se kako slijedi:

(a) u točki 1. ograničenja za kategorije proizvoda B i D brišu se;

(b) točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorija A, B i F koji su proizvedeni u Novom Zelandu i proizvodi kategorije D prerađeni u Novom Zelandu s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Novom Zelandu ili koji su uvezeni u Novi Zeland:

— ili iz Unije,

— ili iz treće zemlje u okviru režima koji se priznaje kao ekvivalentan u skladu s člankom 33. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 834/2007,

— ili iz neke treće zemlje čija se pravila o proizvodnji i nadzoru priznaju kao ekvivalentna sa Službenim programom osiguranja ekološke hrane MAF na temelju pruženih jamstava i podataka od strane nadležnog tijela te zemlje u skladu s odredbama utvrđenima MAF-om te uz uvjet da su uvezeni samo ekološki uzgojeni sastojci koji se namjeravaju ugraditi, do najviše 5 % proizvoda poljoprivrednoga podrijetla, u proizvode kategorije D pripremljene u Novom Zelandu.”

12. U unosu koji se odnosi na Republiku Koreju točka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. **Podrijetlo:** proizvodi kategorije D prerađeni u Republici Koreji s ekološki proizvedenim sastojcima koji su proizvedeni u Republici Koreji ili koji su uvezeni u Republiku Koreju:

— ili iz Unije,

— ili iz treće zemlje za koju je Republika Koreja priznala da su proizvodi proizvedeni i kontrolirani u toj trećoj zemlji u skladu s pravilima ekvivalentnima onima utvrđenima u zakonodavstvu Republike Koreje.”

PRILOG II.

„PRILOG V.

**POTVRDA O INSPEKCIJI
ZA UVOZ PROIZVODA EKOLOŠKE PROIZVODNJE U EUROPSKU UNIJU**

1. Kontrolna ustanova ili tijelo koje izdaje potvrdu (naziv, adresa i kod)	2. Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007: — Članak 33. stavak 2. ☐ ili — Članak 33. stavak 3. ☐							
3. Serijski broj potvrde o inspekciji	4. Izvoznik (naziv i adresa)							
5. Proizvođač ili prerađivač proizvoda (naziv i adresa)	6. Kontrolna ustanova ili kontrolno tijelo (naziv, adresa i kod)							
7. Država podrijetla	8. Država izvoza							
9. Država carinjenja/Točka ulaza	10. Država odredišta							
11. Uvoznik (naziv, adresa i EORI broj)	12. Prvi primatelj u Uniji (naziv i adresa)							
13. Opis proizvoda <table border="0" style="width:100%"> <tr> <td style="width:20%">Oznaka KN</td> <td style="width:20%">Trgovački naziv</td> <td style="width:20%">Broj pakiranja</td> <td style="width:20%">Broj serije</td> <td style="width:20%">Neto masa</td> </tr> </table>				Oznaka KN	Trgovački naziv	Broj pakiranja	Broj serije	Neto masa
Oznaka KN	Trgovački naziv	Broj pakiranja	Broj serije	Neto masa				
14. Broj kontejnera	15. Broj plombe	16. Ukupna bruto masa						
17. Prijevozno sredstvo prije točke ulaza u Uniju Režim Identifikacija Međunarodna prijevozna isprava								

18. Izjava kontrolnog tijela ili kontrolne ustanove koja izdaje potvrdu iz polja 1.

Ovime se potvrđuje da je ova potvrda izdana na temelju provjera potrebnih prema članku 13. stavku 4. Uredbe (EZ) br. 1235/2008 i da su prethodno navedeni proizvodi proizvedeni u skladu s pravilima o proizvodnji i nadzoru metode ekološke proizvodnje koja se smatra jednakovrijednom u skladu s Uredbom (EZ) br. 834/2007.

Datum

Ime i potpis ovlaštene osobe

Pečat tijela ili ustanove koja izdaje potvrdu

19. Carinsko skladište ☐Unutarnja proizvodnja ☐

Naziv i adresa subjekta:

Kontrolna ustanova ili kontrolno tijelo (naziv, adresa i kod):

Referentni broj carinske deklaracije za carinsko skladište ili unutarnju proizvodnju:

20. Verifikacija pošiljke i ovjera relevantnog nadležnog tijela države članice.

Tijelo i država članica:

Datum:

Ime i potpis ovlaštene osobe

Pečat

21. Izjava prvog primatelja.

Ovime se potvrđuje da je zaprimanje proizvoda provedeno u skladu s člankom 34. Uredbe (EZ) br. 889/2008.

Naziv trgovačkog društva:

Datum:

Ime i potpis ovlaštene osobe

Napomene

- Polje 1.: Naziv, adresa i kod kontrolne ustanove ili tijela u trećoj zemlji iz članka 13. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1235/2008. Ova ustanova također popunjava polja od 4. do 18.
- Polje 2.: Ovo polje navodi odredbe Uredbe (EZ) br. 834/2007 koje su relevantne za izdavanje i upotrebu ove potvrde; navesti relevantnu odredbu.
- Polje 3.: Serijski broj potvrde koji se automatski dodjeljuje elektroničkim sustavom TRACES iz članka 13. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1235/2008, osim kad se primjenjuje članak 13.a stavak 3.
- Polje 4.: Naziv i adresa subjekta koji izvozi proizvode iz države navedene u polju 8. Izvoznik je subjekt koji obavlja posljednju radnju u svrhu pripreme kako je definirano člankom 2. točkom i. Uredbe (EZ) br. 834/2007 na proizvodima spomenutima u polju 13. i pečati proizvode u primjerena pakovanja ili kontejnere na temelju članka 34. Uredbe (EZ) br. 889/2008.
- Polje 5.: Subjekti koji su proizveli ili prerađili proizvode u trećoj zemlji navedenoj u polju 7.
- Polje 6.: Kontrolna ustanova/kontrolne ustanove ili tijelo/tijela za sustavno praćenje usklađenosti proizvodnje ili prerade proizvoda s pravilima ekološke proizvodnje u državi navedenoj u polju 7.
- Polje 7.: Država podrijetla znači država/države u kojoj/kojima je proizvod proizveden ili prerađen.
- Polje 8.: Država izvoza znači država u kojoj je proizvod bio podvrgnut posljednjoj operaciji u svrhu pripreme kako je definirano člankom 2. točkom i. Uredbe (EZ) br. 834/2007 i zapečaćen u primjerena pakiranja ili kontejnere.
- Polje 9.: Država carinjenja znači država u kojoj se pošiljka pušta u slobodni promet u Europsku uniju. Točka ulaza je točka puštanja u slobodni promet i identificira se Sustavom označavanja UN-a za trgovinske i prometne lokacije (UN/LOCODE – *United Nations Code for Trade and Transport Locations*, pet znakova abecede).
- Polje 10.: Država odredišta znači država prvog primatelja u Europskoj uniji.
- Polje 11.: Naziv, adresa i registracijski i identifikacijski broj gospodarskog subjekta (EORI) uvoznika, kako je utvrđeno u članku 9. Uredbe (EU) br. 952/2013. Uvoznik znači fizička ili pravna osoba u Europskoj uniji koja predoduje pošiljku za puštanje u slobodni promet u Uniji, bilo osobno bilo s pomoću predstavnika.
- Polje 12.: Naziv i adresa prvog primatelja pošiljke u Europskoj uniji. Prvi primatelj znači fizička ili pravna osoba gdje se pošiljka isporučuje i gdje će biti obrađena za daljnju pripremu i/ili stavljanje na tržište. Prvi primatelj također popunjava polje 24.
- Polje 13.: Opis proizvoda koji obuhvaća oznake Kombinirane nomenklature za dotične proizvode (8-znamenasta razina ako je to moguće), trgovački naziv, broj pakiranja (broj kutija, kartonskih kutija, torbi, kanti itd.), broj serije i neto masa.
- Polje 14.: Nije obvezno.
- Polje 15.: Nije obvezno.
- Polje 16.: Ukupna bruto masa izražena u primjerenim jedinicama (kg neto mase, litra itd.).
- Polje 17.: Prijevozno sredstvo pri dolasku na točku ulaza.
Vrsta prijevoza: zrakoplov, plovilo, željeznica, cestovno vozilo, drugo.
Identifikacijska oznaka prijevoznog sredstva: broj leta kod zrakoplova, naziv(i) brod(ov)a u plovila, identifikacijski i broj vagona kod željeznice, registracijski broj s brojem prikolice, po potrebi, u cestovnog prijevoza.
U slučaju trajekta, navesti plovilo i cestovno vozilo s identifikacijom cestovnog vozila i planiranog trajekta.
- Polje 18.: Izjava kontrolnog tijela ili kontrolne ustanove koja izdaje potvrdu. Boja potpisa i pečata mora se razlikovati od boje tiska.
- Polje 19.: Popunjava nadležno tijelo države članice ili uvoznik.
- Polje 20.: Popunjava relevantno nadležno tijelo države članice, po potrebi, prije operacije pripreme i podjele u okolnostima iz članka 14. Uredbe (EZ) br. 1235/2008 i pri verifikaciji pošiljke u skladu s člankom 13. stavkom 1.
- Polje 21.: Popunjava prvi primatelj po zaprimanju proizvoda nakon provođenja provjera predviđenih člankom 34. Uredbe (EZ) br. 889/2008."

PRILOG III.

„PRILOG VI.

IZVADAK br. ... POTVRDE O INSPEKCIJI ZA UVOZ PROIZVODA EKOLOŠKE PROIZVODNJE U EUROPSKU UNIJU

1. Kontrolna ustanova ili tijelo koje je izdalo osnovnu potvrdu o inspekciji (naziv, adresa i kod)	2. Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007: — Članak 33. stavak 2. ☐ ili — Članak 33. stavak 3. ☐
3. Serijski broj osnovne potvrde o inspekciji	4. Subjekt koji je podijelio izvornu pošiljku u serije (naziv i adresa)
5. Kontrolna ustanova ili kontrolno tijelo (naziv, adresa i kod)	6. Uvoznik (naziv, adresa i EORI broj)
7. Država podrijetla	8. Država izvoza
9. Država carinjenja/Točka ulaza	10. Država odredišta
11. Primatelj serije dobivene podjelom (naziv i adresa)	
12. Opis proizvoda Oznake KN Broj pakiranja Neto masa serije i neto masa izvorne pošiljke	
13. Izjava nadležnog tijela države članice koje ovjerava izvadak potvrde. Ovaj izvadak odgovara prethodno opisanoj seriji dobivenoj podjelom pošiljke koja je obuhvaćena izvornom potvrdom o inspekciji sa serijskim brojem navedenim u polju 3. Tijelo i država članica: Datum: Ime i potpis ovlaštene osobe Pečat	

14. Izjava primatelja serije

Ovime se potvrđuje da je zaprimanje serije provedeno u skladu s člankom 33. Uredbe (EZ) br. 889/2008.

Naziv trgovačkog društva

Datum:

Ime i potpis ovlaštene osobe

Napomene

Izvadak br.: Broj izvatka odgovara broju serije dobivene podjelom izvorne pošiljke.

Polje 1.: Naziv, adresa i kod kontrolne ustanove ili tijela u trećoj zemlji koje je izdalo osnovnu potvrdu o inspekciji.

Polje 2.: Ovo polje navodi odredbe Uredbe (EZ) br. 834/2007 koje su relevantne za izdavanje i upotrebu ovog izvatka; navesti relevantnu odredbu na temelju koje je uvezena osnovna pošiljka, vidjeti polje 2. osnovne potvrde o inspekciji.

Polje 3.: Serijski broj osnovne potvrde koji se dodjeljuje automatski elektroničkim sustavom TRACES iz članka 13. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1235/2008, osim kad se primjenjuje članak 13.a stavak 3.

Polje 4.: Subjekt koji fizički dijeli izvornu pošiljku u serije ili subjekt odgovoran za tu operaciju.

Polje 5.: Kontrolno tijelo ili ustanova nadležna za kontrolu subjekta koji je podijelio pošiljku.

Polja 6., 7. i 8.: Vidjeti relevantne informacije o osnovnoj potvrdi o inspekciji.

Polje 9.: Država carinjenja znači država u kojoj se pošiljka pušta u slobodni promet u Europsku uniju. Točka ulaza je točka puštanja u slobodni promet i identificira se Sustavom označavanja UN-a za trgovinske i prometne lokacije (UN/LOCODE – *United Nations Code for Trade and Transport Locations*, pet znakova abecede).

Polje 10.: Država odredišta znači država prvog primatelja u Europskoj uniji.

Polje 11.: Primatelj serije (dobivene podjelom) u Europskoj uniji.

Polje 12.: Opis proizvoda koji obuhvaća oznake Kombinirane nomenklature za dotične proizvode (8-znamenkasta razina ako je to moguće), broj pakiranja (broj kutija, kartonskih kutija, torbi, kanti itd.) i neto masu izraženu u primjerenim jedinicama (kg neto mase, litra itd.) te neto masu navedenu u polju 13. osnovne potvrde o inspekciji.

Polje 13.: Popunjava relevantno nadležno tijelo države članice za svaku od serija nastalu operacijom podjele iz članka 14. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1235/2008.

Polje 14.: Popunjava se po zaprimanju serije nakon što primatelj provede provjere predviđene člankom 33. Uredbe (EZ) br. 889/2008."

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/1843**od 18. listopada 2016.****o prijelaznim mjerama za primjenu Uredbe (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s akreditacijom službenih laboratorija koji provode službeno testiranje na prisutnost *Trichinelle*****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi provjere pridržavanja propisa o hrani i hrani za životinje te pravila o zdravlju i dobrobiti životinja ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 63. stavak 1. drugi podstavak,

budući da:

- (1) Uredbom (EZ) br. 882/2004 utvrđuju se znatne promjene u pravilima i postupcima službenih kontrola. Ona se primjenjuje od 1. siječnja 2006. Međutim, primjena određenog broja navedenih pravila i postupaka s neposrednim učinkom od toga datuma predstavljala bi praktične poteškoće u određenim slučajevima.
- (2) Uredbom (EZ) br. 882/2004 zahtijeva se da se laboratoriji koji provode analize uzoraka uzetih tijekom službenih kontrola akreditiraju u skladu s određenim europskim normama navedenima u njoj. Međutim, Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 702/2013 ⁽²⁾ utvrđuju se određene prijelazne mjere, uključujući odstupanje od tog zahtjeva za laboratorije kako bi se omogućio neometani prijelaz prema potpunoj provedbi novih pravila i postupaka. Provedbena uredba (EU) br. 702/2013 primjenjuje se do 31. prosinca 2016.
- (3) Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću od 28. srpnja 2009. o iskustvu stečenom u primjeni uredaba o higijeni (EZ) br. 852/2004, (EZ) br. 853/2004 i (EZ) br. 854/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. ⁽³⁾ ima za cilj predstaviti činjenice u vezi sa stečenim iskustvom svih zainteresiranih sudionika, uključujući i zatečene poteškoće u 2006., 2007. i 2008. pri primjeni higijenskog paketa " („izvješće”).
- (4) Izvješće obuhvaća iskustva o prijelaznim mjerama, uključujući one predviđene Uredbom (EZ) br. 882/2004. U izvješću se navodi da i dalje postoje poteškoće u vezi s akreditacijom internih laboratorija u klaonicama.
- (5) Dana 6. svibnja 2013. Komisija je prihvatila Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o službenoj kontroli i drugim službenim aktivnostima koje se provode da bi se osigurala primjena propisa o hrani i hrani za životinje te pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju biljaka, biljnom reproduktivnom materijalu te proizvodima za zaštitu biljaka ⁽⁴⁾. Taj prijedlog utvrđuje stavljanje izvan snage Uredbe (EZ) br. 882/2004 i utvrđuje moguće odstupanje od akreditacije službenih laboratorija čija je isključiva djelatnost otkrivanje prisutnosti *Trichinellae* u mesu.
- (6) U skladu s tim, ovom se uredbom utvrđuju dodatne prijelazne mjere u očekivanju donošenja te nove uredbe Europskog parlamenta i Vijeća.
- (7) Stoga treba donijeti odredbu za dodatno prijelazno razdoblje tijekom kojeg će se nastaviti primjenjivati relevantne prijelazne mjere utvrđene Provedbenom uredbom (EU) br. 702/2013.

⁽¹⁾ SL L 165, 30.4.2004., str. 1.⁽²⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 702/2013 od 22. srpnja 2013. o prijelaznim mjerama za primjenu Uredbe (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s akreditacijom službenih laboratorija koji provode službeno testiranje na prisutnost *Trichinelle* i izmjeni Uredbe Komisije (EZ) br. 1162/2009 (SL L 199, 24.7.2013., str. 3.).⁽³⁾ COM(2009) 403 final.⁽⁴⁾ COM(2013) 265 final.

- (8) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za prehrambeni lanac i zdravlje životinja,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Ovom se uredbom utvrđuju prijelazne mjere za primjenu Uredbe (EZ) br. 882/2004 za prijelazno razdoblje od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2020.

Članak 2.

Odstupajući od članka 12. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 882/2004, nadležno tijelo može imenovati laboratorij koji provodi službeno testiranje na prisutnost *Trichinelle* i koji se nalazi u klaonici ili objektu za obradu divljači ako laboratorij, iako nije akreditiran u skladu s europskom normom navedenom u točki (a) tog stavka, nadležnom tijelu pruži zadovoljavajuće jamstvo da su uspostavljeni sustavi kontrole kvalitete za analizu uzoraka koju provodi u svrhu službenih kontrola.

Članak 3.

Ova uredba stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2020.

Ova je uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. listopada 2016.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNKER

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/1844**od 18. listopada 2016.****o utvrđivanju paušalnih uvoznih vrijednosti za određivanje ulazne cijene određenog voća i povrća**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ⁽¹⁾,uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Komisije (EU) br. 543/2011 od 7. lipnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 za sektore voća i povrća te prerade voća i povrća ⁽²⁾, a posebno njezin članak 136. stavak 1.,

budući da:

- (1) Provedbenom uredbom (EU) br. 543/2011, prema ishodu Urugvajске runde multilateralnih pregovora o trgovini, utvrđuju se kriteriji kojima Komisija određuje paušalne vrijednosti za uvoz iz trećih zemalja, za proizvode i razdoblja određena u njezinu Prilogu XVI. dijelu A.
- (2) Paušalna uvozna vrijednost izračunava se za svaki radni dan, u skladu s člankom 136. stavkom 1. Provedbene uredbe (EU) br. 543/2011, uzimajući u obzir promjenjive dnevne podatke. Stoga ova Uredba treba stupiti na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Paušalne uvozne vrijednosti iz članka 136. Provedbene uredbe (EU) br. 543/2011 određene su u Prilogu ovoj Uredbi.

Članak 2.Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. listopada 2016.

Za Komisiju,

u ime predsjednika,

Jerzy PLEWA

Glavni direktor za poljoprivredu i ruralni razvoj

⁽¹⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 671.⁽²⁾ SL L 157, 15.6.2011., str. 1.

PRILOG

Paušalne uvozne vrijednosti za određivanje ulazne cijene određenog voća i povrća

(EUR/100 kg)

Oznaka KN	Oznaka treće zemlje ⁽¹⁾	Standardna uvozna vrijednost
0702 00 00	MA	133,9
	ZZ	133,9
0707 00 05	TR	145,2
	ZZ	145,2
0709 93 10	TR	154,9
	ZZ	154,9
0805 50 10	AR	91,3
	CL	95,5
	TR	85,9
	UY	51,6
	ZA	73,6
	ZZ	79,6
0806 10 10	BR	278,4
	EG	169,2
	TR	151,7
	ZZ	199,8
0808 10 80	AR	191,8
	AU	196,9
	BR	124,9
	CL	154,2
	NZ	137,0
	ZA	117,5
	ZZ	153,7
0808 30 90	CN	75,0
	TR	134,9
	ZZ	105,0

⁽¹⁾ Nomenklatura država utvrđena Uredbom Komisije (EU) br. 1106/2012 od 27. studenoga 2012. o provedbi Uredbe (EZ) br. 471/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice u vezi s vanjskom trgovinom sa zemljama nečlanicama, u pogledu ažuriranja nomenklature država i područja (SL L 328, 28.11.2012., str. 7.). Oznakom „ZZ” označava se „drugo podrijetlo”.

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/1845**od 18. listopada 2016.****o utvrđivanju koeficijenta dodjele koji se primjenjuje na zahtjeve za potporu za smanjenje proizvodnje mlijeka u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2016/1612**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2016/1612 od 8. rujna 2016. o pružanju potpore za smanjenje proizvodnje mlijeka ⁽²⁾, a posebno njezin članak 4. stavak 2.,

budući da:

- (1) Delegiranom uredbom (EU) 2016/1612 predviđa se potpora proizvođačima mlijeka koji se obvežu na smanjenje svojih isporuka kravljeg mlijeka na razdoblje od tri mjeseca. Ta se potpora isplaćuje na temelju zahtjeva za potporu. Ako ukupna količina obuhvaćena prijavljenim prihvatljivim i vjerodostojnim zahtjevima za potporu premašuje najveću ukupnu količinu iz članka 1. stavka 1. te uredbe, države članice dužne su primijeniti koeficijent dodjele na količinu obuhvaćenu svakim od zahtjeva za potporu.
- (2) Količine obuhvaćene zahtjevima za potporu podnesenima za razdoblje: studeni 2016., prosinac 2016. i siječanj 2017. premašile su najveću ukupnu količinu. Stoga je potrebno utvrditi koeficijent dodjele.
- (3) Radi brze provedbe Delegirane uredbe (EU) 2016/1612 ova bi uredba trebala stupiti na snagu dan nakon objave,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Koeficijent dodjele koji se primjenjuje na količine obuhvaćene zahtjevima za potporu za smanjenje isporuke kravljeg mlijeka u studenome 2016., prosincu 2016. i siječnju 2017. u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2016/1612 iznosi 0,12462762.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. listopada 2016.

Za Komisiju,
u ime predsjednika,
Jerzy PLEWA
Glavni direktor za poljoprivredu i ruralni razvoj

⁽¹⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 671.

⁽²⁾ SL L 242, 9.9.2016., str. 4.

ODLUKE

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2016/1846

od 4. srpnja 2016.

o mjeri SA.41187 (2015/C) (ex 2015/NN) koju je provela Mađarska u pogledu zdravstvenog doprinosa poduzeća u sektoru duhanske industrije

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4049)

(Vjerodostojan je samo tekst na mađarskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe u skladu s prethodno navedenim odredbama ⁽¹⁾ i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) U ožujku 2015. Komisija je saznala za novi zdravstveni doprinos koji je Mađarska odredila poduzećima u sektoru duhanske industrije. Dopisom od 13. travnja 2015. Komisija je Mađarskoj poslala zahtjev za informacije o toj mjeri kojim je također obavijestila mađarska nadležna tijela da će razmotriti izdavanje naloga za obustavu u skladu s člankom 11. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 ⁽²⁾.
- (2) Dopisom od 12. svibnja 2015. Mađarska je odgovorila na taj zahtjev za informacije. Međutim Mađarska nije iznijela primjedbe na mogućnost da će Komisija izdati nalog o obustavi.
- (3) Komisija je 15. srpnja 2015. obavijestila Mađarsku da je odlučila pokrenuti postupak iz članka 108. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu: „Ugovor”) u pogledu zdravstvenog doprinosa određenog poduzećima u sektoru duhanske industrije („odluka o pokretanju postupka”). Komisija je u odluci o pokretanju postupka naložila i neposrednu obustavu mjere.
- (4) Odluka o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ⁽³⁾. Komisija je u toj odluci pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe na mjeru.
- (5) Komisija je zaprimila primjedbe od dviju zainteresiranih strana. Komisija je 20. listopada 2015. prosljedila te primjedbe Mađarskoj koja je dobila priliku na njih odgovoriti. Mađarska nije odgovorila na te primjedbe.

2. DETALJNI OPIS MJERE

- (6) Mađarski parlament donio je 16. prosinca 2014. Zakon br. XCIV iz 2014. o zdravstvenom doprinosu poduzeća u sektoru duhanske industrije za 2015. godinu („Zakon”). Zakonom se određuje porez, pod nazivom „zdravstveni doprinos”, koji se naplaćuje na godišnji promet od proizvodnje i trgovine duhanskim proizvodima u Mađarskoj i primjenjuje se uz postojeće poreze koje plaćaju poduzeća u Mađarskoj, posebno porez na dobit. Porez se

⁽¹⁾ SL C 277, 21.8.2015., str. 24.

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 83, 27.3.1999., str. 1.).

⁽³⁾ Vidjeti bilješku 1.

naplaćuje ovlaštenim voditeljima skladišta, uvoznici i registriranim trgovcima duhanskim proizvodima. Navedena svrha zakona jest prikupiti sredstva za financiranje zdravstvenog sustava u cilju poboljšanja kvalitete zdravstvenih usluga.

- (7) Porez za zdravstveni doprinos plaća se na temelju godišnjeg prometa ostvarenog u Mađarskoj od proizvodnje duhanskih proizvoda i njihove prodaje u godini koja prethodi poreznoj godini pod uvjetom da promet od tih djelatnosti čini najmanje 50 % ukupnog godišnjeg prometa tog poduzetnika. Nije predviđeno odbijanje troškova, osim troškova određenih ulaganja u poreznoj godini. Porez za zdravstveni doprinos progresivne je prirode. Primjenjivi doprinos ovisi o godišnjem prometu poreznog obveznika kako slijedi:
- Za dio prometa niži od 30 milijardi HUF: 0,2 % uz minimum od 30 milijuna HUF
 - Za dio prometa između 30 milijardi HUF i 60 milijardi HUF: 2,5 %
 - Za dio prometa koji premašuje 60 milijardi HUF: 4,5 %
- (8) U skladu s člankom 6. stavkom 6. Zakona, porezna obveza koja proizlazi iz poreza za zdravstveni doprinos može se smanjiti za do 80 % plativog doprinosa ako trgovačko društvo izvrši ulaganja koja su u skladu s definicijom iz članka 3. stavka 4. točke 7. Zakona C o računovodstvu iz 2000. ⁽⁴⁾. Smanjenje je jednako pozitivnoj razlici između 30 % iznosa obračunanog kao ulaganje u poreznoj godini i iznosa državne subvencije ili subvencije EU-a koja se upotrebljava za provedbu investicijskog projekta.
- (9) Zakonom je predviđeno da se porezna prijava mora podnijeti do 30. lipnja 2015. te da se porez za zdravstveni doprinos mora platiti u roku od 30 dana nakon tog roka.
- (10) Zakon je stupio na snagu 1. veljače 2015. i njegova početna verzija trebala se privremeno primjenjivati do 31. prosinca 2015. Izmjena Zakona objavljena je u mađarskom Službenom listu 24. lipnja 2015. čime je porez za zdravstveni doprinos postao trajan.

3. FORMALNI ISTRAŽNI POSTUPAK

3.1. Osnove za pokretanje formalnog istražnog postupka

- (11) Komisija je pokrenula formalni istražni postupak jer je donijela preliminarne zaključak da progresivna struktura zdravstvenog doprinosa (stope i skupine po iznosu prometa) i odredbe kojima se porezne obveze smanjuju pod uvjetom provođenja određenih ulaganja (dalje u tekstu zajedno: „sporne mjere”) čine nezakonitu i nespojivu državnu potporu.
- (12) Komisija je smatrala da se progresivnim poreznim stopama propisanim Zakonom stvara razlika među poduzetnicima na temelju njihova prometa i da se osigurava selektivna prednost poduzetnicima s malim obujmom prometa, odnosno manjim poduzetnicima. Komisija nije bila uvjerena da poduzetnici s većim prometom mogu utjecati na tržište proizvoda i stvarati toliko više negativnih učinaka na zdravlje povezanih s pušenjem da bi bila opravdana primjena progresivnih poreznih stopa, kako su tvrdila mađarska nadležna tijela.
- (13) Komisija je smatrala i da se mogućnošću smanjenja porezne obveze poreznog obveznika pod uvjetom da on dodijeli bespovratna sredstva za ulaganja osigurava selektivna prednost poduzetnicima koji su izvršili takva ulaganja. Komisija je osim toga primijetila da se čini da mogućnost smanjenja porezne obveze u slučaju ulaganja, čiji je cilj povećanje proizvodnje i trgovačke sposobnosti poduzetnika, nije u skladu s navedenim ciljem poreza za zdravstveni doprinos, odnosno s prikupljanjem sredstava za zdravstveni sustav i povećanjem kvalitete zdravstvenih usluga budući da pušenje ima veliki utjecaj na razvoj brojnih bolesti i znatno pridonosi povećanim troškovima u zdravstvu.

⁽⁴⁾ U skladu s tim zakonom „ulaganje” uključuje kupnju ili stvaranje materijalne imovine, proizvodnju materijalne imovine u vlastitom poduzeću, aktivnost koja se obavlja u cilju postavljanja ili uporabe materijalne imovine koja je kupljena za svoju namijenjenu svrhu do njezina postavljanja ili prve uobičajene uporabe (prijevoz, carinjenje, posredne aktivnosti, postavljanje temelja, postavljanje opreme i sve aktivnosti povezane s kupnjom materijalne imovine, uključujući oblikovanje, pripremu, dogovor, posuđivanje i osiguranje), ulaganja uključuju i aktivnosti koje su rezultat nadogradnje postojeće materijalne imovine, promjenu njezine svrhe, njezino pretvaranje ili izravno povećanje korisnog vijeka trajanja ili kapaciteta, zajedno s drugim prethodno navedenim aktivnostima koje su povezane s tom aktivnošću.

- (14) Komisija je stoga donijela preliminarni zaključak da se čini da sporne mjere nisu opravdane prirodom ili općom strukturom poreznog sustava ni spojive s unutarnjim tržištem.

3.2. Primjedbe zainteresiranih strana

- (15) Komisija je zaprimila primjedbe dviju zainteresiranih strana koje su pozdravile odluku o pokretanju postupka i složile se s Komisijinom preliminarnom procjenom državne potpore. One su izrazile zabrinutost u pogledu mogućih izmjena Zakona i ostalih sličnih mjera koje bi mađarska tijela mogla donijeti.
- (16) Jedna od zainteresiranih strana istaknula je da bi se smanjenje porezne obveze u slučaju određenih ulaganja primjenjivalo isključivo na ulaganja u Mađarskoj budući da, u skladu s mađarskim propisima o trošarinama, trgovačko društvo mora biti osnovano u Mađarskoj i u njoj imati sjedište da bi moglo dobiti dozvolu za prodaju ili proizvodnju duhana u Mađarskoj. Stoga su ulaganja koja se uzimaju u obzir za potrebe ovog Zakona ulaganja koja su Mađarskoj izvršila mađarska trgovačka društva ili društva kćeri stranih multinacionalnih društava koja su rezidenti u Mađarskoj.

3.3. Stav mađarskih nadležnih tijela

- (17) Mađarska nadležna tijela ne slažu se s Komisijinim zaključcima da sporne mjere čine državnu potporu. Ona u osnovi tvrde da mjere nisu selektivne. Kada je riječ o progresivnosti poreznih stopa, mađarska nadležna tijela tvrde da se u slučaju javnih obveza referentni okvir utvrđuje na temelju porezne osnovice i porezne stope (uključujući sustav progresivnih poreznih stopa) zajedno i da su trgovačka društva u sličnoj situaciji ona koja ostvaruju jednaki promet. U tom smislu, u okviru progresivnog sustava stopa i primjene poreznih razreda, subjekti s jednakom predviđenom poreznom osnovicom podliježu istoj stopi pa je stoga i izračunani iznos poreza jednak. Stoga mađarska nadležna tijela smatraju da se progresivnim sustavom poreznih stopa ne stvara razlika jer se na trgovačka društva u istoj pravnoj i činjeničnoj situaciji primjenjuje jednaka porezna stopa i stoga on nije selektivan.
- (18) U pogledu smanjenja porezne obveze u slučaju ulaganja, mađarska tijela tvrde da u Zakonu ne postoji razlika između vrste ili vrijednosti ulaganja i da se ne stvara razlika između subjekata koji ulažu. Poduzeća koja provode ulaganje iste vrijednosti nalaze se u istoj pravnoj i činjeničnoj situaciji. Ona ističu da se smanjenje ne primjenjuje isključivo na ulaganja koja se provode u Mađarskoj i da se za izračun mora uzeti u obzir vrijednost svih ulaganja. Mađarska nadležna tijela dalje napominju da se na izračun vrijednosti ulaganja primjenjuje definicija ulaganja i izračun vrijednosti ulaganja u skladu sa Zakonom o računovodstvu, što je izvan područja primjene Zakona o zdravstvenom doprinosu za poduzeća u sektoru duhanske industrije.

3.4. Primjedbe Mađarske na primjedbe zainteresiranih strana

- (19) Mađarska nije odgovorila na primjedbe zainteresiranih strana koje su joj proslijeđene dopisom od 20. listopada 2015.

4. PROCJENA POTPORE

4.1. Postojanje državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora

- (20) U skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora, „Osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.
- (21) Stoga da bi se mjera mogla razvrstati kao potpora u smislu ove odredbe moraju biti zadovoljeni sljedeći kumulativni uvjeti: i. mjera se mora moći pripisati državi i financirati državnim sredstvima; ii. njome se mora davati prednost njezinom primatelju; iii. ta prednost mora biti selektivna i iv. mjerom se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje ili da će utjecati na trgovinu među državama članicama.

4.1.1. Državna sredstva i odgovornost države

- (22) Kako bi mogla činiti državnu potporu, mjera se mora financirati državnim sredstvima i mora se moći pripisati državi.
- (23) Budući da je mjera posljedica Zakona koji je donio mađarski parlament, jasno je da se može pripisati mađarskoj državi.
- (24) Kada je riječ o financiranju mjere državnim sredstvima, ako je rezultat mjere odricanje države od prihoda koje bi inače u uobičajenim okolnostima morala naplatiti od poduzetnika, ispunjen je i taj uvjet ⁽⁵⁾. U ovom slučaju mađarska država odriče se sredstava koje bi inače morala naplatiti od poduzetnika s manjim obujmom prometa (odnosno malih poduzetnika) da su oni morali platiti isti zdravstveni doprinos kao i poduzetnici s većim obujmom prometa (odnosno veći poduzetnici).

4.1.2. Prednost

- (25) Prema sudskoj praksi sudova Unije pojmom potpore obuhvaćene su ne samo pozitivne koristi, već i mjere kojima se, u različitim oblicima, umanjuju troškovi koji su obično uključeni u poduzetnikov proračun ⁽⁶⁾. Prednost se može osigurati različitim vrstama smanjenja poreznog opterećenja trgovačkog društva te, posebno, smanjenjem primjenjive porezne stope, porezne osnovice ili iznosa poreznog duga ⁽⁷⁾. Iako se mjera smanjenja poreza ne sastoji od pozitivnog prijenosa sredstava iz državnog proračuna, njome se osigurava prednost jer se poduzetnike na koje se primjenjuje stavlja u povoljniji financijski položaj od ostalih poreznih obveznika i uzrokuje se gubitak državnih prihoda ⁽⁸⁾.
- (26) Zakonom su propisane progresivne stope poreza koje se primjenjuju na godišnji promet ostvaren proizvodnjom duhanskih proizvoda i trgovine tim proizvodima u Mađarskoj, ovisno o skupinama u koje se može razvrstati promet poduzetnika. Zbog progresivnog karaktera tih stopa postotak poreza koji se naplaćuje na promet poduzeća postupno se povećava ovisno o broju skupina u koje se promet može razvrstati. Zbog toga poduzetnici s manjim prometom (manji poduzetnici) plaćaju porez po znatno nižim prosječnim stopama od poduzetnika s većim prometom (veliki poduzetnici). Plaćanjem poreza po toj znatno nižoj stopi smanjuju se naknade koje poduzetnici s manjim obujmom prometa moraju plaćati za razliku od poduzetnika s većim prometom i to stoga čini prednost u korist manjih poduzetnika u odnosu na veće poduzetnike za potrebe članka 107. stavka 1. Ugovora.
- (27) Slično tomu, mogućnošću smanjenja porezne obveze poduzetnika u skladu sa Zakonom do 80 % u slučaju ulaganja provedenih tijekom porezne godine stavljaju se u povoljniji položaj poduzetnici koji su provodili takva ulaganja jer se smanjuje njihova porezna osnovica i njihovo porezno opterećenje u odnosu na poduzetnike koji takvo smanjenje ne mogu ostvariti.

4.1.3. Selektivnost

- (28) Mjera je selektivna ako se njome određeni poduzetnici ili proizvodnja određene robe stavljaju u povoljniji položaj u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora. Sud EU-a utvrdio je da se za fiskalne sustave selektivnost mjere u načelu treba ocjenjivati primjenom analize od tri koraka ⁽⁹⁾. Prvo se utvrđuje uobičajeni ili redovni porezni režim koji se primjenjuje u državi članici: „referentni sustav”. Drugo, treba utvrditi odstupa li mjera od tog referentnog sustava ako se njome stvara razlika između gospodarskih subjekata koji su, u svjetlu ciljeva svojstvenih sustavu, u sličnoj

⁽⁵⁾ Predmet C-83/98 P *Francuska protiv Ladbroke Racing Ltd i Komisije* EU:C:2000:248, točke 48. do 51. Isto tako, državnu potporu može činiti i mjera kojom se određenim poduzetnicima dopušta smanjenje iznosa poreza ili odgoda plaćanja poreza koji bi inače platili, vidjeti spojene predmete C-78/08 do C-80/08 *Paint Graphos i ostali*, točka 46.

⁽⁶⁾ Predmet C-143/99 *Adria-Wien Pipeline*, EU: C: 2001:598, točka 38.

⁽⁷⁾ Vidjeti predmet C-66/02, *Italija protiv Komisije*, EU: C: 2005:768, točka 78. Predmet C-222/04, *Cassa di Risparmio di Firenze i ostali*, EU: C: 2006:8, točka 132. Predmet C-522/13, *Ministerio de Defensa and Navantia*, EU: C: 2014:2262, točke 21. do 31. Vidjeti i točku 9. Obavijesti Komisije o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje poduzetnika (SL C 384, 10.12.1998., str. 3.).

⁽⁸⁾ Spojeni predmeti C-393/04 i C-41/05, *Air Liquide Industries Belgium* EU: C: 2006:403 i EU: C: 2006:216, stavak 30. i predmet C-387/92 *Banco Exterior de España* EU: C: 1994:100, točka 14.

⁽⁹⁾ Vidjeti, na primjer, predmet C-279/08 P *Komisija protiv Nizozemske (NOx)* [2011.] EU:C:2011:551; Predmet C-143/99 *Adria-Wien Pipeline*, EU: C: 2001:598, spojeni predmeti C-78/08 to C-80/08, *Paint Graphos i ostali* EU:C:2011:550, predmet C-308/01 *GIL Insurance* EU:C:2004:252.

činjeničnoj i pravnoj situaciji. Ako se predmetnom mjerom ne odstupa od referentnog sustava, ona nije selektivna. Ako se odstupa (i stoga je *prima facie* selektivna), u trećem koraku analize mora se utvrditi je li mjera kojom se odstupa opravdana prirodom (referentnog) poreznog sustava ili njegovom općom strukturom ⁽¹⁰⁾. Ako je mjera koja je *prima facie* selektivna opravdana zbog prirode sustava ili njegove opće strukture, ona se neće smatrati selektivnom i stoga se članak 107. stavak 1. Ugovora neće na nju primjenjivati.

4.1.3.1. Referentni sustav

- (29) U ovom slučaju referentni sustav je primjena posebnog zdravstvenog doprinosa na poduzetnike u pogledu prometa koji su ostvarili proizvodnjom duhanskih proizvoda i trgovinom tim proizvodima u Mađarskoj. Komisija smatra da progresivna struktura zdravstvenog doprinosa ne može biti dio referentnog sustava.
- (30) Kako je naveo Sud EU-a ⁽¹¹⁾, nije uvijek dovoljno ograničiti analizu selektivnosti na to odstupa li mjera od referentnog sustava kako ga je definirala država članica. Treba također ocijeniti je li država članica odredila granice tog sustava na usklađen način ili na arbitraran ili pristran način kojim se određeni poduzetnici stavljaju u povoljniji položaj. Umjesto propisivanja općih pravila koja se primjenjuju na sve poduzetnike i od kojih određeni poduzetnici mogu odstupati, država članica mogla bi ostvariti isti rezultat, zaobilazeći pravila o državnim potporama, prilagodbom i kombiniranjem svojih pravila na način da se njihovom primjenom različiti poduzetnici opterećuju u različitoj mjeri ⁽¹²⁾. Posebno je važno u tom pogledu podsjetiti da je Sud EU-a dosljedno smatrao da se u članku 107. stavku 1. Ugovora ne razlikuje između mjera državne intervencije upućivanjem na njihove uzroke ili ciljeve, već se one definiraju prema njihovim učincima i stoga neovisno o tehnikama koje se upotrebljavaju ⁽¹³⁾.
- (31) Dok je primjena paušalnog iznosa poreza koji se naplaćuje na godišnji promet ostvaren proizvodnjom duhanskih proizvoda i trgovinom tim proizvodima u Mađarskoj odgovarajući način za prikupljanje sredstava za financiranje zdravstvenog sustava, čini se da je Mađarska namjerno oblikovala progresivnu poreznu strukturu kako bi određene poduzetnike stavila u povoljniji položaj u odnosu na ostale poduzetnike. U skladu s progresivnom poreznom strukturom koja je uvedena Zakonom, poduzetnici na koje se primjenjuje porez podliježu različitim poreznim stopama koje se postupno povećavaju prema 4,5 % ovisno o skupinama u koje je razvrstan njihov promet. Stoga se na poduzetnike koji podliježu plaćanju zdravstvenog doprinosa primjenjuje različita prosječna porezna stopa ovisno o obujmu njihova prometa (ovisno o tome prekoračuje li prag propisan Zakonom).
- (32) Budući da se svako trgovačko društvo oporezuje po različitoj stopi, Komisija ne može utvrditi jednu referentnu stopu među zdravstvenim doprinosima. Mađarska nije navela određenu stopu kao referentnu ili „uobičajenu” stopu i nije objasnila zašto bi viša stopa zbog iznimnih okolnosti bila opravdana za poduzetnike s većim obujmom prometa, a ni zašto bi se na poduzetnike s manjim obujmom prometa trebale primjenjivati niže stope.
- (33) Stoga je učinak progresivne porezne strukture uvedene Zakonom da različiti poduzetnici plaćaju različite stope poreza (izražene kao udio u njihovom općem godišnjem prometu) ovisno o njihovoj veličini budući da je iznos ostvarenog prometa poduzetnika u određenoj mjeri povezan s njegovom veličinom. Međutim, navedeni cilj zdravstvenog doprinosa jest prikupiti sredstva za sustav zdravstvene skrbi i poboljšati kvalitetu zdravstvenih usluga u Mađarskoj u svjetlu činjenice da pušenje ima istaknutu ulogu u razvoju brojnih bolesti te da znatno pridonosi povećanju troškova zdravstvene skrbi. Komisija smatra da se struktura progresivnih stopa zdravstvenog doprinosa ne temelji na odnosu između negativnih učinaka na zdravstvo koje stvaraju prodavači i proizvođači duhanskih proizvoda i njihova prometa.
- (34) S obzirom na taj cilj Komisija smatra da su svi subjekti na koje se primjenjuje zdravstveni doprinos u sličnom pravnom i činjeničnom položaju neovisno o njihovu prometu i Mađarska nije dostavila uvjerljivo obrazloženje za razlikovanje između tih vrsta poduzetnika u pogledu naplate zdravstvenog doprinosa. Komisija u tom pogledu upućuje na uvodne izjave 42. i 48. u nastavku. Mađarska je stoga namjerno osmislila zdravstveni doprinos na

⁽¹⁰⁾ Obavijest Komisije o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje poduzetnika.

⁽¹¹⁾ Spojeni predmeti C-106/09 P i C-107/09 P *Komisija i Španjolska protiv Vlade Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine* EU:C:2011:732.

⁽¹²⁾ Isto vidjeti točku 92.

⁽¹³⁾ Predmet C-487/06 P *British Aggregates protiv Komisije* EU:C:2008:757, točke 85. i 89. i navedena sudska praksa i predmet C-279/08 P *Komisija protiv Nizozemske (NOx)* EU:C:2011:551, točka 51.

način kojim se određeni poduzetnici proizvoljno stavljaju u povoljniji položaj, posebno oni s manjim prometom (odnosno manji poduzetnici), dok se drugi, posebno veći poduzetnici, stavljaju u nepovoljni položaj ⁽¹⁴⁾.

- (35) Referentni sustav stoga je sam po sebi selektivan jer nije opravdan u svjetlu cilja zdravstvenog doprinosa, odnosno prikupljanja sredstava za mađarski zdravstveni sustav. Stoga je u ovom slučaju odgovarajući referentni sustav određivanje zdravstvenog doprinosa poduzetnicima koji posluju u Mađarskoj na temelju njihova prometa te struktura progresivne pristojbe ne bi trebala biti dio tog sustava.

4.1.3.2. Odstupanje od referentnog sustava

- (36) U drugom koraku nužno je utvrditi odstupa li se mjerom od referentnog sustava u korist određenih poduzetnika koji su u sličnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji s obzirom na svojstveni cilj referentnog sustava.
- (37) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 31., svojstveni cilj poreza za zdravstveni doprinos jest financirati sustav zdravstvene skrbi i povećati kvalitetu usluga zdravstvene skrbi u Mađarskoj. Kako je daljnje objašnjeno u uvodnoj izjavi 34., za sve subjekte koji su uključeni u proizvodnju duhanskih proizvoda i trgovinu tim proizvodima trebalo bi se smatrati da se, s obzirom na taj cilj, nalaze u sličnoj pravnoj i činjeničnoj situaciji, neovisno o njihovoj veličini i prometu.
- (38) Progresivnom strukturom stope zdravstvenog doprinosa stoga se stvara razlika na temelju veličine među poduzetnicima koji obavljaju djelatnost proizvodnje duhanskih proizvoda i trgovine tim proizvodima u Mađarskoj.
- (39) Zbog progresivnih obilježja stopa propisanih Zakonom, poduzetnici čiji je promet u nižim razredima plaćaju niže poreze od poduzetnika razvrstanih u više razrede. Posljedica toga jest da se na poduzetnike s manjim prometom primjenjuju znatno niže granične porezne stope i znatno niže prosječne porezne stope nego na poduzetnike s većim obujmom prometa, pa oni stoga plaćaju i znatno niže poreze za te iste djelatnosti. Komisija stoga smatra da se progresivnom strukturom stope koja je uvedena Zakonom odstupa od referentnog sustava koji se sastoji od određivanja zdravstvenog doprinosa svim subjektima koji su uključeni u proizvodnju duhanskih proizvoda u Mađarskoj i trgovinu tim proizvodima u korist poduzetnika s manjim obujmom prometa.
- (40) Slično tomu, mogućnošću smanjenja porezne obveze poduzetnika u skladu sa Zakonom do 80 % u slučaju ulaganja stvara se razlika između poduzetnika koji su ulagali i onih koji to nisu učinili. Međutim, u svjetlu svojstvenog cilja prethodno utvrđenog poreza za zdravstveni doprinos, poduzetnici koji su ulagali i oni koji nisu nalaze se u sličnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji jer činjenica da poduzetnik ulaže ne utječe na smanjenje negativnih posljedica uzrokovanih pušenjem. Čak naprotiv, čini se da mogućnost smanjenja porezne obveze poduzetnika u slučaju ulaganja, čiji je cilj povećanje proizvodnje i tržišne sposobnosti poduzetnika, nije u skladu s osnovnim ciljem poreza za zdravstveni doprinos. Komisija stoga smatra da se odredbama Zakona u kojima je predviđeno smanjenje porezne obveze u slučaju ulaganja stvara razlika između poduzetnika u sličnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji s obzirom na osnovni cilj zdravstvenog doprinosa i tako se odstupa od referentnog sustava.
- (41) Komisija stoga smatra da su mjere *prima facie* selektivne.

⁽¹⁴⁾ Spojeni predmeti C-106/09 P i C-107/09 P *Komisija i Španjolska protiv Vlade Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine* EU:C:2011:732. Vidjeti isto, po analogiji, predmet C-385/12 *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi Kft.* EU:C:2014:47, u kojem je Sud EU-a naveo sljedeće: „Članci 49. i 54. UFEU-a moraju se tumačiti na način da se im se protivi propis države članice o porezu na promet trgovine na malo kojim se pravne osobe koje u okviru grupe čine 'povezane poduzetnike' u smislu tog zakonodavstva obvezuju da objedine svoj promet za potrebe primjene visoke progresivne pristojbe i potom da ukupni iznos poreza podijele među sobom prema stvarnom prometu ako su – a to će utvrditi sud kojem je upućen predmet – porezni obveznici obuhvaćeni najvišim razredom posebnog poreza 'povezani', u većini slučajeva, s trgovačkim društvima koja imaju registrirano sjedište u drugoj državi članici.”

4.1.3.3. Obrazloženje

- (42) Mjera koja odstupa od referentnog sustava nije selektivna ako je opravdana prirodom sustava ili njegovom općom strukturom. To je slučaj kada je to rezultat svojstvenih mehanizama koji su nužni za funkcioniranje sustava i njegovu učinkovitost ⁽¹⁵⁾. Takvo obrazloženje moraju dostaviti države članice. Zbog toga se države članice ne mogu oslanjati na ciljeve vanjske politike, na primjer ciljeve regionalne, okolišne ili industrijske politike, kako bi opravdale različito postupanje prema poduzetnicima u okviru određenog sustava.
- (43) Mađarska nadležna tijela tvrdila su da se zdravstveni doprinos plaća na proizvodnju i trgovinu proizvodima koji predstavljaju rizik za zdravlje i nije povezan s dobiti gospodarskih subjekata, dok se porezna stopa prilagođava sposobnosti poreznih obveznika da snose opterećenje. Mađarska nadležna tijela smatraju da se sposobnost plaćanja i stupanj rizika poduzetnika temelje na njegovom tržišnom udjelu i vodećem položaju na tržištu te stoga i na njegovom utjecaju na cijene, a ne na njegovoj profitabilnosti. Dobit, kao osnova doprinosa, najmanje je prikladan čimbenik za izražavanje štete za zdravlje koja je nastala aktivnostima subjekata doprinosa. Nadalje, za razliku od poduzetnika s manjim prometom, poduzetnici s većim prometom i tržišnim udjelom mogu više utjecati na tržište proizvoda nego razlika između njihovog obujma prometa. Prema tome, ako se uzme u obzir cilj doprinosa, to će značiti da će gospodarski subjekt koji ostvaruje veći promet na tržištu duhanskih proizvoda stvarati eksponencijalno veće negativne učinke na zdravlje povezane s pušenjem.
- (44) U ovom slučaju, s obzirom na materijalno relativno povećanje progresivne porezne stope, Komisija smatra da mogućnost plaćanja ne može služiti kao vodeće načelo za oporezivanje na temelju prometa. Za razliku od poreza koji se temelji na dobiti ⁽¹⁶⁾, porezom temeljenim na prometu uzimaju se u obzir troškovi nastali pri ostvarivanju tog prometa. Prema tome, budući da nema posebnih dokaza o suprotnome, javlja se sumnja u to je li iznos ostvarenog prometa, neovisno o nastalim troškovima, odraz poduzetnikove platne sposobnosti. Nadalje, Komisija nije uvjerena da poduzetnici s većim prometom, za razliku od poduzetnika s manjim prometom, mogu utjecati na tržište proizvoda i automatski stvarati više negativnih učinaka povezanih s pušenjem do mjere kojom bi se opravdala primjena progresivnih poreznih stopa u odnosu na promet kako je propisano Zakonom.
- (45) Komisija u svakom slučaju smatra da bi, čak i ako bi se mogućnost plaćanja i negativni učinci na zdravlje mogli smatrati svojstvenim načelima zdravstvenog doprinosa utemeljenog na prometu, time bila opravdana samo linearna porezna stopa, osim ako se dokaže da se mogućnost plaćanja i stvaranje negativnih učinaka na zdravlje progresivno povećavaju s povećanjem prometa. Komisija smatra da progresivne stope poreza na promet mogu biti opravdane samo ako su potrebne zbog posebnog cilja koji se nastoji ostvariti tim porezom, odnosno, na primjer, ako je dokazano da se progresivno povećavaju i vanjski rezultati aktivnosti koja bi se trebala financirati tim porezom. Trebalo bi obrazložiti i uzorak progresivnog povećavanja. Posebno bi trebalo objasniti zašto promet veći od 60 milijardi HUF ima 22 puta veći učinak na zdravlje od prometa manjeg od 30 milijardi HUF. Mađarska nije dostavila takvo obrazloženje.
- (46) Komisija nije uvjerena da bi se šteta za zdravlje koja nastaje proizvodnjom duhanskih proizvoda i trgovinom tim proizvodima progresivno povećavala u skladu s ostvarenim prometom i prema povećanjima primjenjive porezne stope u skladu s mjerom. Nadalje, čini se da je uvjet da promet ostvaren proizvodnjom duhanskih proizvoda i trgovinom tim proizvodima mora činiti najmanje 50 % ukupnog godišnjeg prometa poduzetnika da bi on imao obvezu plaćanja zdravstvenog doprinosa u suprotnosti s obrazloženjem progresivne primjene porezne stope na temelju učinaka duhanskih proizvoda na zdravlje. S obzirom na porezni cilj, taj zahtjev značio bi da duhanski proizvodi koje stavljaju na tržište trgovačka društva koja imaju udio prometa ostvarenog proizvodnjom duhanskih proizvoda i trgovinom tim proizvodima manji od 50 % nemaju negativne učinke na zdravlje kao proizvodi koje stavljaju na tržište trgovačka društva s većim udjelom duhanskih proizvoda u svojem prometu. Stoga se čini da taj zahtjev nije u skladu s navodnim ciljem mjere.
- (47) Kada je riječ o smanjenju porezne obveze u slučaju ulaganja, ona se ne može opravdati ni prirodom i općom strukturom poreznog sustava. Komisija smatra da mogućnost smanjenja porezne obveze do 80 % u slučaju ulaganja nije u skladu s osnovnim ciljem poreza za zdravstveni doprinos. Cilj je poreza za zdravstveni doprinos prikupiti sredstva za sustav zdravstvene skrbi i poboljšati kvalitetu zdravstvenih usluga budući da pušenje ima

⁽¹⁵⁾ Vidjeti, na primjer, spojene predmete C-78/08 do C-80/08 *Paint Graphos i ostali* EU:C:2011:550, točka 69.

⁽¹⁶⁾ Vidjeti Obavijest Komisije o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje poduzetnika, str. 24 Izjava o redistribucijskoj svrsi kojom se može opravdati progresivna porezna stopa daje se samo u pogledu poreza na dobit ili (neto) prihoda, ne u pogledu poreza na promet.

istaknutu ulogu u razvoju brojnih bolesti te da znatno pridonosi povećanju troškova zdravstvene skrbi. Komisija stoga smatra da mogućnost smanjenja porezne obveze u slučaju ulaganja, čiji je cilj povećanje proizvodne i tržišne sposobnosti poduzetnika, nije u skladu s tim ciljem jer bi se takvim ulaganjima, kako je već navedeno u uvodnoj izjavi 40., brže povećala proizvodna i tržišna sposobnost poduzetnika, a tako i negativni učinci koji se nastoje ukloniti porezom za zdravstveni doprinos. Nadalje, doprinosom koji se temelji na oporezivanju prometa ne bi se trebali uzimati u obzir nikakvi troškovi.

- (48) Komisija u skladu s time smatra da mjere nisu opravdane prirodom i općom strukturom poreznog sustava. Stoga bi se trebalo smatrati da se mjerama osigurava selektivna prednost proizvođačima duhana s manjim obujmom prometa (koji su stoga manja poduzeća) i poduzećima čija ulaganja zadovoljavaju uvjete za smanjenje njihove porezne obveze u skladu s porezom za zdravstveni doprinos.

4.1.4. *Narušavanje tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu unutar Unije*

- (49) U skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora, da bi mjera činila državnu potporu, ona mora narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje. Mjere se primjenjuju na sve poduzetnike koji ostvaruju promet na temelju proizvodnje duhanskih proizvoda i trgovine tim proizvodima u Mađarskoj. U mađarskoj duhanskoj industriji razvijeno je tržišno natjecanje i obilježava ju nazočnost subjekata iz drugih država članica te međunarodnih subjekata pa bi stoga bilo kakva potpora u korist određenih subjekata u industriji mogla utjecati na trgovinu unutar Unije. U mjeri u kojoj se mjerama poduzetnici s manjim obujmom prometa i poduzetnici koji izvršavaju prihvatljiva ulaganja oslobađaju od porezne obveze koju bi inače morali snositi da se na njih primjenjivao isti zdravstveni doprinos kao i na poduzetnike s velikim prometom i poduzetnike koji ne ulažu, potpora dodijeljena u okviru tih mjera čini državnu potporu jer se njome ti poduzetnici oslobađaju naknade koji bi inače morali snositi u svakodnevnom upravljanju ili redovnom radu. Sud EU-a dosljedno je smatrao da se operativnom potporom narušava tržišno natjecanje⁽¹⁷⁾ pa bi se stoga trebalo smatrati da se svakom potporom dodijeljenom tim poduzetnicima narušava tržišno natjecanje ili prijeti da će se narušiti jačanjem njihovog financijskog položaja na mađarskom tržištu duhanskih proizvoda. Stoga se mjerama narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje i one utječu na trgovinu unutar Unije.

4.1.5. *Zaključak*

- (50) Budući da su ispunjeni svi uvjeti iz članka 107. stavka 1. Ugovora, Komisija smatra da porezni zdravstveni doprinos poduzeća u sektoru duhanske industrije kojim je utvrđena progresivna porezna struktura za poduzeća u sektoru duhanske industrije i smanjenje porezne obveze pod uvjetom provođenja određenih ulaganja čini državnu potporu u smislu te odredbe.

4.2. **Spojivost potpore s unutarnjim tržištem**

- (51) Državna potpora smatra se spojivom s unutarnjim tržištem ako se može razvrstati u jednu od kategorija iz članka 107. stavka 2. Ugovora⁽¹⁸⁾ i može se smatrati spojivom s unutarnjim tržištem ako Komisija zaključi da pripada u jednu od kategorija iz članka 107. stavka 3. Ugovora⁽¹⁹⁾. Međutim, država članica koja odobrava potporu dužna je dokazati da je državna potpora koju je odobrila spojiva s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavcima 2. i 3. Ugovora⁽²⁰⁾.

⁽¹⁷⁾ Predmet C-172/03 *Heiser* EU:C:2005:130, stavak 55. Vidjeti isto predmet C-494/06 P *Komisija protiv Italije* i *Wama* EU:C:2009:272, točka 54. i citirana sudska praksa i C-271/13 P *Rousse Industry protiv Komisije* EU:C:2014:175, točka 44. Spojeni predmeti C-71/09 P, C-73/09 P i C-76/09 P *Comitato „Venezia vuole vivere” i ostali protiv Komisije* EU:C:2011:368, točka 136. Vidjeti isto predmet C-156/98 *Njemačka protiv Komisije* EU:C:2000:467, točka 30. i citiranu sudsku praksu.

⁽¹⁸⁾ Iznimke predviđene u članku 107. stavku 2. Ugovora odnose se na sljedeće: (a) potpore socijalnog karaktera koje se dodjeljuju pojedinim potrošačima; (b) potpore za otklanjanje štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili drugih izvanrednih događaja; i (c) potpore koje se dodjeljuju gospodarstvu određenih područja Savezne Republike Njemačke.

⁽¹⁹⁾ Iznimke predviđene u članku 107. stavku 3. Ugovora odnose se na sljedeće: (a) potpore za promicanje gospodarskog razvoja područja; (b) potpore za važne projekte od zajedničkog europskog interesa ili za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu neke države članice; (c) potpore za razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja; (d) potpore za promicanje kulture i očuvanje baštine; i (e) druge vrste potpora koje Vijeće odredi svojom odlukom.

⁽²⁰⁾ Predmet T-68/03 *Olympiaki Aeroporia Ypiresies protiv Komisije* EU:T:2007:253, točka 34.

- (52) Komisija napominje da mađarska nadležna tijela nisu dostavila argumente zašto bi mjere bile spojive s unutarnjim tržištem i da Mađarska nije dostavila svoje primjedbe na sumnje u spojivost mjera navedene u odluci o pokretanju postupka. Komisija smatra da se ne primjenjuje nijedna od iznimki iz prethodno navedenih odredaba Ugovora jer se čini da se mjerama ne ostvaruje nijedan od ciljeva navedenih u tim odredbama. Stoga se mjere ne mogu proglasiti spojivima s unutarnjim tržištem.

4.3. Povrat potpore

- (53) Zdravstveni doprinos poduzeća u sektoru duhanske industrije nikada nije prijavljen Komisiji i ona ga nikada nije proglasila spojivim s unutarnjim tržištem. Budući da progresivna struktura zdravstvenog doprinosa i odredbe o smanjenju porezne obveze pod uvjetom provođenja određenih ulaganja čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora i novu potporu u smislu članka 1. točke (c) Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 ⁽²¹⁾ i provedene su protivno obvezi neprimjenjivanja iz članka 108. stavka 3. Ugovora, i te mjere čine nezakonitu potporu u smislu članka 1. točke (f) Uredbe (EU) 2015/1589.
- (54) Kada je donesen zaključak da mjere čine nezakonitu i nespojivu državnu potporu, mora se ostvariti povrat te potpore od njezinih primatelja u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2015/1589.
- (55) Međutim, kao posljedicu naloga o obustavi koji je Komisija izdala u odluci o pokretanju postupka, Mađarska je potvrdila da je obustavila provedbu zdravstvenog doprinosa u pogledu poduzeća u sektoru duhanske industrije.
- (56) Prema tome, u okviru mjera nije stvarno dodijeljena nikakva državna potpora. Stoga nema potrebe za povratom.

5. ZAKLJUČAK

- (57) Komisija zaključuje da zdravstveni doprinos za poduzeća u sektoru duhanske industrije kojim je utvrđena progresivna porezna struktura za poduzeća u sektoru duhanske industrije i smanjenje porezne obveze pod uvjetom provođenja određenih ulaganja čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora i da je Mađarska nezakonito provela predmetnu potporu protivno članku 108. stavku 3. Ugovora.
- (58) Ovom Odlukom ne dovode se u pitanje moguće istrage o spojivosti mjere s temeljnim slobodama utvrđenima u Ugovoru, posebno slobodom poslovnog nastana zajamčenom člankom 49. Ugovora,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Progresivna struktura porezne stope za poduzeća u sektoru duhanske industrije i odredbe o smanjenju porezne obveze pod uvjetom provođenja određenih ulaganja koje je Mađarska uvela Zakonom br. XCIV. iz 2014. o zdravstvenom doprinosu poduzeća u sektoru duhanske industrije čini državnu potporu koja je nespojiva s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koje su u Mađarskoj nezakonito provedene protivno članku 108. stavku 3. Ugovora.

⁽²¹⁾ Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

Članak 2.

Pojedinačna potpora dodijeljena u okviru programa iz članka 1. ne čini potporu ako u trenutku kad je dodijeljena ispunjava uvjete utvrđene Uredbom donesenom u skladu s člankom 2. uredba Vijeća (EZ) br. 994/98 ⁽²²⁾ ili (EU) 2015/1588 ⁽²³⁾, ovisno o tome koja je bila primjenjiva u trenutku dodjele potpore.

Članak 3.

Pojedinačna potpora dodijeljena u okviru programa iz članka 1. koja je u trenutku dodjele ispunjavala uvjete utvrđene uredbom donesenom u skladu s člankom 1. Uredbe (EZ) br. 994/98 koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom (EU) 2015/1588 ili bilo kojim drugim odobrenim programom potpore spojiva je s unutarnjim tržištem do najvećeg stupnja intenziteta koji se primjenjuje za tu vrstu potpore.

Članak 4.

Mađarska obustavlja plaćanje svih neisplaćenih iznosa potpore u okviru programa potpora iz članka 1. s učinkom od dana donošenja ove Odluke.

Članak 5.

Mađarska osigurava provedbu ove Odluke u roku od četiri mjeseca od datuma obavijesti o njezinu donošenju.

Članak 6.

1. U roku od dva mjeseca nakon obavijesti o donošenju ove Odluke, Mađarska dostavlja detaljni opis poduzetih i planiranih mjera za usklađivanje s ovom Odlukom.
2. Mađarska obavješćuje Komisiju o napretku u provedbi nacionalnih mjera za provođenje ove Odluke. Na zahtjev Komisije odmah dostavlja podatke o već poduzetim i planiranim mjerama u svrhu ispunjavanja uvjeta iz ove Odluke.

Članak 7.

Ova je Odluka upućena Mađarskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 4. srpnja 2016.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

⁽²²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 994/98 od 7. svibnja 1998. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora (SL L 142, 14.5.1998., str. 1.).

⁽²³⁾ Uredba Vijeća (EU) 2015/1588 od 13. srpnja 2015. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora (SL L 248, 24.9.2015., str. 1.).

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2016/1847**od 4. srpnja 2016.****o državnoj potpori SA.41612 – 2015/C (ex SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN)) koju je provela Nizozemska u korist profesionalnog nogometnog kluba MVV u Maastrichtu***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4053)***(Vjerodostojna je samo verzija na nizozemskom jeziku)****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora ⁽¹⁾ i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) Komisija je 2010. obaviještena da je Nizozemska provela mjeru potpore za profesionalni nogometni klub MVV iz Maastrichta. Ona je 2010. i 2011. zaprimila pritužbe i u vezi s mjerama u korist drugih profesionalnih nogometnih klubova u Nizozemskoj, odnosno kluba Willem II. u Tilburgu, FC Den Bosch u 's-Hertogenboschu, PSV u Eindhovenu i NEC u Nijmegenu. Nizozemska je 2. rujna 2011. dostavila Komisiji dodatne informacije o mjeri koja se odnosi na klub MVV.
- (2) Dopisom od 6. ožujka 2013., Komisija je obavijestila Nizozemsku da je odlučila pokrenuti postupak iz članka 108. stavka 2. Ugovora u vezi s mjerama u korist klubova Willem II., NEC, MVV, PSV i FC Den Bosch.
- (3) Odluka Komisije o pokretanju postupka (dalje u tekstu: „odluka o pokretanju postupka” objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ⁽²⁾). Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe na predmetne mjere.
- (4) Nizozemska je dopisima od 31. svibnja 2013. i 12. studenoga 2013. dostavila opažanja u okviru postupka koji se odnosi na mjeru u korist kluba MVV. Nizozemska je također odgovorila na zahtjev za dodatne informacije dopisom od 26. ožujka 2014. Dana 13. lipnja 2014. održan je sastanak između službi Komisije i općine Maastricht, nakon kojeg je slijedio dopis Nizozemske od 30. srpnja 2014.
- (5) Komisija nije zaprimila opažanja zainteresiranih strana u vezi s mjerama u korist kluba MVV.
- (6) Nakon odluke o pokretanju postupka i u dogovoru s Nizozemskom, pokrenute su odvojene istrage za različite klubove. Istražni postupak koji se odnosi na MVV evidentiran je pod brojem predmeta SA.41612.

⁽¹⁾ Odluka Komisije u predmetu SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN) – Potpora Nizozemske određenim nizozemskim profesionalnim nogometnim klubovima u razdoblju 2008. – 2011. – Poziv na podnošenje primjedbi u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 116, 23.4.2013., str. 19.).

⁽²⁾ Vidjeti bilješku 1.

2. DETALJNI OPIS MJERE

2.1. Mjera i njezin korisnik

- (7) Nacionalni nogometni savez Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (dalje u tekstu: „KNVB”) krovna je organizacija za profesionalna i amaterska nogometna prvenstva. Profesionalni nogomet u Nizozemskoj organiziran je kao sustav od dvije lige. U sezoni 2014./2015. sastojao se od 38 klubova od kojih ih je 18 igralo u prvoj ligi (*eredivisie*), a 20 u drugoj ligi (*eerste divisie*).
- (8) Maastrichtse Voetbal Vereniging, koji se od 2010./2011. zove Maatschappelijke Voetbal Vereniging Maastricht (dalje u tekstu: „MVV”) osnovan je 1908. i svoje utakmice kod kuće igra na nogometnom stadionu *De Geusselt* u Maastrichtu. Klub MVV prešao je 2000. iz prve lige u drugu ligu. Nije igrao na europskom natjecanju od 1970.
- (9) Klub MVV ima pravni oblik zaklade, *Stichting MVV*. Prema informacijama koje je dostavila Nizozemska, klub MVV malo je poduzeće⁽³⁾. U sezoni 2009./2010. imao je 38 zaposlenika, a u sezoni 2010./2011. 35 zaposlenika. Njegov promet i ukupna bilanca obje su godine bili znatno ispod 10 milijuna EUR.
- (10) U prvom tromjesečju 2010. općina Maastricht (dalje u tekstu: „općina”) postala je svjesna da se klub MVV nalazi u ozbiljnim financijskim teškoćama. Njegova dugovanja povećala su se na 6,5 milijuna EUR. Od tog iznosa 1,7 milijuna EUR dugovao je samoj općini u obliku podređenog kredita. Navijači, trgovačka društva i sponzori pokrenuli su u travnju 2010. inicijativu za sprječavanje stečaja kluba MVV (dalje u tekstu: „Initiatiefgroup MVV Maastricht”). Ta inicijativa uključivala je poslovni plan za sanaciju financijskog stanja kluba MVV i za pretvaranje kluba MVV u održivi profesionalni nogometni klub. Općina se pridržavala tog plana. U svibnju 2010., kao dio sporazuma između vjerovnika, ali ne u okviru službene obustave postupka plaćanja, općina se odrekla svog potraživanja od 1,7 milijuna EUR. Također je kupila stadion i teren za treniranje kojim se koristio samo MVV, ali je bio u vlasništvu treće strane (zaklade *Stichting Stadion Geusselt*) na temelju transakcije koja je uključivala dugoročni kredit u iznosu od 1,85 milijuna EUR. Cijena se temeljila na vanjskom izvješću o procjeni vrijednosti.
- (11) Nizozemska nije u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora Komisiji prijavila da se namjerava odreći potraživanja od 1,7 milijun EUR od kluba MVV i kupiti nogometni stadion i teren za treniranje za 1,85 milijuna EUR.

2.2. Osnova za pokretanje postupka

- (12) Komisija je u odluci o pokretanju postupka donijela preliminarni zaključak da je općina uporabom državnih sredstava osigurala selektivnu prednost klubu MVV i stoga je nogometnom klubu pružila potporu. Komisija je smatrala da je odluka o obje mjere donesena zajedno i da su blisko povezane. Komisija je također zauzela stav da bi se mjerama potpore profesionalnim nogometnim klubovima moglo narušiti tržišno natjecanje i da bi one mogle utjecati na trgovinu među državama članicama u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora. U pogledu opraštanja duga prema općini, Komisija nije mogla zaključiti na temelju dostupnih informacija da je ponašanje općine bilo ponašanje uobičajenog vjerovnika u tržišnom gospodarstvu. Kada je riječ o kupnji stadiona i terena za treniranje od treće strane, Komisija nije mogla zaključiti, budući da nije postojao vjerodostojan poslovni plan utvrđen prije kupnje, da je općina postupila kao uobičajeni subjekt u tržišnom gospodarstvu. Naposljetku, Komisija je zatražila detaljne informacije o izjavama u općinskom vijeću da će treća strana (zaklada *Stadium De Geusselt*) prenijeti prihod od kupnje stadiona na pokrivanje povlaštenih dijelova dugova kluba MVV, na primjer doprinosa za mirovine i poreza.
- (13) Komisija napominje da je klub MVV bio u teškoj financijskoj situaciji nekoliko godina prije 2010. U sezoni 2007./2008. ostvario je gubitak od 0,15 milijuna EUR i imao je negativni vlasnički kapital (minus 2,7 milijuna EUR). U sezoni 2008./2009. ostvario je gubitak od 1,1 milijun EUR i negativni vlasnički kapital od minus

⁽³⁾ U članku 2. stavku 2. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36), malo poduzeće definira se kao poduzeće s manje od 50 zaposlenika i godišnjim prometom koji nije veći od 10 milijuna EUR.

3,8 milijuna EUR. Do ožujka 2010. nastali su dodatni gubici u iznosu od 1,3 milijuna EUR i vlastiti kapital smanjio se na minus 5,17 milijuna EUR. U travnju 2010. klub MVV više nije mogao isplaćivati plaće i ostale tekuće rashode i zaista je bio na rubu stečaja.

- (14) Na osnovu toga Komisija je u odluci o pokretanju postupka napomenula da je klub MVV bio u financijskim teškoćama kada mu je dodijeljena potpora. Kako bi ocijenila spojivost potpore u skladu sa Smjernicama iz 2004. o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzeća u teškoćama ⁽⁴⁾ (dalje u tekstu: „Smjernice”), Komisija je zatražila informacije o ispunjenju svih zahtjeva iz Smjernica.
- (15) Komisija nije mogla provjeriti jesu li ispunjeni svi uvjeti iz točaka 34. – 37. Smjernica u vezi s prirodom plana restrukturiranja i njegovim izvršenjem. Komisija također nije mogla provjeriti jesu li poduzete odgovarajuće kompenzacijske mjere u smislu točaka 38. – 42. Smjernica. Dalje je trebalo dokazati da je potpora ograničena na najmanju razinu, da je sam korisnik platio primjereni vlastiti doprinos svome restrukturiranju i da će se poštovati načelo jednokratne dodjele.

3. PRIMJEDBE NIZOZEMSKJE

- (16) U pogledu mjera za klub MVV, Nizozemska se nije složila da te mjere čine državnu potporu. Nizozemska je smatrala da je općina, koja je imala podređeno potraživanje prema trgovačkom društvu na rubu stečaja, djelovala u skladu s načelom vjerovnika u tržišnom gospodarstvu odrekavši se svog potraživanja 2010. Ona je izjavila da bi već sam službeni zahtjev vjerovnika za pokretanje stečajnog postupka pokrenuo automatski stečaj. Nizozemska tvrdi da, u slučaju stečaja kluba MVV, općina u svakom slučaju vjerojatno ne bi ostvarila povrat niti jednog dijela svog podređenog duga. Potraživanje je bilo podređeno i stoga nižeg ranga o potraživanja u iznosu od 3 milijuna EUR (povlaštena (*preferente*) i neosigurana (*concurrente*) potraživanja drugih vjerovnika). Nizozemska je tvrdila da stoga ne postoji vjerojatnost da će dobiti nadoknadu iznosa kredita i da su čak i vjerovnici povlaštenih i neosiguranih potraživanja bili voljni odreći se svojih potraživanja u okviru općeg plana restrukturiranja. Istodobno, da se općina nije odrekla svog potraživanja u svibnju 2010. i da je time pokrenula službeni stečajni postupak, postojao je rizik da će klub MVV izgubiti svoju dozvolu za igranje profesionalnog nogometa u skladu s pravilima KNVB-a. Ta se dozvola ne bi mogla prenijeti na drugi klub.
- (17) Kada je riječ o kupnji stadiona *De Geusselt* i objekata za treniranje kojima se koristi klub MVV, Nizozemska je tvrdila da su oni kupljeni po vrijednosti koju su utvrdili vanjski stručnjaci i da je stoga u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu. Ta evaluacija sastojala se od procjene vrijednosti prava na dugotrajno davanje u najam i vrijednosti zgrada na zemljištu. Nizozemska je također istaknula strateški položaj stadiona u Maastrichtu i interese općine u pogledu opsežnog razvoja općine u dijelu grada *De Geusselt* u kojem se nalaze stadion i teren za treniranje.
- (18) S druge strane, Nizozemska je tvrdila da čak i ako se bude smatralo da se mjerama osigurala selektivna prednost klubu MVV, njima se ne bi narušilo tržišno natjecanje niti bi se utjecalo na trgovinu između država članica. Nizozemska je istaknula loši položaj kluba MVV u nacionalnom profesionalnom nogometu zbog čega nije postojala vjerojatnost da će sudjelovati u prvenstvima na europskoj razini. Također je navedeno da Komisija nije dokazala da bi se potporom klubu MVV narušilo tržišno natjecanje ili utjecalo na trgovinu na bilo kojem od tržišta navedenih u odluci o pokretanju postupka.
- (19) Nizozemska je dodatno tvrdila da mjere moraju biti spojive s unutarnjim tržištem da bi se mogle smatrati državnom potporom. Te su tvrdnje bile, prvo, utemeljene na Smjernicama i, drugo, na procjeni sukladnosti izvršenju izravno na temelju članka 107. stavka 3. točaka (c) i (d) Ugovora.

⁽⁴⁾ Komunikacija Komisije – Smjernice Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzeća u teškoćama (SL C 244, 1.10.2004., str. 2.). Primjena tih smjernica produljena je Komunikacijom Komisije o produljenju primjene Smjernica Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzeća u teškoćama od 1. listopada 2004. (SL C 296, 2.10.2012., str. 3.).

4. PROCJENA MJERA

4.1. Postojanje državne potpore u skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora

- (20) U skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora državna potpora je svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj u mjeri u kojoj to utječe na trgovinu među državama članicama. Uvjeti propisani u članku 107. stavku 1. Ugovora kumulativni su i stoga moraju biti ispunjeni svi uvjeti da bi se mjera mogla smatrati državnom potporom.
- (21) Na temelju odluke o pokretanju postupka, Komisija je ocijenila odluku općine od 25. svibnja 2010. da se odrekne podređenog potraživanja od 1,7 milijuna EUR prema klubu MVV i da kupi stadion *De Geusselt* i objekte za trening kluba MVV za 1,85 milijuna EUR. Nizozemska tvrdi da su obje mjere u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu (MEOP) te da se stoga ne bi trebalo smatrati da uključuju državnu potporu.
- (22) Komisija smatra – u skladu s mjerodavnom sudskom praksom ⁽⁵⁾ – da postoji nužna i neraskidiva veza između dviju mjera. Da bi mogla donijeti svoj zaključak, Komisija je uzela u obzir kronologiju predmetnih mjera, njihovu svrhu i situaciju kluba MVV u trenutku kada je općina donijela odluku da mu pruži potporu ⁽⁶⁾. Komisija prvo napominje da su obje mjere predstavljene zajedno i da se o njima odlučilo na istom sastanku općinskog vijeća 25. svibnja 2010. Svrha obje mjere bila je osigurati sanaciju kluba MVV u neposrednoj budućnosti i obje su razmatrane – u jednom prijedlogu – kao dio stajališta općine o planu sanacije koji je razvio *Initiatiefgroep MVV Maastricht*. Stoga je stajalište Komisije da su mjere blisko povezane u pogledu svrhe i situacije kluba MVV u tom trenutku, odnosno, da se objema nastoji osigurati sanacija kluba MVV zbog njegove nesigurne financijske situacije.
- (23) Općina je odlučila o obje mjere i one imaju financijski utjecaj na tu općinu (iznose 3,55 milijuna EUR). One stoga uključuju uporabu državnih sredstava i Nizozemska taj zaključak nije osporila. Državna sredstva mogu se prenositi na različite načine, izravnim bespovratnim sredstvima, kreditima, jamstvima, izravnim ulaganjima u kapital poduzeća i davanjima u naravi. Odricanje od državnih potraživanja i ulaganje pod uvjetima koji nisu tržišni uvjeti također čini prijenos državnih sredstava.
- (24) Nadalje, Nizozemska i općina tvrde da je općina postupala u skladu s načelom vjerovnika u tržišnom gospodarstvu u pogledu odricanja od potraživanja i u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu u pogledu kupnje stadiona i objekata za treniranje te da stoga nije osigurala neopravdanu gospodarsku prednost klubu MVV. Komisija se ne slaže s tim stajalištem iz sljedećih razloga.
- (25) Prednost postoji kad god se financijsko stanje poduzetnika poboljša kao rezultat intervencije države. Kao bi se ocijenilo je li ta prednost neopravdana, financijsko stanje poduzetnika nakon mjere uspoređuje se s financijskim stanjem koje bi nastalo da mjera nije uvedena. Nije sporno da se financijsko stanje kluba MVV znatno poboljšalo primjenom mjera koje su predmet istrage.

4.1.1. Odricanje od podređenog kredita/potraživanja

- (26) Mjerama koje su donijeli općina i ostali važni vjerovnici omogućilo se klubu MVV da očisti svoju bilancu. Komisija napominje da su se i drugi važni vjerovnici kluba MVV, odnosno oni s potraživanjima većima od 150 000 EUR, odrekli svojih potraživanja, dok su se manji vjerovnici odrekli dijela svojih potraživanja. Te mjere, kojima je ostvareno odricanje od 2,25 milijuna EUR potraživanja privatnih stranaka, kao i mjere općine, nisu provedene u kontekstu službene obustave postupka plaćanja. Nepostojanje službenog okvira razlog je zašto na kraju manjina vjerovnika s potraživanjima od 145 347 EUR nije sudjelovala u mjeri odricanja iako su neki od njih to obećali učiniti. Komisija također primjećuje da druga potraživanja od kojih su se stranke odrekle nisu bila podređene prirode kao potraživanje općine. Nizozemska tvrdi da nepostojanje službenog postupka nije imalo

⁽⁵⁾ Predmet T-1/12, *Francuska protiv Komisije*, točka 37. *et seq.* i sudska praksa koja se u njemu navodi (predmet T-11/95, *BP Chemicals protiv Komisije*).

⁽⁶⁾ Predmet *BP Chemicals*, točka 171.

bitan utjecaj u smislu toga da je rezultat postupka rješavanja dugova za općinu bio jednak rezultatu koji bi nastao u slučaju službene obustave postupka plaćanja, u skladu s nacionalnim stečajnim pravom, odnosno, da bi ostali vjerovnici bili prisiljeni pridružiti se sporazumu vjerovnika koji bi, u slučaju općine, u svakom slučaju doveo do gubitka cijelog iznosa (podređenog) kredita.

- (27) Međutim, kako je već navedeno u odluci o pokretanju postupka, Komisija napominje da se tri vjerovnika nisu potpuno odrekli svojih potraživanja već su ih pretvorili u potraživanje u pogledu mogućih budućih plaćanja klubu MVV za transfer igrača iz kluba. U tom pogledu Nizozemska je istaknula da su ta tri vjerovnika imala povlaštena i osigurana potraživanja u iznosu od 1,135 milijuna EUR. Stoga bi u slučaju službenog stečajnog postupka postojala veća vjerojatnost da će ostvariti povrat barem dijela svojih potraživanja za razliku od ostalih vjerovnika čija potraživanja nisu osigurana, a posebno općine s podređenim potraživanjem. Komisija smatra da se, iako kredit općine nije odobren pod istim uvjetima, ulagač u tržišnom gospodarstvu ne bi potpuno odrekao potraživanja ili bi barem osigurao, ili pokušao osigurati, neku vrstu (mogućeg) kolaterala za otpis tako velikog iznosa kredita, čak i ako je postojala mala vjerojatnost otplate. Nadalje, Komisija napominje da je općina možda mogla tražiti povlastice od drugih vjerovnika ako je plan sanacije ovisio o sudjelovanju općine. Stoga Komisija smatra da potpuno odricanje općine od kredita, bez uvjeta ili kolaterala, nije u skladu s načelom vjerovnika u tržišnom gospodarstvu.
- (28) U pogledu odluke o sudjelovanju u sporazumu vjerovnika izvan službene obustave postupka plaćanja, Nizozemska je istaknula da bi u slučaju službene obustave plaćanja KNVB klubu MVV oduzeo dozvolu za igranje profesionalnog nogometa. Stoga se smatralo da službena obustava plaćanja nije u interesu općine i velike većine vjerovnika. Stoga se zbog tog aspekta samog po sebi položaj općine ne razlikuje od položaja ostalih vjerovnika.
- (29) U tom kontekstu nizozemska nadležna tijela upućuju na dio odluke o pokretanju postupka u kojem je Komisija zaključila da mjere općine Arnhem u korist nogometnog kluba Vitesse ne čine državnu potporu: u skladu s načelom jednakog postupanja situacija se mora ocjenjivati na isti način kao situacija općine Arnhem, odnosno, kao da je u skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora jer su odluke općine bile u skladu s načelom vjerovnika u tržišnom gospodarstvu. Komisija u tom pogledu napominje da se svaki slučaj mora ocjenjivati odvojeno. U predmetu Arnhem/Vitesse uvjeti priloženi sporazumu vjerovnika značili su da su položaji općine i ostalih vjerovnika potpuno izjednačeni (svatko bi dobio 12 % neplaćenih potraživanja), što nije slučaj u predmetu Maastricht/MVV. Ostali (povlašteni) vjerovnici mogli bi, zauzvrat za odricanje od potraživanja, imati koristi od mogućeg prihoda od transfera igrača, što nije bio slučaj za Maastricht.
- (30) Drugi razlozi koje je Nizozemska navela u pogledu socioekonomskih posljedica stečaja kluba MVV ne mogu se uzeti u obzir u okviru ocjenjivanja načela ulagača u tržišnom gospodarstvu.
- (31) Prvo, socioekonomske posljedice mogućeg stečaja kluba MVV odnose se na ulogu općine kao javnog tijela, a ne na položaj privatnog ulagača. Iako je općina možda imala položaj kao ulagač u područje *De Geusselt*, kako je navedeno u zapisniku sa sastanka općinskog vijeća od 25. svibnja 2010., ti interesi dio su šireg interesa povezanog s ostalim općim ciljevima politike, na primjer infrastrukturnim i gospodarskim razvojem područja, sportskom politikom općine i njezinim općinskim partnerstvom. Stoga otpis kredita, u trenutku kada je odobren, nije bio povezan s privatnim tržišnim interesima općine kao vlasnika zemljišta ili kao poduzetnika. Ako su postojali tržišni interesi, Nizozemska nije dostavila pojedinosti o tome od čega bi se oni sastojali. Drugo, napominje se da se samim otpisom kredita ne bi spriječio odlazak kluba MVV u stečaj: bile su potrebne dodatne mjere potpore, na primjer kupnja stadiona i terena za treniranje za koje Komisija smatra da nisu bili u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu. Kako je prethodno objašnjeno, mjere treba ocjenjivati zajedno.
- (32) Iz tih razloga Komisija zaključuje da općina nije postupila kao subjekt u tržišnom gospodarstvu kada se svibnju 2010. odlučila odreći svog potraživanja od 1,7 milijuna EUR. Taj zaključak temelji se i na činjenici da taj otpis kredita treba ocjenjivati zajedno s kupnjom terena za treniranje i stadiona u pogledu koje Komisija zaključuje da nije u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu, kako je objašnjeno u nastavku.

4.1.2. Kupnja terena za treniranje i stadiona

- (33) Općina se nije samo odrekla podređenog potraživanja prema klubu MVV već je i kupila stadion *De Geusselt* i objekte za treniranje *Klein Geusselt*. Ta kupnja također je bila dio općeg plana sanacije i restrukturiranja kluba MVV. Nizozemska tvrdi da ta kupnja ne čini državnu potporu jer je izvršena u tržišnim uvjetima. Tvrdnja se temelji na Komunikaciji Komisije o elementima potpore u prodaji zemljišta koju obavljaju javna tijela ⁽⁷⁾ (dalje u tekstu: „Komunikacija o prodaji zemljišta”) te na načelu subjekta u tržišnom gospodarstvu u skladu s kojim se za financijske akte javnih tijela u pogledu poduzetnika, ako bi oni bili prihvatljivi i ostalim subjektima pod jednakim uvjetima, ne može smatrati da osiguravaju prednost poduzetniku u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora. U pogledu Komunikacije o prodaji zemljišta, Nizozemska potvrđuje da se Komunikacija odnosi na prodaju zemljišta, a ne na kupnju nekretnine, ali smatra da se primjenjuje po analogiji.
- (34) Komisija napominje da je kupovna cijena od 1,85 milijuna EUR utvrđena na temelju izvješća vanjskog stručnjaka koje je dostavljeno Komisiji (izvješće geodeta Van Der Horst Taxateurs, lipanj 2010.). Komisija također napominje da je općina već bila vlasnik zemljišta na kojem je izgrađen stadion. Ona je kupila stadion i drugu imovinu, te pravo na dugotrajno davanje zemljišta u najam (*recht van erfpacht*). [...] ^(*) Cijena od 1,85 milijuna EUR uključuje objekte za treniranje koji nisu bili uključeni u izvješće stručnjaka. Napominje se da u izvješću stručnjaka nije bio naveden identitet kupca.
- (35) Komisija prvo napominje da su među razlozima općine za kupnju stadiona bili „javno zdravlje” i „društvena kohezija” budući da je željela zadržati i razviti sportsku zonu u dijelu grada *De Geusselt* ⁽⁸⁾. Odluka ulagača u tržišnom gospodarstvu ne bi se temeljila na takvim ciljevima politike i stoga se općina ne može izjednačiti sa subjektom u tržišnom gospodarstvu. Drugo, Komisija se ne slaže da bi subjekt u tržišnom gospodarstvu bio voljan kupiti nogometni stadion po zamjenskoj vrijednosti. Za razliku od zemljišta i ostale robe, nogometni stadion produktivna je imovina koja se može upotrijebiti za stvaranje prihoda, ali koja uključuje i troškove održavanja. Subjekt u tržišnom gospodarstvu kupio bi takav stadion samo na temelju poslovnog plana u kojem je prikazana velika vjerojatnost za dovoljno profitabilno iskorištavanje. U tom poslovnom planu utvrdila bi se i cijena po kojoj bi ulagač bio voljan kupiti stadion. Općina nije imala takav poslovni plan ni prije kupnje, a ni kada je odlučila kupiti stadion. Općinski dužnosnik obavijestio je općinsko vijeće u svibnju 2010. da će biti izrađen plan za buduće iskorištavanje stadiona kao višefunkcionalnog objekta. Takav plan zaista je predstavljen vijeću, ali u prosincu 2010. Komisija napominje da je u svibnju 2010., kada je donesena odluka o kupnji stadiona, općina procijenila da bi godišnji trošak održavanja stadiona iznosio 380 000 EUR, dok je godišnja najamnina koju plaća klub MVV iznosila 75 000 EUR ⁽⁹⁾. Razlika od 305 000 EUR financirala bi se prihodom od najamnine za druge događaje ili bi ju morala pokriti općina. Iako je tržišna cijena utvrđena na način da se uzmu u obzir mogući gubici zbog niske najamnine koja se naplaćuje klubu MVV, ne može se zaključiti da bi subjekt u tržišnom gospodarstvu sklopio ugovor za koji je utvrđeno da nosi veliki rizik od gubitaka. U izvješću koje je predstavljeno općinskom vijeću u prosincu 2010. potvrđeno je da „s obzirom na trenutno stanje nije moguće komercijalno iskorištavanje stadiona ili iskorištavanje kojim bi se pokrili troškovi”. U izvješću koje je sastavio općinski Revizorski sud ⁽¹⁰⁾ u lipnju 2012. navedeno je da se iskorištavanjem stadiona i dalje ostvaruju gubici.
- (36) Nadalje, u slučaju prodaje u hitnoj situaciji kao što je situacija kluba MVV, moglo bi se očekivati da će subjekt u tržišnom gospodarstvu upotrijebiti aspekt vremena kako bi ostvario bolju cijenu od vrijednosti koju je procijenio geodet. Općina to nije učinila, već je jednostavno prihvatila vrijednost geodeta kao „realističnu”.
- (37) Taj zaključak ne mijenja se ako se uzme u obzir poseban interes općine u pogledu razvojnih planova u području *De Geusselt*. U planu sanacije koji je izrađen 2010. Nizozemska nije spominjala plan kupnje ili izračuna moguće kupnje koju će obaviti općina prije lipnja 2010. Međutim, takva procjena prije kupnje očekivala bi se od ulagača u tržišnom gospodarstvu.

⁽⁷⁾ SL C 209, 10.7.1997., str. 3.

^(*) Povjerljive informacije.

⁽⁸⁾ Zapisnik sa sastanka općinskog vijeća od 25. svibnja 2010. pod točkom 10. Isto tako, pod točkom 5., iako je općina kupnju stadiona opravdala osiguravanjem svog položaja u nekretnini, ona spominje i druge gospodarske i društvene učinke koje želi ostvariti.

⁽⁹⁾ Novi ugovor o najmu s klubom MVV sklopljen je 21. lipnja 2010.

⁽¹⁰⁾ Rekenkamer Maastricht: De relatie tussen de gemeente Maastricht en MVV.

- (38) Komisija iz tih razloga zaključuje da općina 2010., kada je odlučivala o mjerama za kupnju stadiona ili terena za treniranje, nije postupala kao subjekt u tržišnom gospodarstvu.

4.1.3. Učinak potpore na klub MVV

- (39) Prednost za klub MVV sastojala se prvo od toga da je on oslobođen opterećenja dugova i drugo od toga da je mogao nastaviti igrati nogomet na domaćem terenu stadiona *De Geusselt*. Mjesečna najamnina kojom se općini omogućuje neisključiva uporaba oba objekta nakon kupnje iznosila je 3 % proračuna kluba MVV ili najmanje 75 000 EUR ⁽¹¹⁾. Komisija također napominje da će, u skladu s uvjetima kupoprodajnog ugovora, prodavač, odnosno treća strana *Stichting Stadion De Geusselt* ⁽¹²⁾, upotrijebiti iznos od 1,85 milijuna EUR koji je platila općina za pokrivanje poreznih dugova, plaća igračima i mirovinskih obveza kluba MVV: ti dugovi nisu bili obuhvaćeni sporazumom vjerovnika. Taj iznos od 1,85 milijuna EUR zaista je unesen u poslovne knjige kluba MVV za sezonu 2009./2010. s objašnjenjem „doprinos općine Maastricht” (*Bijdrage Gemeente Maastricht*). Prihod koji je zaklada *Stichting Stadion De Geusselt* zaradila od prodaje zaista se trebao upotrijebiti za plaćanje dugova i restrukturiranje kluba MVV (vidjeti dopis zaklade općini od 9. lipnja 2010.).
- (40) Nizozemska je dovela u pitanje učinak bilo kakve potpore klubovima koji ne igraju nogomet na europskoj razini, a posebno klubu MVV, na unutarnje tržište. U tom pogledu Komisija ističe da je klub MVV mogući sudionik europskih nogometnih natjecanja svake godine. Čak i kao drugoligaški klub, on u načelu može utjecati na nacionalno nogometno prvenstvo i osvojiti ga te na osnovu toga igrati na Europskom prvenstvu sljedeće godine. Čak i nisko rangirani nogometni klub može u kratko vrijeme napredovati do više razine ⁽¹³⁾. Komisija dalje ističe da profesionalni nogometni klubovi, povrh sudjelovanja u nogometnim prvenstvima, obavljaju djelatnosti na nekoliko tržišta, na primjer tržištu transfera profesionalnih igrača, promidžbe, sponzoriranja, prodaje robe ili medijske pokrivenosti. Potporom profesionalnom nogometnom klubu jača se njegov položaj na svakom od tih tržišta, od kojih se većina proteže na nekoliko država članica. Stoga, ako se državna sredstva iskoriste za osiguravanje selektivne prednosti profesionalnom nogometnom klubu, takvom potporom moglo bi se narušiti tržišno natjecanje i ona bi mogla utjecati na trgovinu među državama članicama u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora ⁽¹⁴⁾. Tijekom 2010. nekoliko igrača kluba MVV bili su državljani drugih država članica, posebno Belgije.
- (41) Konkretno, u pogledu kluba MVV, s obzirom na navedeno, Komisija zaključuje da odricanje od kredita i kupnja terena za treniranje i stadiona (ukupne vrijednosti 3,55 milijuna EUR) čine državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora. Njihova spojivost s unutarnjim tržištem ocijenit će se u nastavku.

4.2. Ocjenjivanje u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora

- (42) Komisija mora ocijeniti mogu li se mjere potpore klubu MVV smatrati spojivima s unutarnjim tržištem. U skladu sa sudskom praksom Suda, države članice mogu navesti moguće osnove za spojivost i dokazati da su ispunjeni uvjeti za takvu spojivost. ⁽¹⁵⁾
- (43) Nijedno od odstupanja navedenih u članku 107. stavku 2. Ugovora ne primjenjuje se na predmetnu mjeru potpore. Ni Nizozemska nije tvrdila da je tako.
- (44) U pogledu odstupanja predviđenih u članku 107. stavku 3. Ugovora, Komisija napominje da nijedna od nizozemskih regija nije obuhvaćena odstupanjem iz članka 107. stavka 3. točke (a) Ugovora. Predmetnim mjerama potpore ne promiče se važan projekt od zajedničkog europskog interesa niti se njima ispravlja ozbiljni nedostatak u nizozemskom gospodarstvu u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (b) Ugovora.

⁽¹¹⁾ Novi iznos najamnine povezan je s prometom kluba MVV s minimumom od 75 000 EUR. Ako ste financijsko stanje kluba MVV poboljša, najamnina će se povećati. Prihod od iznajmljivanja stadiona u druge svrhe također bi stjecala općina.

⁽¹²⁾ Zaklada za koju Nizozemska tvrdi da je neovisna od kluba MVV i općine Maastricht.

⁽¹³⁾ To je pokazao jedan drugi nizozemski profesionalni nogometni klub, PEC Zwolle, koji je također igrao u drugoj ligi u sezoni 2010./2011. PEC je napredovao u prvu ligu u sezoni 2012./2013., a u sezoni 2013./2014. osvojio je nacionalno prvenstvo i tako stekao pravo igrati na europskoj razini u sezoni 2014./2015.

⁽¹⁴⁾ Odluke Komisije o Njemačkoj od 20. ožujka 2013. o *Multifunktionsarena der Stadt Erfurt* (predmet SA.35135 (2012/N)), točka 12., i *Multifunktionsarena der Stadt Jena* (predmet SA.35440 (2012/N)), sažeci obavijesti u SL C 140, 18.5.2013., str. 1., i 2. listopada 2013. o *Fußballstadion Chemnitz* (predmet SA.36105 (2013/N)), sažetak obavijesti u SL C 50, 21.2.2014., str. 1.

⁽¹⁵⁾ Predmet C-364/90, *Italija protiv Komisije*, ECLI:EU:C:1993:157, točka 20.

- (45) U pogledu odstupanja od članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora, odnosno potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti kada takva potpora ne utječe negativno na tržišne uvjete u mjeri koja je u suprotnosti sa zajedničkim interesom, Nizozemska je tvrdila da bi se to odstupanje moglo primijeniti ako Komisija utvrdi da predmetna mjera čini državnu potporu. U tom pogledu Nizozemska je tvrdila da bi Komisija u svojoj analizi trebala uzeti u obzir članak 107. stavak 3. točku (d) Ugovora za potporu za promicanje kulture ili očuvanje naslijeđa u kombinaciji s člankom 165. Ugovora.
- (46) U svojoj ocjeni pojma „razvoja gospodarskih djelatnosti” u sektoru sporta, Komisija uzima u obzir članak 165. stavak 1. Ugovora i posljednju alineju članka 165. stavka 2. Ugovora u kojima je predviđeno da Unija pridonosi razvoju europskog sporta vodeći pritom računa o posebnoj prirodi sporta, njegovim strukturama koje se temelje na dobrovoljnim aktivnostima i njegovoj društvenoj i obrazovnoj ulozi. Međutim, u Ugovoru se pojmove sporta i kulture razlikuje. Stoga se članak 107. stavak 3. točka (d) Ugovora ne može upotrijebiti kao osnova za ocjenjivanje spojivosti potpore klubu MVV.
- (47) Za potrebe ocjenjivanja mjera potpore u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) Ugovora, Komisija je objavila niz uredbi, okvira, smjernica i komunikacija o oblicima potpore i horizontalnim ili sektorskim potrebama za koje se dodjeljuje potpora. Budući da se klub MVV nalazio u financijskim teškoćama u trenutku donošenja mjera i budući da je općina dodijelila potporu radi uklanjanja tih teškoća, Komisija vjeruje da je primjereno ocijeniti mogu li se primjenjivati kriteriji iz Smjernica ⁽¹⁶⁾. U tom smislu Komisija napominje da Smjernice ne isključuju profesionalni nogomet. Ta je gospodarska aktivnost, stoga, obuhvaćena Smjernicama.
- (48) Komisija je u srpnju 2014. objavila nove Smjernice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama ⁽¹⁷⁾. Međutim, one se ne primjenjuju na ovu neprijavljenu potporu dodijeljenu 2010. U skladu s točkom 137. novih Smjernica, one bi se primjenjivale samo na potporu za sanaciju ili restrukturiranje odobrenu bez prethodnog odobrenja ako su dio potpore ili cijela potpora dodijeljeni nakon objave tih smjernica u *Službenom listu Europske unije*. U skladu s točkom 138. novih smjernica, Komisija u svim drugim slučajevima provodi ispitivanje na temelju smjernica koje su se primjenjivale u trenutku dodjele potpore. Stoga će Komisija u ovom slučaju temeljiti svoju analizu na Smjernicama iz 2004. (vidjeti prethodnu uvodnu izjavu 14.).
- (49) U skladu s točkom 11. Smjernica, može se smatrati da je poduzeće u poteškoćama ako su prisutni uobičajeni znakovi poduzeća u teškoćama, kao primjerice povećavanje gubitaka, smanjenje prometa, rast zaliha, višak kapaciteta, smanjenje novčanih tokova, rast duga, rast troškova kamata i pad ili nulta neto vrijednost imovine. U najgorem je slučaju poduzeće već insolventno ili je već nad njime pokrenut stečajni postupak na temelju domaćih propisa. Kako je navedeno u prethodnoj uvodnoj izjavi 13., klub MVV imao je negativni vlasnički kapital od sezone 2007./2008. i u prvom tromjesečju 2010. vlasnički kapital bio je u minusu za 5,1 milijuna EUR, dok su dugovi kluba MVV iznosili 6,4 milijuna EUR. Kako je istaknula Nizozemska, klub MVV bio je u proljeće 2010. gotovo u stečaju. Stoga je razvidno da je klub MVV bio poduzeće u teškoćama u smislu Smjernica. Nizozemska nije osporila tu činjenicu. Stoga se spojivost državne potpore klubu MVV mora ocijeniti na temelju Smjernica.
- (50) U odjeljku 3.2. Smjernica propisano je da dodjela potpore mora ovisiti o provedbi plana restrukturiranja. Međutim, u skladu s točkom 59. Smjernica, plan restrukturiranja u slučaju MSP-ova (kao u slučaju kluba MVV) ne mora prihvatiti Komisija, ali on mora ispunjavati zahtjeve iz točaka 35., 36. i 37. Smjernica i mora ga odobriti predmetna država članica i priopćiti Komisiji. Komisija napominje da je Nizozemska priopćila plan restrukturiranja kojim su obuhvaćeni uvjeti iz točaka 34. do 37. Smjernica. Ukupni troškovi restrukturiranja iznosili su gotovo 6 milijuna EUR. Komisija u vezi s time napominje da je odluka općine o dodjeli potpore klubu MVV ovisila o nizu uvjeta. Ti su uvjeti propisani u poslovnom planu iz 2010. koji se spominje u uvodnoj izjavi 10.
- (51) Komisija u vezi s time ističe da općina donijela odluku o odricanju od kredita i plaćanju za *De Geusselt* nakon analize prirode i uzroka teškoća kluba MVV. Transakcija se temeljila na nizu uvjeta čiji je cilj obnoviti dugoročnu održivost kluba u razumnom roku od tri godine i ispuniti zahtjeve KNVB-a za produženje dozvole kluba MVV za sudjelovanje u profesionalnim prvenstvima. Plan restrukturiranja podrazumijevao je novu upravu, smanjenje broja zaposlenih i igrača. Plan restrukturiranja ne oslanja se na vanjske čimbenike na kojima klub MVV može raditi, ali ih ne može u potpunosti kontrolirati, na primjer pronalaženje novih sponzora i povećanje broja

⁽¹⁶⁾ Vidjeti bilješku 4.

⁽¹⁷⁾ Komunikacija Komisije – Smjernice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama, (SL C 249, 31.7.2014., str. 1.).

gledatelja. Predviđa se trajno poboljšanje financijskog stanja kluba i nastavak njegovog rada kao profesionalnog nogometnog kluba. Iz promjena navedenih u uvodnoj izjavi u nastavku može se zaključiti da je plan bio realističan.

- (52) Poduzete mjere bile su nužne za obnovu održivosti kluba MVV. Financijsko zdravlje kluba zaista je obnovljeno. Kao rezultat tih mjera, tijekom cijele sezone 2009./2010. klub MVV unio je u poslovne knjige dobit od 3,9 milijuna EUR i prvi puta u nekoliko godina imao je pozitivan vlasnički kapital u iznosu od 0,051 milijun EUR. Sljedeća sezona 2010./2011. završila je s dobiti od 0,021 milijuna EUR, a vlasnički kapital kluba MVV iznosio je 0,072 milijuna EUR. Klub MVV bio je na nuli 2011./2012. KNBV je na početku sezone 2011./2012. unaprijedio financijsko stanje kluba MVV iz kategorije 1. (nezadovoljavajuće) na 3 (dobro).

4.2.1. Kompenzacijske mjere

- (53) U točkama 38. do 42. Smjernica propisano je da korisnik mora poduzeti kompenzacijske mjere kako bi se smanjili štetni učinci potpore i njezini negativni učinci na trgovinske uvjete. Međutim, u skladu s točkom 41. Smjernica, taj uvjet ne primjenjuje se na mala poduzeća kao što je klub MVV.

4.2.2. Potpora koja je ograničena na najmanju razinu

- (54) Komisija također napominje da plan restrukturiranja u velikoj mjeri financiraju vanjski privatni subjekti, uz unutarnje uštede, u skladu s točkama 43. i 44. Smjernica. I nekoliko privatnih subjekata pristalo je otpisati dugove. Ukupni doprinosi vjerovnika i općine refinanciranja kluba MVV iznosio je otprilike 5,8 milijuna EUR (kombinirani otpis duga i kupnja i dugoročni najam stadiona). Doprinosi otpisivanjem dugova prema privatnim subjektima, osim države, iznosio je 2,25 milijuna EUR i stoga je bio veći od 25 %, što je uvjet za mala poduzeća.
- (55) Iznos potpore bio je nužan. U skladu s planom restrukturiranja time bi se trebali ostvariti manji gubici u sezonama 2011./2012. i 2012./2013. te skromni pozitivni rezultati kasnije. Time se klubu MVV ne bi omogućila kupnja novih igrača ili privlačenje igrača većim plaćama.
- (56) Plan je oblikovan tako da se manjem klubu MVV omogući novi početak bez dugovnog opterećenja, ali s novom strukturom. Mjere bi se trebale rezultirati zdravim financijskim stanjem kluba MVV koje bi isto tako zadovoljavalo zahtjeve KNVB-a. Komisija s tim u vezi podsjeća da svaki nizozemski profesionalni nogometni klub dobiva dozvolu od KNVB-a u skladu s kojom mora poštovati različite obveze. Jedna od obveza odnosi se na financijsko zdravlje kluba. Klub je dužan svake sezone podnositi financijska izvješća do 1. studenoga, 1. ožujka i 15. lipnja u kojima, među ostalim, opisuje svoje trenutačno financijsko stanje i navodi proračun za sljedeću sezonu. Na temelju tih izvješća klubovi se razvrstavaju u tri kategorije (1: nezadovoljavajuće; 2: zadovoljavajuće; 3: dobro). Od klubova iz 1. kategorije može se tražiti da dostave plan poboljšanja kako bi napredovali u kategorije 2. ili 3. Ako klub ne postupi u skladu s planom, KNVB može mu odrediti sankcije koje uključuju službeno upozorenje, smanjenje bodova za natjecanja i, kao najoštriju sankciju, oduzimanje dozvole. Profesionalni nogometni klub u Nizozemskoj koji proglasi stečaj gubi svoju dozvolu. Ako se osnuje novi klub koji ga nasljeđuje, taj klub ne može izravno ući u profesionalne nogometne lige već mora početi u drugoj po redu amaterskoj ligi.
- (57) Plan restrukturiranja podrazumijevao je novu upravu, novu strukturu, novo ime, smanjenje plaća i broja zaposlenih, među ostalim i skupine igrača. Nekoliko igrača prebačeno je, postojeći ugovori raskinuti su ili su produljeni uz nižu plaću, sklopljeni su novi ugovori koji nisu uključivali plaćanje transfera ili su igrači iznajmljeni iz drugih klubova, sklopljeni su neki amaterski ugovori; time je ostvareno smanjenje troškova zaposlenih i igrača za 40 %. Kako je opisano u uvodnim izjavama 26. i dalje, i drugi vjerovnici osim općine odrekli su se potraživanja prema klubu MVV u ukupnom iznosu od 2,25 milijuna EUR. Klub MVV stoga je bio gotovo potpuno oslobođen dugova.
- (58) Komisija zaključuje da se planom restrukturiranja uklanjaju uzroci financijskih teškoća kluba MVV, posebno troškovi igrača u obliku plaća i plaćanja za transfer. Od profesionalnog nogometnog kluba ne može se očekivati da se diversificira na druga tržišta u smislu Smjernica. Međutim, može se očekivati da će ostvariti uštede na svojoj glavnoj djelatnosti i klub MVV je to učinio. Nizozemska je također dostavila popis mjera koje je klub MVV poduzeo za smanjenje drugih troškova u okviru iskorištavanja kluba. Plan restrukturiranja ne temelji se na vanjskim čimbenicima na kojima klub MVV može raditi, ali ih ne može u potpunosti kontrolirati, na primjer pronalaženje novih sponzora i povećanje broja gledatelja. Komisija stoga zaključuje da se provedbom plana

omogućuje klubu MVV da nastavi zdravo djelovati u sektoru profesionalnog nogometa u Nizozemskoj što je priznao i KNVB koji mu je dodijelio status 3. kategorije. Komisija također napominje da plan restrukturiranja u velikoj mjeri financiraju vanjski privatni subjekti, uz unutarnje uštede. Time se ispunjuje zahtjev iz točke 44. Smjernica da se u slučaju malog poduzeća kao što je klub MVV barem 25 % troška restrukturiranja mora pokriti vlastitim doprinosom korisnika, među ostalim vanjskim financiranjem koje je dokaz vjerovanja u održivost korisnika.

- (59) Nizozemska je nadalje dostavila informacije o dodatnim aktivnostima restrukturiranog kluba MVV u korist društva, među ostalim niza škola u Maastrichtu i u Euregiu. Može se reći da se tim aktivnostima pridonosi društvenoj i obrazovnoj funkciji sporta, kako je navedeno u članku 165. Ugovora.

Praćenje i godišnje izvješće te načelo jednokratne dodjele

- (60) U točki 49. Smjernica zahtjeva se od država članica da izvješćuju o ispravnoj provedbi plana restrukturiranja redovitim detaljnim izvješćima. U točki 51. propisani su manje strogi uvjeti za mala i srednja poduzeća za koja se obično smatra dovoljnim dostavljanje godišnjih preslika bilance i računa dobiti i gubitka. Nizozemska se obvezala podnositi ta izvješća. U skladu sa Smjernicama, Nizozemska se obvezala slati završno izvješće o dovršetku plana restrukturiranja.
- (61) U točkama 72. do 77. Smjernica spominje se načelo jednokratne dodjele u skladu s kojim bi se potpora za restrukturiranje trebala dodijeliti samo jednom u razdoblju od deset godina. Nizozemska je navela da klub MVV nije dobio potporu za sanaciju ili restrukturiranje u razdoblju od deset godina prije odobravanja trenutačne potpore. Nizozemska se također obvezala da u razdoblju od deset godina klubu MVV neće dodjeljivati novu potporu za sanaciju ili restrukturiranje.

5. ZAKLJUČAK

- (62) Komisija zaključuje da Nizozemska nije izvršila svoje obveze u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora jer nije unaprijed prijavila državnu potporu u iznosu od 3,55 milijuna EUR, koja je dodijeljena klubu MVV 2010. kada je bio u financijskim teškoćama. Međutim, ta se potpora može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem kao potpora za restrukturiranje u smislu Smjernica jer su ispunjeni svi uvjeti za takvu potporu utvrđeni u Smjernicama,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Državna potpora koju je Nizozemska provela u korist nogometnog kluba MVV u Maastrichtu u iznosu od 3,55 milijuna EUR spojiva je s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Nizozemskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu, 4. srpnja 2016.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2016/1848**od 4. srpnja 2016.****o mjeri SA.40018 (2015/C) (ex 2015/NN) koju je provela Mađarska u pogledu izmjene pristojbe za nadzor prehrambenog lanca u Mađarskoj iz 2014.***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4056)***(Vjerodostojan je samo tekst na mađarskom jeziku)****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je pozvala zainteresirane stranke da dostave svoje primjedbe u skladu s prethodno navedenim odredbama ⁽¹⁾ i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) Komisija je na temelju novinskih članaka objavljenih u prosincu 2014. saznala o izmjeni mađarskog Zakona o prehrambenom lancu iz 2008. kojim se uređuje pristojba za nadzor prehrambenog lanca. Komisija je dopisom od 17. ožujka 2015. mađarskim nadležnim tijelima poslala zahtjev za informacije na koji su ona odgovorila dopisom od 16. travnja 2015.
- (2) Komisija je dopisom od 15. srpnja 2015. obavijestila Mađarsku da je odlučila pokrenuti postupak iz članka 108. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu: „Ugovor”) u pogledu mjere potpore (dalje u tekstu: „odluka o pokretanju postupka”). Komisija je u odluci o pokretanju postupka naložila i neposrednu obustavu mjere u skladu s člankom 11. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 659/1999 ⁽²⁾
- (3) Odluka o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ⁽³⁾. Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe na mjeru potpore.
- (4) Komisija je zaprimila primjedbe od jedne zainteresirane strane. Dopisom od 13. listopada 2015. Komisija je prosljedila primjedbe Mađarskoj koja je imala priliku na njih odgovoriti. Mađarska nije odgovorila na te primjedbe.

2. DETALJNI OPIS MJERE**2.1. Zakon o prehrambenom lancu iz 2008. kojim se uspostavlja pristojba za nadzor prehrambenog lanca**

- (5) Odredbe koje se primjenjuju na pristojbu za nadzor prehrambenog lanca utvrđene su u Zakonu XLVI. o prehrambenom lancu i njegovu službenom nadzoru iz 2008. („Zakon o prehrambenom lancu”) i u Odluci br. 40 Ministra ruralnog razvoja od 27. travnja 2012. o pravilima o prijavljivanju i plaćanju pristojbe za nadzor prehrambenog lanca. Poduzetnici koji se smatraju subjektima u prehrambenom lancu u skladu sa Zakonom

⁽¹⁾ SL C 277, 21.8.2015., str. 12.⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 83, 27.3.1999., str. 1.).⁽³⁾ Vidjeti bilješku 1.

o prehrambenom lancu moraju platiti pristojbu na temelju prometa ostvarenog obavljanjem određenih djelatnosti. U Zakonu je naveden niz djelatnosti ⁽⁴⁾ u pogledu kojih trgovačka društva moraju plaćati pristojbu za nadzor.

- (6) Svi poduzetnici (trgovačka društva i ostale pravne osobe, ali i privatne osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost ili su primarni proizvođači) koji posluju u Mađarskoj i ostvarili su promet obavljanjem navedenih djelatnosti tijekom godine koja prethodi godini podnošenja prijave dužni su plaćati pristojbu za nadzor prehrambenog lanca. Pristojbom za nadzor prehrambenog lanca pokrivaju se troškovi Nacionalnog ureda za sigurnost prehrambenog lanca (državna agencija) pri obavljanju zadaća povezanih s određenim regulatornim i nadzornim djelatnostima povezanim s prehrambenim lancem. Pristojba za nadzor izračunava se svake godine i osoba koja podliježe plaćanju pristojbe mora ju prijaviti i platiti neovisno o tome jesu li obavljene posebne službene kontrole na licu mjesta.
- (7) Do 31. prosinca 2014. Zakonom o prehrambenom lancu bilo je propisano pravilo da svi subjekti u prehrambenom lancu moraju plaćati pristojbu na temelju odgovarajućeg prometa po paušalnoj stopi od 0,1 %.
- (8) Novac od prikupljenih pristojbi za nadzor prehrambenog lanca može se upotrijebiti samo za obavljanje zadaća navedenih u strategiji za sigurnost prehrambenog lanca i za aktivnosti nadležnog tijela za prehrambeni lanac.

2.2. Izmjena Zakona o prehrambenom lancu iz 2014.

- (9) U skladu s izmjenom članka 47./B Zakona o prehrambenom lancu Zakonom br. LXXIV iz 2014. ⁽⁵⁾ koji je stupio na snagu 1. siječnja 2015. (dalje u tekstu: „izmjena iz 2014.”) uvedena su posebna pravila za izračun pristojbe za nadzor koja se primjenjuje na promet koji ostvaruju trgovine koje prodaju robu široke potrošnje kratkog vijeka trajanja ⁽⁶⁾ na mađarskom tržištu.
- (10) Izmjenom Zakona o prehrambenom lancu iz 2014. uvodi se struktura progresivnih pristojbi za vlasnike trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja ⁽⁷⁾ koje se kreću od 0 % do 6 %. Sljedeće stope primjenjivale su se na promet koji podliježe plaćanju pristojbe za nadzor prehrambenog lanca:

— 0 % na dio prometa koji ne premašuje 500 milijuna HUF (približno 1,6 milijuna EUR);

— 0,1 % na dio prometa koji premašuje 500 milijuna HUF, ali ne premašuje 50 milijardi HUF (približno 160,6 milijuna EUR),

— 1 % na dio prometa koji premašuje 50 milijardi HUF, ali ne premašuje 100 milijardi HUF (približno 321,2 milijuna EUR),

⁽⁴⁾ Mađarska nadležna tijela u svojem dopisu od 16. travnja 2015. upućenom Komisiji navode sljedeće: „Sljedeće djelatnosti podliježu plaćanju pristojbe za nadzor:

- distribucija životinja koje se drže za proizvodnju hrane, uzgoj ili u eksperimentalne svrhe;
- distribucija bilja, sjemena, biljnih proizvoda i sadnica koje se uzgajaju za proizvodnju hrane ili hrane za životinje;
- proizvodnja ili distribucija hrane, uključujući pripremu i dostavu hrane iz restorana i javnu pripremu i dostavu hrane;
- proizvodnja ili distribucija hrane za životinje;
- proizvodnja ili distribucija veterinarskih pripravaka i veterinarskih proizvoda;
- proizvodnja ili distribucija pesticida, materijala za povećanje prinosa ili EZ gnojiva;
- obrada, uporaba, daljnja prerada i prijevoz nusproizvoda životinjskog podrijetla ili stavljanje na tržište proizvoda koji su od njih izrađeni;
- rad trgovačkog društva koje se bavi prijevozom stoke, pranjem objekata i dezinfekcijom vozila za prijevoz stoke, karantena koja je odabrana za primanje životinja stranog podrijetla, objekt za utovar životinja, postaja za prikupljanje, mjesto trgovanja, postaja za hranjenje i napajanje stoke, postaja za odmor ili tržnica životinja;
- proizvodnja ili skladištenje reproduktivnih materijala;
- vođenje laboratorija za fitosanitarnu i veterinarsku analizu ili za analizu hrane ili hrane za životinje;
- distribucija uređaja koji se upotrebljavaju za označavanje životinja.”

⁽⁵⁾ Zakon LXXIV. iz 2014. o izmjeni posebnih zakona o porezima, ostalih s njima povezanih zakona i Zakon CXXII. iz 2010. o državnoj poreznoj i carinskoj upravi.

⁽⁶⁾ Roba široke potrošnje kratkog vijeka trajanja definirana je kako slijedi u članku 2. stavku 18.a Zakona o trgovini „roba široke potrošnje kratkog vijeka trajanja: znači, uz iznimku proizvoda koji se prodaju u okviru pripreme i dostave hrane, ona hrana, kozmetički proizvodi, proizvodi iz drogerija, sredstva za čišćenje u kućanstvu i kemikalije, higijenski papirnati proizvodi kojima se zadovoljavaju svakodnevne potrebe i zahtjevi stanovništva i koje potrošač obično potroši, isprazni ili zamijeni u roku od godine dana.” U skladu s člankom 2. stavkom 18.b Zakona o trgovini „trgovine koje prodaju potrošačku robu kratkog vijeka trajanja” jesu „one trgovine koje većinu prometa ostvaruju prodajom robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja”.

⁽⁷⁾ Za potrebe ove Odluke, upućivanje na vlasnike trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja uključuje sve poduzetnike koji su dužni plaćati pristojbu za nadzor prehrambenog lanca za promet ostvaren u trgovinama koje prodaju robu široke potrošnje kratkog vijeka trajanja.

- 2 % na dio prometa koji premašuje 100 milijardi HUF, ali ne premašuje 150 milijardi HUF (približno 481,8 milijuna EUR),
 - 3 % na dio prometa koji premašuje 150 milijardi HUF, ali ne premašuje 200 milijardi HUF (približno 642,4 milijuna EUR),
 - 4 % na dio prometa koji premašuje 200 milijardi HUF, ali ne premašuje 250 milijardi HUF (približno 803 milijuna EUR),
 - 5 % na dio prometa koji premašuje 250 milijardi HUF, ali ne premašuje 300 milijardi HUF (približno 963,5 milijuna EUR),
 - 6 % na dio prometa koji premašuje 300 milijardi EUR.
- (11) U skladu s izmjenom Zakona o prehrambenom lancu iz 2014. svi ostali subjekti u prehrambenom lancu i dalje su imali obvezu plaćati pristojbu izračunanu na temelju relevantnog prometa po paušalnoj stopi od 0,1 %.
- (12) U izmijenjenoj odredbi mađarskog Zakona o prehrambenom lancu i u njegovom obrazloženju ne navode se razlozi za uvođenje posebnih pravila u pogledu stope pristojbe za trgovine robe široke potrošnje. Nije navedeno objašnjenje zašto su utvrđene različite skupine po iznosu prometa i odgovarajuće stope pristojba.
- (13) Pristojba se određuje na temelju prijave subjekata u prehrambenom lancu. Plaća se u dva jednaka godišnja obroka do 31. srpnja i 31. siječnja. U zakonu su predviđeni i pojednostavnjeni postupci u slučajevima kada je pristojba niža od 1 000 HUF (približno 3,20 EUR). U tom slučaju pristojba se svejedno mora prijaviti, ali se ne mora platiti.
- (14) Na sve pristojbe za nadzor koje nisu plaćene na vrijeme obračunava se zatezna kamata. Zatezna kamata može se odrediti ako osobe ili subjekti koji podliježu plaćanju pristojbe za nadzor prehrambenog lanca ne ispune svoju obvezu podnošenja prijave ili ju ispune sa zakašnjenjem, nepotpuno ili dostavljanjem netočnih podataka.

3. FORMALNI ISTRAŽNI POSTUPAK

3.1. Osnove za pokretanje formalnog istražnog postupka

- (15) Komisija je pokrenula formalni istražni postupak jer je u toj fazi smatrala da struktura progresivnih pristojbi (stope i skupine po iznosu prometa) koja je uvedena izmjenom iz 2014. čini nezakonitu i nespojivu državnu potporu.
- (16) Komisija je posebno smatrala da se progresivnim stopama uvedenima izmjenom iz 2014. uvodi razlika između poduzetnika na temelju njihova prometa i stoga na temelju njihove veličine te se tako osigurava selektivna prednost poduzetnicima s manjim prometom koji su stoga i manje veličine. Mađarska nije dostavila dokaze da struktura progresivne pristojbe primjenjiva na trgovine robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja, kao što su supermarketi, odgovara sličnom progresivnom uzorku troškova Nacionalnog ureda za sigurnost prehrambenog lanca za obavljanje nadzora nad tim trgovinama. Mađarska stoga nije dokazala da je mjera opravdana zbog prirode ili opće strukture poreznog sustava. Stoga je Komisija smatrala da mjera čini državnu potporu jer se činilo da su ispunjeni svih ostali uvjeti iz članka 107. stavka 1. Ugovora.
- (17) Naposljetku, Komisija je izrazila sumnje u pogledu spojivosti mjere s unutarnjim tržištem. Komisija je posebno podsjetila da ne može proglasiti spojivom mjeru državne potpore kojom se krše druga pravila iz zakonodavstva Unije, kao što su temeljne slobode utvrđene Ugovorom ili odredbe uredbi i direktiva Unije. U toj fazi ona nije mogla isključiti mogućnost da je mjera najviše usmjerena na poduzetnike u stranom vlasništvu, što bi činilo povredu članka 49. Ugovora kojim je utvrđena temeljna sloboda poslovnog nastana, te je izrazila sumnju da su razlike u poreznom tretmanu koje proizlaze iz mjere nužne i razmjerne cilju ispunjenja obveza iz Uredbe (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾.

⁽⁸⁾ Uredba (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi provjere poštivanja propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja (SL L 165, 30.4.2004., str. 1.).

3.2. Izmjene pravne osnove za pristojbu za nadzor nakon pokretanja formalnog istražnog postupka

- (18) Mađarska vlada podnijela je 27. listopada 2015. mađarskom parlamentu prijedlog Zakona o izmjeni Zakona br. XLVI iz 2008. o prehranbenom lancu i njegovom službenom nadzoru. Mađarski parlament donio je 17. studenoga 2015. Zakon br. CLXXXII iz 2015. o izmjeni Zakona br. XLVI. iz 2008. o prehranbenom lancu i njegovom službenom nadzoru, koji je objavljen u mađarskom službenom listu (*Magyar Közlöny*) br. 182/2015 26. studenoga 2015. Novi zakon stupio je na snagu trideset prvog dana od dana objave, odnosno 27. prosinca 2015.
- (19) Izmjenom iz studenoga 2015. ukida se struktura progresivne pristojbe uvedena izmjenom iz 2014. i ponovno uvodi paušalna pristojba za nadzor od 0,1 % za sve subjekte u prehranbenom lancu koja se primjenjivala prije izmjene Zakona iz 2014.

3.3. Primjedbe Mađarske

- (20) Mađarska nije Komisiji poslala nikakve primjedbe kao odgovor na odluku o pokretanju postupka.
- (21) Umjesto toga, Mađarska je u dopisu od 16. rujna 2015. koji je bio upućen Povjereniku za tržišno natjecanje poslala Komisiji prijedlog izmijenjene pristojbe za nadzor prehranbenog lanca. Prema tom prijedlogu ukinula bi se stopa od 0 % i, umjesto strukture progresivne pristojbe od osam stopa (između 0 % i 6 %), uveo bi se sustav od dvije stope (0,1 % za subjekte u maloprodajnom sektoru s malim obujmom prometa i 0,3 % za subjekte u maloprodajnom sektoru s većim obujmom prometa).
- (22) Dopisom od 7. listopada 2015. službe Komisije obavijestile su Mađarsku da bi, iako se novim prijedlogom smanjila razlika između stopa pristojbi, predložena nova pristojba još uvijek imala progresivnu strukturu što bi predstavljalo problem sa stajališta državnih potpora ako se ne može opravdati temeljnim načelima sustava pristojbe za nadzor.
- (23) Dopisom od 7. listopada 2015. Mađarska je poslala dodatne informacije i podatke kojima je nastojala opravdati strukturu dvostruke progresivne pristojbe na temelju troškova nadzora velikih sudionika na tržištu i ostalih tržišnih subjekata. Mađarska je posebno tvrdila da veliki sudionici imaju složenu strukturu koja zahtijeva složeniju kontrolu te je stoga tijelima koja obavljaju tu kontrolu potrebno znatno više resursa.
- (24) Nakon što je Mađarska zatražila povratne informacije o prijedlogu iz svojeg dopisa od 16. rujna 2015. te o dodatnim informacijama iz svojeg dopisa od 7. listopada 2015., službe Komisije obavijestile su Mađarsku dopisom od 17. ožujka 2016. da se na temelju dostavljenih podataka ne može zaključiti da se troškovi kontrola kao udio u prometu povećavaju na isti način kao i stope pristojbi. Komisijine službe posebno su potvrdile svoje stajalište da dostavljeni podaci nisu pokazali da su troškovi nadzora za trgovačka društva koja se nalaze ispod stope od 0,3 % tri puta veći, za svaku forintu kontroliranog prometa, od troškova za trgovačka društva ispod stope od 0,1 %. Stoga bi se moralo smatrati da se strukturom s dvije progresivne pristojbe osigurava selektivna prednost poduzetnicima razvrstanim u niži razred.
- (25) Naposljetku, Mađarska taj zakonodavni prijedlog za izmjenu Zakona XLVI. o prehranbenom lancu i službenom nadzoru nad njim iz 2008. nije podnijela mađarskom parlamentu.

3.4. Primjedbe zainteresiranih strana

- (26) Komisija je zaprimila primjedbe jedne zainteresirane strane. Ta zainteresirana strana posluje na mađarskom tržištu i slaže se s Komisijinom ocjenom iz odluke o pokretanju postupka. Ta zainteresirana strana tvrdi da je mjera bila posebno usmjerena na strana trgovačka društva te da je to moguće zbog strukture mađarskog maloprodajnog tržišta. Ta stranka tvrdi da strana trgovačka društva imaju podružnice ili društva kćeri u maloprodajnom sektoru u Mađarskoj, zbog čega se povećava njihov (konsolidirani) promet. S druge strane, mađarski poduzetnici organizirani su kao franšizni sustav u kojem svakom pojedinom trgovinom, ili njihovim ograničenim brojem, upravlja druga pravna osoba koja nije dio korporativne organizacije ili grupe davatelja franšize. Prema

procjenama zainteresirane strane strani trgovci na malo (korporativne grupe) trenutačno bi u Mađarskoj imali zajednički tržišni udio od približno 50 %, ali snose približno 95 % iznosa pristojbe za nadzor, dok se mađarski trgovci na malo većinom nalaze u razredu pristojbe od 0 % do 0,1 % u skladu s člankom 47./B Zakona o prehrambenom lancu.

- (27) Drugim riječima, mađarski trgovci na malo koji prodaju hranu, zbog svoje organizacije u obliku franšiznog sustava, automatski ulaze u niži razred pristojbe (plaćaju stope od 0 % ili 0,1 %), dok podružnice/društva kćeri stranih matičnih društava sa sjedištem u EU-u, koje nisu organizirane prema franšiznom sustavu, uglavnom plaćaju visoke iznose pristojbi. Zainteresirana strana stoga tvrdi da se pristojbom za nadzor prehrambenog lanca osigurava selektivna prednost manjim poduzetnicima i poduzetnicima u sektoru maloprodaje koji nisu organizirani u sustav podružnica, odnosno mađarskim poduzetnicima u odnosu na poduzetnike u stranom vlasništvu.

3.5. Primjedbe Mađarske na primjedbe zainteresiranih strana

- (28) Komisija nije zaprimila nikakav odgovor Mađarske na primjedbe jedine zainteresirane strane koje su joj proslijeđene dopisom od 13. listopada 2015.

4. PROCJENA POTPORE

- (29) Komisija ograničava svoju procjenu potpore u ovoj Odluci na odredbe izmjene Zakona o prehrambenom lancu iz 2014., posebno na izmijenjenu odredbu kojom se propisuje struktura progresivnih pristojbi (stope i skupine po iznosu prometa) za trgovine robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja u Mađarskoj, kako je navedeno u prethodno navedenoj uvodnoj izjavi 10.

4.1. Postojanje državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora

- (30) U skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora, „Osim ako je Ugovorima drukčije predviđeno, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku koja narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.
- (31) Stoga da bi se mjera mogla razvrstati kao potpora u smislu ove odredbe moraju biti zadovoljeni sljedeći kumulativni uvjeti: i. mjera se mora moći pripisati državi i financirati državnim sredstvima; ii. njome se mora davati prednost njezinom primatelju; iii. ta prednost mora biti selektivna; i iv. mjerom se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje ili da će utjecati na trgovinu među državama članicama.

4.1.1. Državna sredstva i odgovornost države

- (32) Da bi mogla činiti državnu potporu, mjera se mora financirati državnim sredstvima i mora se moći pripisati državi.
- (33) Budući da je mjera posljedica Zakona koji je donio mađarski parlament, jasno je da se može pripisati mađarskoj državi. Ne može se prihvatiti tvrdnja Mađarske da se pristojba ne može pripisati mađarskoj državi budući da joj je pravna osnova Uredba (EZ) br. 882/2004.
- (34) Sudovi Unije prethodno su smatrali da se porezno izuzeće koje je prihvatila država članica koja provodi direktivu Unije u skladu sa svojim obvezama iz Ugovora ne može pripisati toj državi članici već proizlazi iz zakonodavstva Unije i stoga ne čini državnu potporu⁽⁹⁾. Međutim u Uredbi (EZ) br. 882/2004 utvrđene su opće obveze država članica i ne određuje im se obveza da uspostave progresivne pristojbe na temelju prometa za obavljanje kontrola pa se stoga ne može reći da se izmjena iz 2014. temelji na aktu zakonodavstva Unije. U članku 26. Uredbe (EZ) br. 882/2004 propisano je da „Države članice osiguravaju dostatna financijska sredstva za osoblje i ostala sredstva potrebna za službene kontrole, na bilo koji način koji one smatraju primjerenim, uključujući i putem

⁽⁹⁾ Predmet T-351/02 *Deutsche Bahn protiv Komisije*: EU:T:2006:104, točka 102.

općeg oporezivanja ili uvođenjem pristojbi ili naknada.” U skladu s člankom 27. stavkom 1. „Države članice mogu naplaćivati pristojbe ili naknade za pokriće troškova službenih kontrola.” Stoga su pojedinačne države članice odgovorne utvrditi iznos pristojbe unutar granica navedenog propisa, a posebno u skladu s njegovim člankom 27. Za bilo kojih izbor u tom kontekstu stoga je odgovorna mađarska država.

- (35) Kada je riječ o financiranju mjere državnim sredstvima, ako je rezultat mjere odricanje države od prihoda koje bi inače u uobičajenim okolnostima morala naplatiti od poduzetnika, taj je uvjet isto ispunjen ⁽¹⁰⁾. U ovom slučaju mađarska država odriče se sredstava koje bi inače morala naplatiti od vlasnika trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja s manjim obujmom prometa (koji su stoga manji poduzetnici) da se na njih primjenjuje ista pristojba za nadzor kao na vlasnike trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja s većim obujmom prometa.

4.1.2. Prednost

- (36) Prema sudskoj praksi sudova Unije pojmom potpore obuhvaćene su ne samo pozitivne koristi već i mjere kojima se, u različitim oblicima, umanjuju troškovi koji su obično uključeni u proračun poduzetnika ⁽¹¹⁾. Iako se mjera koja uključuje smanjenje poreza ili nameta ne sastoji od izravnog prijenosa državnih sredstava, njome se osigurava prednost jer se poduzetnike na koje se primjenjuje stavlja u povoljniji financijski položaj od ostalih poreznih obveznika i zato što se njome uzrokuje gubitak državnih prihoda ⁽¹²⁾. Prednost se može odobriti različitim vrstama smanjenja poreznog opterećenja trgovačkog društva te, posebno, smanjenjem primjenjive porezne stope, porezne osnovice ili iznosa poreznog duga ⁽¹³⁾.
- (37) U izmjeni Zakona o prehrambenom lancu iz 2014. propisana je struktura progresivnih naknada koja se primjenjuje na vlasnike trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja ovisno o razredu u koji se može razvrstati promet tih poduzetnika. Zbog progresivnog obilježja tih pristojbi prosječni postotak pristojbe koja se naplaćuje na promet trgovine povećava se povećanjem prometa trgovine i ulaskom u sljedeći viši razred. Zbog toga poduzetnici s manjim obujmom prometa (manji poduzetnici) plaćaju pristojbu po znatno nižim prosječnim stopama od poduzetnika s većim obujmom prometa (veliki poduzetnici). Plaćanjem pristojbe po toj znatno nižoj stopi smanjuju se naknade koje poduzetnici s malim obujmom prometa moraju plaćati za razliku od poduzetnika s većim prometom i to stoga za potrebe članka 107. stavka 1. Ugovora čini prednost u korist manjih poduzetnika u odnosu na veće poduzetnike.

4.1.3. Selektivnost

- (38) Mjera je selektivna ako se njome određeni poduzetnici ili proizvodnja određene robe stavljaju u povoljniji položaj u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora.
- (39) Sud EU-a utvrdio je da se za fiskalne sustave selektivnost mjere u načelu treba ocjenjivati primjenom analize od tri koraka ⁽¹⁴⁾. Prvo se utvrđuje uobičajeni ili redovni porezni režim koji se primjenjuje u državi članici: „referentni sustav”. Drugo, treba utvrditi odstupa li mjera od tog referentnog sustava ako se njome stvara razlika između gospodarskih subjekata koji su, u svjetlu ciljeva svojstvenih sustavu, u sličnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji. Ako predmetna mjera ne čini odstupanje od referentnog sustava, ona nije selektivna. Ako čini (i stoga je

⁽¹⁰⁾ Promet C-83/98 P *Francuska protiv Ladbroke Racing Ltd* i Komisije EU:C:2000:248, stavci 48. do 51. Isto tako, mjera kojom se određenim poduzetnicima dopušta smanjenje iznosa poreza ili odgoda plaćanja poreza koji bi inače platili može činiti državnu potporu, vidjeti spojene predmete C-78/08 to C-80/08 *Paint Graphos* i ostali EU:C:2011:550, točka 46.

⁽¹¹⁾ Predmet C-143/99 *Adria-Wien Pipeline* EU:C:2001:598, točka 38.

⁽¹²⁾ Spojeni predmeti C-393/04 i C-41/05 *Air Liquide Industries Belgium* EU:C:2006:403, točka 30. i predmet C-387/92 *Banco Exterior de Espana* EU:C:1994:100, točka 14.

⁽¹³⁾ Vidjeti predmet C-66/02 *Italija protiv Komisije* EU:C:2005:768, stavak 78.; Predmet C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze* i ostali EU:C:2006:8, točka 132.; Predmet C-522/13 *Ministerio de Defensa and Navantia* EU:C:2014:2262, točke 21. do 31. Vidjeti isto točku 9. Obavijesti Komisije o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje poduzetnika (SL C 384, 10.12.1998., str. 3.).

⁽¹⁴⁾ Vidjeti, na primjer, predmet C-279/08 P *Komisija protiv Nizozemske (NOx)* [2011.] EU:C:2011:551; Predmet C-143/99 *Adria-Wien Pipeline* EU:C:2001:598; Spojeni predmeti C-78/08 to C-80/08, *Paint Graphos* i ostali EU:C:2011:550; Predmet C-308/01 *GIL Insurance* EU:C:2004:252.

prima facie selektivna), u trećem koraku analize mora se utvrditi je li mjera kojom se odstupa opravdana prirodom (referentnog) poreznog sustava ili njegovom općom strukturom ⁽¹⁵⁾. Ako je mjera koja je *prima facie* selektivna opravdana zbog prirode sustava ili njegove opće strukture, ona se neće smatrati selektivnom i stoga će biti izvan područja primjene članka 107. stavka 1. Ugovora.

(a) Referentni sustav

- (40) U ovom predmetu Komisija smatra da je referentni sustav pristojba za nadzor koju plaćaju poduzetnici u prehrambenom lancu koji posluju u Mađarskoj ⁽¹⁶⁾. Komisija smatra da struktura progresivne pristojbe uvedena izmjenom iz 2014. ne može činiti dio referentnog sustava.
- (41) Kako je naveo Sud EU-a ⁽¹⁷⁾, nije uvijek dovoljno ograničiti analizu selektivnosti na to odstupanje li mjera od referentnog sustava kako ga je definirala država članica. Treba također ocijeniti je li država članica odredila granice tog sustava na usklađen način ili na arbitraran ili pristran način kojim se određeni poduzetnici stavljaju u povoljniji položaj. Umjesto propisivanja općih pravila koja se primjenjuju na sve poduzetnike i od kojih određeni poduzetnici mogu odstupiti, država članica mogla bi ostvariti isti rezultat, ako se stave na stranu pravila o državnim potporama, prilagodbom i kombiniranjem svojih pravila na način da se njima različiti poduzetnici opterećuju u različitoj mjeri ⁽¹⁸⁾. Posebno je važno u tom pogledu podsjetiti da je Sud EU-a dosljedno smatrao da se u članku 107. stavku 1. Ugovora ne razlikuje između mjera državne intervencije upućivanjem na njihove uzroke ili ciljeve već se one definiraju prema njihovim učincima i stoga neovisno od tehnika koje se upotrebljavaju ⁽¹⁹⁾.
- (42) Dok je primjena paušalne pristojbe na promet subjekata u prehrambenom lancu odgovarajuće sredstvo za pokrivanje troškova države za obavljanje nadzora u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004, čini se da je Mađarska namjerno oblikovala strukturu progresivne pristojbe uvedene izmjenom Zakona o prehrambenom lancu iz 2014. kako bi određene poduzetnike stavila u povoljniji položaj. Prije izmjene iz 2014., svi subjekti u prehrambenom lancu, uključujući trgovine robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja, morali su plaćati pristojbu na temelju svojeg prometa po paušalnoj stopi od 0,1 %. U skladu sa strukturom progresivne pristojbe koja je uvedena izmjenom iz 2014., vlasnici trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja mogu podlijegati nizu od osam različitih stopa pristojbe koje počinju od 0 % i postupno se povećavaju do 6 %, ovisno o razredima u koje je razvrstan njihov promet. Stoga se, kao rezultat izmjene iz 2014., na poduzetnike primjenjuje različita prosječna porezna stopa ovisno o prirodi njihovih djelatnosti (ovisno o tome vode li trgovine robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja) i iznosu njihovog prometa (ovisno o tome premašuje li pragove utvrđene tom izmjenom).
- (43) Budući da se svaki poduzetnik oporezuje po različitoj stopi, Komisija ne može utvrditi jednu referentnu stopu među pristojbama kako su izmijenjene 2014. Mađarska nije navela određenu stopu kao referentnu ili „uobičajenu” stopu i nije objasnila zašto bi viša stopa bila opravdana zbog iznimnih okolnosti za vlasnike trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja s velikim obujmom prometa, a ni zašto bi se na određene kategorije subjekata ili vlasnike trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja s manjim obujmom prometa trebale primjenjivati niže stope.
- (44) Stoga je učinak izmjene iz 2014. da različiti poduzetnici plaćaju različite stope poreza (izražene kao udio u njihovom općem godišnjem prometu) ovisno o njihovim djelatnostima i, budući da je iznos ostvarenog prometa poduzetnika u određenoj mjeri povezan s veličinom tog poduzetnika, o njihovoj veličini. Međutim, cilj je pristojbe za nadzor hrane financirati zdravstvene i sigurnosne kontrole hrane dok prolazi duž prehrambenog lanca i struktura progresivnih pristojbi, sa stopama u rasponu od 0 % do 6 %, ne temelji se na odnosu između troška nadzora u prostorijama poduzetnika obuhvaćenih mjerom i njihovog prometa.
- (45) S obzirom na taj cilj Komisija smatra da su svi subjekti u prehrambenom lancu općenito, a posebno svi vlasnici trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja, u sličnom pravnom i činjeničnom položaju neovisno o njihovim djelatnostima ili obujmu prometa te da Mađarska nije dostavila uvjerljivo opravdanje za razlikovanje između tih vrsta poduzetnika u pogledu naplate pristojbe za nadzor prehrambenog lanca. Komisija u tom pogledu upućuje na uvodne izjave 52. i 57. u nastavku. Mađarska je stoga namjerno osmislila pristojbu za nadzor prehrambenog lanca na način kojim se proizvoljno određeni poduzetnici stavljaju u povoljniji položaj, posebno

⁽¹⁵⁾ Obavijest Komisije o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje poduzetnika (SL C 384, 10.12.1998., str. 3.).

⁽¹⁶⁾ Vidjeti prethodnu bilješku 4.

⁽¹⁷⁾ Spojeni predmeti C-106/09 P i C-107/09 P *Komisija i Španjolska protiv Vlade Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine* EU:C:2011:732.

⁽¹⁸⁾ Isto vidjeti točku 92.

⁽¹⁹⁾ Predmet C-487/06 P *British Aggregates protiv Komisije* EU:C:2008:757, točke 85. i 89. i navedena sudska praksa i predmet C-279/08 P *Komisija protiv Nizozemske (NOx)* EU:C:2011:551, točka 51.

vlasnici trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja s manjim obujmom prometa (i stoga manji poduzetnici), dok se drugi, odnosno veći poduzetnici koji su često u stranom vlasništvu, stavljaju u nepovoljni položaj. ⁽²⁰⁾

- (46) Referentni sustav stoga je selektivan jer nije opravdan u odnosu na cilj pristojbe za nadzor hrane, odnosno financiranje zdravstvenih i sigurnosnih kontrola hrane dok prolazi kroz prehrambeni lanac. Stoga je odgovarajući referentni sustav u ovom slučaju određivanje pristojbe za nadzor poduzetnicima u prehrambenom lancu koji rade u Mađarskoj na temelju njihova prometa te progresivna pristojba stoga ne bi trebala biti dio tog sustava.

(b) *Odstupanje od referentnog sustava*

- (47) U drugom koraku nužno je utvrditi odstupa li se mjerom od referentnog sustava u korist određenih poduzetnika koji su u sličnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji s obzirom na svojstveni cilj referentnog sustava.
- (48) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 44., svojstveni cilj pristojbe za nadzor hrane jest financirati zdravstvene i sigurnosne provjere hrane tijekom njezina prolaska kroz prehrambeni lanac u Mađarskoj. Kako je dalje objašnjeno u toj uvodnoj izjavi, s obzirom na taj cilj treba se smatrati da su svi subjekti u prehrambenom lancu općenito, a posebno svi vlasnici trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja, u sličnom pravnom i činjeničnom položaju neovisno o njihovim djelatnostima ili obujmu prometa.
- (49) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 37., rezultat je strukture progresivne pristojbe, koja se u skladu s izmjenom iz 2014. primjenjuje samo na vlasnike trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja, da poduzetnici s velikim obujmom prometa plaćaju znatno više pristojbe za nadzor i znatno više prosječne stope pristojbi za nadzor u odnosu na vlasnike trgovina sa znatno manjim obujmom prometa i ostale subjekte u prehrambenom lancu. Drugim riječima, struktura progresivne pristojbe uvedena izmjenom iz 2014. razlikuje se među poduzetnicima u sličnom činjeničnom i pravnom položaju u pogledu cilja pristojbe za nadzor hrane ovisno o njihovim djelatnostima i njihovoj veličini.
- (50) Komisija posebno napominje da se zbog stopa pristojbi utvrđenih u izmjeni Zakona o prehrambenom lancu iz 2014. i razreda na koje se primjenjuju povećao iznos pristojbe koju moraju plaćati poduzetnici ovisno o njihovom prometu od određenih djelatnosti te o njihovoj veličini. Granična stopa pristojbe iznosi 0,1 % za poduzetnike s prometom većim od 500 milijuna HUF, ali manjim od 50 milijardi HUF. Ta se granična stopa množi sa 60 kako bi se dobio iznos od 6 % za poduzetnike koji prodaju robu široke potrošnje kratkog vijeka trajanja kojom ostvaruju promet veći od 300 milijardi EUR. Zbog tog povećanja granične stope pristojbe prosječni iznos pristojbe za trgovinu s prometom u najvišem razredu znatno je veći od iznosa koji se primjenjuje na poduzetnike s niskim prihodima (koji su također manji poduzetnici).
- (51) Stoga se strukturom progresivne pristojbe koja je uvedena izmjenom iz 2014. odstupa od referentnog sustava koji se sastoji od uvođenja pristojbe za nadzor za poduzetnike u prehrambenom lancu koji posluju u Mađarskoj kojom se vlasnici trgovina robe široke potrošnje s manjim obujmom prometa (koji su stoga manji poduzetnici) stavljaju u povoljniji položaj. Komisija stoga smatra da je osporena mjera *prima facie* selektivna.

(c) *Obrazloženje*

- (52) Mjera koja odstupa od referentnog sustava nije selektivna ako je opravdana prirodom sustava ili njegovom općom strukturom. To je slučaj kada je selektivno postupanje rezultat svojstvenih mehanizama koji su nužni za funkcioniranje sustava i njegovu učinkovitost ⁽²¹⁾. Zbog toga se države članice ne mogu oslanjati za ciljeve vanjske

⁽²⁰⁾ Spojeni predmeti C-106/09 P i C-107/09 P *Komisija i Španjolska protiv Vlade Gibraltara i Ujedinjene Kraljevine* EU:C:2011:732. Vidjeti i, po analogiji, predmet C-385/12 *Hervis Sport- és Divatkereskedelmi Kft.* EU:C:2014:47 u kojem je Sud EU-a smatrao sljedeće: „Članci 49. i 54. UFEU-a moraju se tumačiti kao da isključuju primjenu zakonodavstva države članice o porezu na promet trgovine na malo kojim se pravne osobe koje u okviru grupe čine „povezane poduzetnike“ u smislu tog zakonodavstva obvezuju da objedine svoj promet za potrebe primjene visoke progresivne pristojbe i potom da ukupni iznos poreza podijele među sobom prema stvarnom prometu ako su – a to će utvrditi sud kojem je upućen predmet – porezni obveznici obuhvaćeni najvišim razredom posebnog poreza „povezani“, u većini slučajeva, s trgovačkim društvima koja imaju registrirano sjedište u drugoj državi članici.”

⁽²¹⁾ Vidjeti, na primjer, spojene predmete C-78/08 to C-80/08 *Paint Graphos i ostali* EU:C:2011:550, točka 69.

politike, na primjer ciljeve regionalne, okolišne ili industrijske politike, kako bi opravdale različito postupanje prema poduzetnicima u okviru određenog sustava. Obrazloženje mora dostaviti država članica, odnosno mađarska nadležna tijela.

- (53) Mađarska nadležna tijela tvrdila su da je svrha odstupanja osigurati da je stopa pristojbe za nadzor razmjernija resursima koji su potrebni nadležnom tijelu za nadzor znatnih sudionika na tržištu (npr. potvrde, vrijeme potrebno za nadzor s IT-om i sustavima osiguranja kvalitete, broj lokacija trgovačkog društva, uporaba stručnjaka i troškovi motornih vozila). Mađarska nadležna tijela smatraju da bi subjekti u prehrambenom lancu s većim obujmom prometa ili oni koji predstavljaju veći rizik zbog većeg broja potrošača s kojima rade trebali više pridonijeti financiranju nadzora prehrambenog lanca.
- (54) Komisija smatra da su progresivne pristojbe na temelju prometa opravdane samo ako su potrebne zbog posebnog cilja koji se njima želi ostvariti, odnosno, ako bi se troškovi koji bi se trebali pokriti prihodom od pristojbi ili negativne posljedice djelatnosti koja bi trebala biti obuhvaćena pristojbom isto povećali – i to više nego razmjerno ⁽²²⁾ – u odnosu na promet. Budući da bi se pristojbom za nadzor lanca trgovina na malo trebale financirati zdravstvene i sigurnosne kontrole hrane dok prolazi kroz prehrambeni lanac, Komisija nije mogla utvrditi razlog zašto bi se takve kontrole trebale povećati više nego što je razmjerno u odnosu na promet većih poduzetnika.
- (55) Na primjer, Mađarska nije dostavila dokaze kojima se može objasniti zašto bi prodaja, primjerice, paketa šećera činila 60 posto veći rizik ili zahtijevala 60 puta skuplje kontrole u slučaju vlasnika trgovine na malo s velikim prometom od prodaje nego u slučaju vlasnika malog supermarketa s malim obujmom prometa od prodaje koji prodaje isti paket šećera. Dok je promet od prodaje tog paketa šećera sličan kod oba poduzetnika, vlasnik malog supermarketa plaća 60 puta nižu pristojbu za svaku forintu prometa nastalog prodajom tog paketa.
- (56) Komisija dalje primjećuje da se obrazloženje Mađarske da bi subjekti u prehrambenom lancu s većim prometom trebali više pridonijeti financiranju nadzora prehrambenog lanca može pobiti činjenicom da će trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja koja ostvaruje velik promet plaćati više stope pristojbi na taj promet od subjekata u prehrambenom lancu koji nisu poduzetnici koji prodaju robu široke potrošnje kratkog vijeka trajanja i ostvaruju istu razinu prometa, ali plaćaju paušalnu stopu od 0,1 %.
- (57) Komisija stoga smatra da mjera nije opravdana zbog prirode i opće strukture referentnog sustava. Stoga bi se trebalo smatrati da se mjerom osigurava selektivna prednost poduzetnicima koji vode trgovine robe široke potrošnje s manjim obujmom prometa (koji su stoga i manji poduzetnici).

4.1.4. *Narušavanje tržišnog natjecanja i učinak na trgovinu unutar Unije*

- (58) U skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora, da bi mjera činila državnu potporu, ona mora narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje. Mjera se primjenjuje na poduzetnike koji ostvaruju promet na temelju određenih djelatnosti povezanih s prehrambenim lancem i prodajom robe široke potrošnje na mađarskom tržištu, među ostalim na subjekte iz drugih država članica. U Mađarskoj i u drugim državama članicama na tržište na kojem djeluju poduzetnici koji prodaju robu široke potrošnje postoje subjekti iz drugih država članica koji uspješno posluju na međunarodnoj razini ili bi mogli proširiti poslovanje na međunarodnu razinu. Progresivnom pristojbom utemeljenom na prometu neki od subjekata mogu se stavljati u povoljniji položaj na štetu drugih i može se pojačati njihov položaj na mađarskom i europskom tržištu. Mjera stoga utječe na konkurentnost poduzetnika koji podliježu plaćanju progresivne pristojbe, narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje i utječe na trgovinu unutar Unije.

4.1.5. *Zaključak*

- (59) Budući da su ispunjeni svi uvjeti iz članka 107. stavka 1. Ugovora, Komisija smatra da izmjena Zakona o prehrambenom lancu iz 2014. kojom je utvrđena struktura progresivne stope pristojbe za poduzetnike koji prodaju robu široke potrošnje čini državnu potporu u smislu te odredbe.

⁽²²⁾ Već i na temelju paušalne stope pristojbe trgovine s većim prometom moraju plaćati više pristojbe.

4.2. Spoјivost potpore s unutarnjim tržištem

- (60) Državna potpora smatra se spojivom s unutarnjim tržištem ako se može razvrstati u jednu od kategorija iz članka 107. stavka 2. Ugovora ⁽²³⁾ i može se smatrati spojivom s unutarnjim tržištem ako Komisija zaključi da pripada u jednu od kategorija iz članka 107. stavka 3. Ugovora ⁽²⁴⁾. Međutim, država članica koja odobrava potporu dužna je dokazati da je državna potpora koju je odobrila spojiva s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavcima 2. i 3. Ugovora ⁽²⁵⁾.
- (61) Komisija napominje da mađarska nadležna tijela nisu obrazložila zašto bi izmjena Zakona o prehrambenom lancu iz 2014. bila spojiva s unutarnjim tržištem. Mađarska nije iznijela primjedbe na sumnje navedene u odluci o pokretanju postupka u pogledu spojivosti mjere i nije odgovorila na primjedbe treće strane o spojivosti ⁽²⁶⁾. Komisija smatra da se ne primjenjuje nijedna od iznimki iz prethodno navedenih odredaba jer se čini da se mjerom ne ostvaruje niti jedan od ciljeva navedenih u tim odredbama. Stoga se potpora ne može proglasiti spojivom s unutarnjim tržištem.
- (62) Komisija dalje podsjeća da ne može proglasiti spojivom mjeru državne potpore kojom se krše druga pravila iz zakonodavstva Unije, kao što su temeljne slobode utvrđene Ugovorom ili odredbe uredbi i direktiva Unije. U tom pogledu nisu uklonjene sumnje koje je Komisija iznijela u odluci o pokretanju postupka da je mjera u prvom redu usmjerena na strana poduzeća, što bi moglo činiti povredu članka 49. Ugovora kojim se utvrđuje temeljna sloboda poslovnog nastana. Mađarska nije dala primjedbe na moguću povredu članka 49. Ugovora ili na primjedbe zainteresirane treće strane o tome pitanju.
- (63) Mađarska je tvrdila da je pravna osnova za pristojbu za nadzor prehrambenog lanca Uredba (EZ) br. 882/2004 kako je izmijenjena izmjenom iz 2014. Međutim, na temelju informacija koje su dostavila mađarska nadležna tijela ⁽²⁷⁾, Komisija se ne slaže da je mjera – kako je izmijenjena 2014. – u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004 iz sljedećih razloga:
- (64) Prvo, na temelju informacija koje je dostavila Mađarska nije utvrđeno da je pristojba za nadzor, kako je izmijenjena 2014., izračunana u skladu s kriterijima za izračun pristojbi iz Uredbe (EZ) br. 882/2004 niti da ne premašuje ukupne troškove koje snose nadležna tijela pri obavljanju službenih kontrola, kako je izričito propisano člankom 27. stavkom 4. točkom (a) te Uredbe.
- (65) Drugo, čini se da troškovi koji su se uzeli u obzir pri utvrđivanju načina izračuna pristojbe za nadzor nisu u skladu s onima iz članka 27. stavka 4. točke (a) u vezi s Prilogom VI. Uredbi (EZ) br. 882/2004. Dok je u potonjoj navedeno da troškovi koji će se uzeti u obzir za izračun pristojbi mogu uključivati troškove osoblja „koje provodi službene kontrole”, mađarska nadležna tijela obavijestila su Komisiju da su pristojbom za nadzor koju ona naplaćuju obuhvaćeni i (širi) troškovi koji proizlaze iz opće kategorije „plaća osoblja” ⁽²⁸⁾.
- (66) Treće, iako mađarska nadležna tijela imaju pravo naplatiti paušalne pristojbe u skladu s člankom 27. stavkom 4. točkom (b) Uredbe (EZ) br. 882/2004, ona nisu dostavila uvjerljivo obrazloženje progresivne prirode pristojbe za nadzor i njezine strukture (razredi i stope pristojbi). Mađarska posebno nije dostavila dokaze da je struktura progresivnih pristojbi (stope i skupine po iznosu prometa) koja se primjenjuje na voditelje trgovina robe široke potrošnje slična progresivnom uzroku troškova Nacionalnog ureda za sigurnost prehrambenog lanca za provođenje nadzora nad navedenim poduzetnicima.

⁽²³⁾ Iznimke predviđene u članku 107. stavku 2. Ugovora odnose se na sljedeće: (a) potpore socijalnog karaktera koje se dodjeljuju pojedinim potrošačima; (b) potpore za otklanjanje štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili drugih izvanrednih događaja; i (c) potpore koje se dodjeljuju gospodarstvu određenih područja Savezne Republike Njemačke.

⁽²⁴⁾ Iznimke predviđene u članku 107. stavku 3. Ugovora odnose se na sljedeće: (a) potpore za promicanje gospodarskog razvoja područja; (b) potpore za važne projekte od zajedničkog europskog interesa ili za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu neke države članice; (c) potpore za razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja; (d) potpore za promicanje kulture i očuvanje baštine; i (e) druge vrste potpora koje Vijeće odredi svojom odlukom.

⁽²⁵⁾ Predmet T-68/03 *Olympiaki Aeroporja Ypiresies protiv Komisije* EU:T:2007:253 točka 34.

⁽²⁶⁾ Kako je navedeno u uvodnoj izjavi (4), te su primjedbe prosljeđene Mađarskoj kako bi ona mogla dati svoje primjedbe 13. listopada 2015.

⁽²⁷⁾ Informacije dostavljene Glavnoj upravi za zdravlje i sigurnost hrane dopisima od 26. veljače [Ares(2015)835210] i 19. svibnja 2015. [Ares(2015)2083309].

⁽²⁸⁾ Vidjeti dopis mađarskih nadležnih tijela od 7. listopada 2015. službama Komisije.

- (67) Naposljetku, iako je progresivna stopa navodno opravdana u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004 potrebom da pristojba bude razmjerna većim administrativnim resursima koji su potrebni nadležnim tijelima za obavljanje kontrola nad velikim subjektima na tržištu, Komisija ne shvaća kako, s obzirom na prirodu službenih kontrola, kontrola nekoliko trgovina većih trgovaca na malo može biti skuplja ili složenija od kontrole nekoliko trgovina subjekata koju djeluju na temelju franšize (koji, međutim, plaćaju znatno niže pristojbe za nadzor jer je promet svake pojedinačne trgovine znatno manji).
- (68) S obzirom na navedeno, Komisija smatra da razlike u poreznom tretmanu na temelju predmetne mjere nisu nužne i razmjerne cilju izvršenja obveza iz Uredbe (EZ) br. 882/2004.

4.3. Pristojba za nadzor prehrambenog lanca iz izmijenjenog Zakona

- (69) Kako je navedeno u odjeljku 3.2., pristojba za nadzor prehrambenog lanca kako je izmijenjena 17. studenoga 2015. više se ne primjenjuje na temelju progresivnih stopa. U Zakonu br. CLXXXII iz 2015. kojim se izmjenjuje Zakon br. XLVI iz 2008. o prehrambenom lancu i njegovoj službenoj kontroli predviđena je umjesto toga paušalna stopa od 0,1 % za sve subjekte u prehrambenom lancu. Ukidanjem strukture progresivnih pristojbi uklanja se zabrinutost u pogledu državne potpore zbog te progresivne strukture koja je navedena u odluci o pokretanju postupka.

4.4. Povrat potpore

- (70) Izmjena iz 2014. nikada nije prijavljena Komisiji i ona ju nikada nije proglasila spojivom s unutarnjim tržištem. Budući da izmjena iz 2014. čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora i novu potporu u smislu članka 1. točke (c) Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 ⁽²⁹⁾ koja je provedena protivno obvezi ne primjenjivanja iz članka 108. stavka 3. Ugovora, ta mjera čini i nezakonitu potporu u smislu članka 1. točke (f) Uredbe (EU) 2015/1589.
- (71) Kada je donesen zaključak da mjera čini nezakonitu i nespojivu državnu potporu, mora se ostvariti povrat te potpore od njezinih primatelja u skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2015/1589.
- (72) Međutim, kao posljedica naloga za obustavu koji je Komisija izdala u svojoj odluci o pokretanju postupka, Mađarska je potvrdila da je obustavila plaćanje pristojbe za nadzor prehrambenog lanca onih subjekata na koje se primjenjuje odgovarajuća kategorija progresivne pristojbe za nadzor.
- (73) Prema tome, u okviru mjere nije stvarno dodijeljena nikakva državna potpora. Zbog toga nema potrebe za povratom.

5. ZAKLJUČAK

- (74) Komisija zaključuje da je Mađarska nezakonito provela predmetnu potporu protivno članku 108. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.
- (75) Ovom Odlukom ne dovode se u pitanje moguće istrage o spojivosti mjere s temeljnim slobodama utvrđenima u Ugovoru, posebno slobodom poslovnog nastana zajamčenom člankom 49. Ugovora,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Struktura progresivnih pristojbi (stope i skupine po iznosu prometa) koja se primjenjuje na vlasnike trgovina robe široke potrošnje kratkog vijeka trajanja uvedena u pogledu pristojbe za nadzor prehrambenog lanca u Mađarskoj izmjenom Zakona Br. LXXVI. iz 2014. čini državnu potporu koja je nespojiva s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i koju je Mađarska provela nezakonito protivno članku 108. stavku 3. tog Ugovora.

⁽²⁹⁾ Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

Članak 2.

Pojedinačna potpora dodijeljena okviru programa potpora iz članka 1. ne čini potporu ako u trenutku kad je dodijeljena ispunjava uvjete utvrđene uredbom donesenom u skladu s člankom 2. uredbi Vijeća (EZ) br. 994/98 ⁽³⁰⁾ ili (EU) 2015/1588 ⁽³¹⁾, ovisno o tome koja je bila primjenjiva u trenutku dodjele potpore.

Članak 3.

Mađarska obustavlja plaćanje svih neisplaćenih iznosa potpore u okviru programa potpora iz članka 1. s učinkom od dana donošenja ove Odluke.

Članak 4.

Mađarska osigurava provedbu ove Odluke u roku od četiri mjeseca od datuma objave ove Odluke.

Članak 5.

Ova je Odluka upućena Mađarskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 4. srpnja 2016.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

⁽³⁰⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 994/98 od 7. svibnja 1998. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora (SL L 142, 14.5.1998., str. 1.).

⁽³¹⁾ Uredba Vijeća (EU) 2015/1588 od 13. srpnja 2015. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora (SL L 248, 24.9.2015., str. 1.).

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2016/1849**od 4. srpnja 2016.****o mjeri SA.41613 – 2015/C (ex SA.33584 – 2013/C (ex 2011/NN)) koju je provela Nizozemska u pogledu profesionalnog nogometnog kluba PSV u Eindhovenu***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4093)***(Vjerodostojan je samo tekst na nizozemskom jeziku)****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora ⁽¹⁾ i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) Komisija je u svibnju 2011. saznala iz novinskih članaka i iz podnesaka građana da općina Eindhoven planira pružiti financijsku potporu profesionalnom nogometnom klubu Philips Sport Vereniging (dalje u tekstu: „PSV”). Komisija je 2010. i 2011. zaprimila i pritužbe u vezi s mjerama u korist drugih profesionalnih nogometnih klubova u Nizozemskoj, odnosno MVV-a u Maastrichtu, Willem II. u Tilburgu, FC Den Bosch u 'sHertogenboschu i NEC-a u Nijmegenu. Nizozemska je Komisiji dostavila informacije o mjeri koja se odnosi na PSV 26. i 28. srpnja 2011.
- (2) Dopisom od 6. ožujka 2013., Komisija je obavijestila Nizozemsku da je odlučila pokrenuti postupak iz članka 108. stavka 2. Ugovora u vezi s mjerama u korist klubova Willem II., NEC, MVV, PSV i FC Den Bosch.
- (3) Odluka Komisije o pokretanju postupka (dalje u tekstu: „odluka o pokretanju postupka” objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ⁽²⁾). Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe na predmetne mjere.
- (4) Nizozemska je dopisima od 6. lipnja i 12. studenoga 2013. te 12. i 14. siječnja i 22. travnja 2016. dostavila svoja opažanja povezana s mjerom u korist kluba PSV.
- (5) Komisija je zaprimila primjedbe od sljedećih zainteresiranih strana: od općine Eindhoven (dalje u tekstu: „općina”) 23. svibnja 2013., 11. rujna 2013. i 26. rujna 2013. te od kluba PSV 24. svibnja 2013. Komisija ih je prosljedila Nizozemskoj koja je imala priliku dostaviti svoj odgovor. Nizozemska je dostavila komentare dopisom od 12. studenoga 2013.
- (6) Sastanci s Nizozemskom održali su se 9. srpnja 2013., 25. veljače 2015. i 13. listopada 2015.

⁽¹⁾ Odluka Komisije u predmetu SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN) – Potpora Nizozemske određenim nizozemskim profesionalnim nogometnim klubovima u razdoblju 2008. – 2011. – Poziv na podnošenje primjedbi u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 116, 23.4.2013., str. 19.).

⁽²⁾ Vidjeti bilješku 1.

- (7) Općina je 17. srpnja 2013. Općem sudu podnijela žalbu protiv odluke o pokretanju postupka od 6. ožujka 2013. ⁽³⁾
- (8) Nakon odluke o pokretanju postupka i u dogovoru s Nizozemskom, pokrenuti su odvojeni istražni postupci za različite klubove. Istražni postupak koji se odnosi na PSV evidentiran je pod brojem predmeta SA.41613.

2. DETALJNI OPIS MJERE

2.1. Mjera

- (9) Nacionalni nogometni savez Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (dalje u tekstu: „KNVB”) krovna je organizacija za profesionalna i amaterska nogometna natjecanja. Profesionalni nogomet u Nizozemskoj organiziran je kao sustav od dvije lige. U sezoni 2014./2015. sastojao se od 38 klubova od kojih ih je 18 igralo u prvoj ligi (*eredivisie*), a 20 u drugoj ligi (*eerste divisie*).
- (10) Klub PSV osnovan je 1913. i utakmice kod kuće igra u Eindhovenu. Poslovne djelatnosti kluba PSV objedinjene su 1999. u društvo s ograničenom odgovornošću [*naamloze vennootschap*]. Sve dionice, osim jedne, bile su u vlasništvu zaklade PSV Football. Vlasnik preostalog udjela bio je nogometni klub PSV iz Eindhovena. Klub PSV igra u prvoj ligi i stalno se natječe za najviša mjesta u ligi. Prvo mjesto u prvoj ligi osvojio je u sezoni 2014./2015. i u sezoni 2015./2016. Klub PSV redovito sudjeluje u europskim prvenstvima i osvojio je i Europsko prvenstvo (1987./1999.) i kup UEFA (1977./1978.).
- (11) Klub PSV vlasnik je svog nogometnog stadiona pod nazivom stadion Phillips (dalje u tekstu: „stadion”). Do 2011. bio je i vlasnik zemljišta na kojem se stadion nalazi i kompleksa za treniranje *De Herdgang*. Klub PSV suočio se 2011. s ozbiljnim problemima s likvidnošću zbog čega se obratio općini, trgovačkom društvu Philips i nekoliko drugih trgovačkih društava u Eindhovenu te nekim bankama. Neka od tih trgovačkih društava pristala su odobriti klubu PSV nove kredite ili izmijeniti postojeće kako bi mu pomogla da prebrodi teško razdoblje.
- (12) Tada su općina i klub PSV dogovorili transakciju prodaje i povratnog najma. Dogovorili su se da će općina kupiti zemljište na kojem se nalazi stadion i kompleks za treniranje za 48 385 000 EUR. Vrijednost zemljišta stadiona procijenjena je na 41 160 000 EUR. Kako bi mogla financirati tu kupnju, općina je s bankom sklopila ugovor o dugoročnom kreditu sličnog iznosa po fiksnoj kamati. Zemljište na kojem se nalazi stadion stavljeno je na raspolaganje klubu PSV na temelju dugoročnog najma (*erfpacht*) u trajanju od 40 godina, koji se može produljiti ako klub PSV to zatraži. Godišnja najamnina iznosi 2 463 030 EUR. Godišnja najamnina obuhvaća najam zemljišta na kojem se nalazi stadion (1 863 743 EUR), zemljišta ispod kompleksa za treniranje (327 151) i parkirališta (272 135 EUR). Ugovor je sadržavao klauzulu da će se najamnina preispitati nakon 20 godina.
- (13) Nizozemska nije obavijestila Komisiju, u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora, da planira izvršiti transakciju prodaje i povratnog najma.

2.2. Razlozi za pokretanje postupka

- (14) U odluci o pokretanju postupka Komisija je izrazila stajalište da bi se mjerama potpore profesionalnim nogometnim klubovima moglo narušiti tržišno natjecanje i da bi one mogle utjecati na trgovinu među državama članicama u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora. Komisija je također sumnjala u primjerenost utvrđene prodajne cijene zemljišta na kojem se nalazi stadion i najamnine za zemljište. Donijela je preliminarni zaključak da je općina uporabom državnih sredstava osigurala selektivnu prednost klubu PSV, što znači da mu je pružila potporu.
- (15) Posebno u pogledu oslanjanja Nizozemske na Komunikaciju Komisije o elementima državne potpore kod prodaje zemljišta i zgrada od strane tijela javne vlasti ⁽⁴⁾ (dalje u tekstu: „Komunikacija o prodaji zemljišta”) Komisija je ponovila da se smjernice navedene u toj Komunikaciji, kako je navedeno u njezinom uvodu, „odnose samo na prodaju zemljišta i zgrada u javnome vlasništvu. Ne odnose se na javnu kupnju zemljišta i zgrada ili na davanje u zakup ili najam zemljišta i zgrada od strane tijela javne vlasti. Spomenute transakcije mogu također uključivati elemente državne potpore.”

⁽³⁾ Predmet T-370/13 *Gemeente Eindhoven protiv Komisije*.

⁽⁴⁾ SL C 209, 10.7.1997., str. 3.

- (16) Kada je riječ o vanjskim stručnjacima na čije se mišljenje oslanjala općina, Komisija je dvojila u valjanost toga što su procjenitelji u svojim izračunima upotrijebiti cijenu zemljišta za miješanje uporabu umjesto cijene zemljišta. Komisija je također dvojila jesu li dobit i dodatak za rizik koji su se upotrebljavali za izračun vrijednosti zemljišta za budući razvoj nakon dugoročnog najma bili realistični.
- (17) Komisija u toj fazi nije bila uvjerena da je općina imala namjeru osigurati da je transakcija u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu (dalje u tekstu: „MEIP”). Ona je zapravo pokušala izbjeći poslovanje s gubitkom. Drugim riječima, uvedene su zaštitne mjere kako bi transakcija imala neutralni utjecaj na njezin proračun. To ne bi bilo prihvatljivo uobičajenom subjektu u tržišnom gospodarstvu, čak i da se za procjenu vrijednosti zemljišta i određivanje iznosa najamnine oslanjao na mišljenje vanjskih stručnjaka.

3. PRIMJEDBE NIZOZEMSKA

- (18) Nizozemska smatra da transakcija ne čini državnu potporu iz sljedećih razloga: (a) vrijednost zemljišta i godišnju najamninu utvrdili su vanjski stručnjaci u skladu s Komunikacijom o prodaji zemljišta. Tom Komunikacijom osigurao bi se odgovarajući okvir za ocjenjivanje kvalitete ove transakcije u smislu državne potpore: (b) klub PSV platit će općini na temelju dugoročnog ugovora o najmu najamninu koja je viša od iznosa obroka koje općina otplaćuje banci, čime se osigurava da operacija nije samo financijski neutralna za općinu; (c) klub PSV osigurat će jamstvo za plaćanja obuhvaćena prodajom sezonskih karata; (d) ako klub PSV ode u stečaj, zemljište i stadion ostat će općini; e) iznos najamnine preispitat će se nakon 20 godina na temelju novog izvješća o procjeni vrijednosti.
- (19) Nizozemska smatra da je općina kupnjom zemljišta na kojem se nalazi stadion postupala prema tržišnim uvjetima u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu i načelom vjerovnika u tržišnom gospodarstvu. Zatražila je neovisnu procjenu vrijednosti zemljišta kao bi se utvrdila cijena transakcije na temelju tržišne vrijednosti zemljišta.
- (20) Kada je riječ o procjeni vrijednosti zemljišta kao zemljišta za miješanu uporabu, Nizozemska napominje da se svaka procjena vrijednosti u kontekstu usporedbe između postupanja javnih i privatnih ulagača mora obavljati upućivanjem na stav koji bi privatni ulagač u tržišnom gospodarstvu imao u trenutku predmetne transakcije uzimajući u obzir dostupne informacije i očekivane promjene u budućnosti. Stoga je stručnjak dobio zadaću utvrditi vrijednost zemljišta u trenutačnom stanju u slučaju prodaje na temelju navodno najbolje ponude, nakon dobro pripremljene ponude na temelju tržišta, uzimajući u obzir mogućnosti za razvoj terena.
- (21) U skladu s time, Nizozemska upućuje na neovisno izvješće o procjeni vrijednosti zemljišta u kojem je navedeno da se evaluacijom moraju uzeti u obzir moguće realistične i predvidive buduće promjene koje bi mogle utjecati na zemljište. U izvješću se razmatraju moguće promjene na lokaciji gdje se nalazi zemljište i zaključuje se da bi se, u slučaju nestanka stadiona, zemljište vjerojatno upotrebljavalo kao zona miješane uporabe s uredskim i stambenim zgradama. Procjenu vrijednosti trebalo bi temeljiti na toj mogućnosti čak i ako do te promjene možda neće doći još desetljećima. Nizozemska ističe, a tako je navedeno i u izvješću o procjeni vrijednosti, da je ta pretpostavka realistična posebno zato što se zemljište nalazi u središtu grada. Mogućnost postupnog rasta vrijednosti veća je za zemljišta smještena u središtu nego za ona smještena u predgrađu. U ovom slučaju općina je u dobrom položaju jer sama odlučuje o urbanom planiranju i stoga i o mogućoj uporabi stadiona u budućnosti.
- (22) Nizozemska tvrdi da je pretpostavljena/moguća miješana uporaba zemljišta za stanove/uredske prostore u okvirima logike novijeg urbanog razvoja u području u kojem se nalazi stadion te u skladu s budućim izgledima. Neposredno okruženje zemljišta razvilo se iz pretežno industrijskog područja u miješano stambeno-uredsko područje u središtu grada. Općina ima vlastiti interes za područje stadiona jer je stjecanje strateški važnog zemljišta dio njezine strategije urbanog razvoja kako je utvrđena u njezinom planu „Interimstructuurvisie 2009”. U tom dokumentu priprema se obnova napuštenih industrijskih područja u središnja urbana područja sa stambenim zgradama, kreativnim aktivnostima, trgovinama i uredima. Dio te strategije jest rano osiguravanje strateškog zemljišta kao dijela dugoročne investicijske strategije za ostvarivanje planova. U skladu s tom logikom, i budući da ne može istodobno ostvariti sve prostorne planove za pojedina područja, općina želi kombinirati stjecanje zemljišta (kako bi ga osigurala) s dugoročnim davanjem u najam. Sporazum o stadionu stoga je u okvirima te logike planiranja. Općina je nakon preuzimanja vlasništva zaključila da je to izvrsna prilika koja je u njezinom interesu. Time bi se istodobno osigurao pouzdani priljev prihoda od kupnje zemljišta za vrijeme trajanja dugoročnog najma.
- (23) Stoga se u izvješću o procjeni vrijednosti zemljišta smatra, upućujući na opće prihvaćeni standard da bi vrijednost zemljišta trebalo procjenjivati na temelju najveće i najbolje uporabe područja, da bi se cijena trebala temeljiti na cijeni zemljišta za miješanu uporabu. U izvješće o procjeni vrijednosti uključeni su i očekivani troškovi rušenja

postojećih zgrada i razvoj područja te očekivana cijena izgradnje stanova ili ureda. Procjenom vrijednosti uspoređuje se moguća vrijednost ureda i stanova s novijim zgradama u budućnosti. Kao dodatni čimbenik za ublažavanje rizika, procjenitelj pretpostavlja indeks podne površine od samo 80 % u usporedbi sa sličnim projektima.

- (24) U izvješću o procjeni vrijednosti zemljišta kao osnova za utvrđivanje iznosa godišnjeg najma uzima se pretpostavljena vrijednost zemljišta na kojem se nalaze stadion i kompleks za treniranje (čija je zajednička vrijednost procijenjena na 48 385 000 EUR) i parkirališta koje je već bilo u vlasništvu općine (vrijednost 6 010 000 EUR). Kao referentna vrijednost upotrebljava se kamata za dugoročne nizozemske državne obveznice iz 2011. od 3,54 %. Tome se dodaje premija od 1,5 % za pokrivanje rizika od smanjenja vrijednosti zemljišta i/ili neispunjenja platnih obveza. Najamnina se stoga utvrđuje na način da se općini osigura povrat od 5,04 %:
- (25) U procjeni vrijednosti vanjskog stručnjaka pretpostavlja se povećanje vrijednosti zemljišta tijekom 40 godina u skladu s očekivanom prosječnom godišnjom stopom inflacije od 1,7 %. Na osnovu toga procjenom vrijednosti utvrđeno je da bi društvo PSV trebalo plaćati godišnju najamninu u iznosu od 2 463 030 EUR. Nizozemska tvrdi da je taj iznos u skladu s najaminom koju profesionalni nogometni klubovi plaćaju za najam stadiona u drugim dijelovima zemlje te da je stoga u skladu s tržišnim uvjetima. U pogledu pretpostavljenog povećanja vrijednosti zemljišta od 1,7 %, u studiji je dopušteno smanjenje akumulirane vrijednosti zemljišta nakon 20 godina za 22,5 % kao sigurnosni dodatak i godišnji procijenjeni iznos najamnine od 21. godine utvrđuje se na temelju te niže osnovice. S obzirom na sigurnosni dodatak od 22,5 %, stvarna stopa aprecijacije koja se upotrebljava u procjeni vrijednosti iznosi 1,01 % za svih 40 godina (0,4 % za prvih 20 godina).
- (26) Izvješćem se potvrđuje da bi dugoročni zajam dulji od 15 godina mogao uključivati određene rizike. S gledišta subjekta u tržišnom gospodarstvu, dugo razdoblje tijekom kojeg on još ne može ostvariti vrijednost imovine koja se nalazi u zoni za miješanu uporabu prebija se, međutim, najaminom koja je već utemeljena na pretpostavljenoj vrijednosti miješane uporabe čestice zemljišta. On će se potpuno preispitati nakon 20 godina na temelju novog izvješća o procjeni vrijednosti. Tim preispitivanjem bit će obuhvaćena vrijednost zemljišta i odgovarajući povrat na tu vrijednost. Takvim najmom osigurava se prihod za vrijeme trajanja ugovora o najmu uz naknadnu mogućnost ostvarenja potencijala zemljišta.
- (27) Rizici za općinu bili bi ograničeni i drugim čimbenicima. U pogledu rizika od prenamijene, pretpostavka iz izvješća o procjeni vrijednosti u pogledu prenamijene temelji se na činjenici da su područja oko stadiona već prenamijenjena iz zemljišta za industrijsku uporabu u zemljišta za miješanu uporabu. U jednom slučaju ulagač je ostvario prenamijenu u roku od osam tjedana. Stoga su procjenitelji i tu pretpostavku prihvatili kao realističnu. Nije se uzela u obzir moć općine da utječe na postupak planiranja već se promatrao razvoj u okolnim područjima i administrativna praksa izdavanja dozvola i ponovno razvrstavanje privatnim građevinskim tvrtkama. U zakonima o planiranju dopuštena je fleksibilna prenamijena. U cilju daljnjeg smanjenja rizika u izračunima, u izvješću o procjeni vrijednosti zemljišta pretpostavila se niža gustoća izgradnje nego na susjednim česticama.
- (28) Čak i kada bi se namjena zemljišta na kojem se nalazi stadion zadržala onakvom kakva jest, to ne bi značilo veliki rizik. Trenutačna namjena jest za stadion i komercijalnu uporabu. Takvom namjenom, ako se zadrži, može se postići samo malo niža vrijednost zemljišta. Nizozemska tvrdi da bi bila dopuštena bilo kakva komercijalna uporaba na toj lokaciji te razvoj profitabilnih poslovnih djelatnosti. Neovisni procjenitelj zaključio je da je miješana uporaba primjerena osnova za procjenu vrijednosti. Općina to nije predložila.
- (29) U ugovoru o dugoročnom najmu predviđeno je da će, u slučaju da klub PSV ne bude plaćao najamninu ili ode u stečaj, zemljište i stadion biti na potpunom raspolaganju općini koja može razvijati potencijal zemljišta. Zgrade na zemljištu postat će vlasništvo općine. Kako je prethodno navedeno, u vrijednosti transakcije od 48 385 000 EUR već su uzeti u obzir očekivani troškovi rušenja i gradnje i iznos najamnine u cijelosti će se preispitati nakon 20 godina. Nadalje, klub PSV dao je u zalog prihod od sezonskih karata kao jamstvo za plaćanje najamnine te je uplatio polog u iznosu koji odgovara dvogodišnjoj najamnini zemljišta (za početno razdoblje od deset godina).
- (30) Na kraju ugovora o najmu općina ne samo da će imati prihod od kamata već će i dalje biti vlasnik zemljišta na kojem se nalazi stadion za čiju se vrijednost pretpostavlja da će biti veća nego danas te ju moći upotrijebiti u različite svrhe. Zgrade na zemljištu također će biti na raspolaganju općini koja neće klubu PSV morati platiti nikakvu naknadu.

4. PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA

- (31) Općina i klub PSV dostavili su opažanja u okviru postupka koja su bila istovjetna opažanjima koja je dostavila Nizozemska. Nadalje, općina je opisala postupak na temelju kojeg je donesena odluka o kupnji zemljišta za stadion i razloge na kojima se ona temeljila. Općina tvrdi da je su u siječnju 2011. počele rasprave s klubom PSV

o ugovoru o prodaji i povratnom najmu. Time se nastojalo pomoći klubu PSV s pomoću proračunski neutralne transakcije kojom se klubu ne bi osigurala financijska prednost koju ne bi mogao ostvariti pod tržišnim uvjetima.

- (32) U tu svrhu i s tim ciljem, općina je zatražila od neovisnog procjenitelja poduzeća Troostwijk Taxaties B.V. (dalje u tekstu: „Troostwijk”) da utvrdi tržišnu vrijednost predmetnog zemljišta i razumni iznos godišnjeg najma. Troostwijk je u ožujku 2011. izvršio procjenu zemljišta na kojem se nalazi stadion i drugih zemljišnih čestica koje je klub PSV želio prodati općini. Utvrdio je da tržišna vrijednost zemljišta na kojem se nalazi stadion u tadašnjem stanju i s obzirom na mogućnost razvoja iznosi 41 160 000 EUR. Metodologiju utvrđivanja vrijednosti zemljišta i najamnine odobrila je vanjska računovodstvena tvrtka koja radi za općinu. Najamnina bi bila veća od kamata koje općina mora plaćati za kredit koji je uzela kako bi mogla kupiti zemljište.
- (33) Kada je u svibnju 2011. zaprimila zahtjev za informacije od Komisije u vezi s planiranom transakcijom, općina je posebno nastojala osigurati da je mjera u skladu s tržišnim uvjetima i da neće utjecati na njezin proračun. Općina je istaknula da joj je kupnja zemljišta zanimljiva jer se uklapa u njezinu strategiju kupnje zemljišta i razvoja. Općina bi imala vlastiti interes za kupnju tog zemljišta koje joj može donijeti veću vrijednost nego drugom mogućem ulagaču.

5. OCJENA MJERE – POSTOJANJE DRŽAVNE POTPORE U SKLADU S ČLANKOM 107. STAVKOM 1. UGOVORA

- (34) U skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora državna potpora je svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će se narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj u mjeri u kojoj to utječe na trgovinu među državama članicama. Uvjeti propisani u članku 107. stavku 1. Ugovora kumulativni su i stoga moraju biti ispunjeni svi uvjeti da bi se mjera mogla smatrati državnom potporom.

5.1. Državna sredstva i pripisivost državi

- (35) O mjeri kupnje zemljišta na kojem se nalazi stadion i kompleksa za treniranje *De Herdgang* za 48 385 000 EUR i o njegovom povratnom davanju u najam klubu PSV odlučila je općina. Ta mjera podrazumijeva proračun općine i stoga i uporabu državnih sredstava. Stoga je se može pripisati državi.

5.2. Mogući učinci potpore na trgovinu i tržišno natjecanje

- (36) Nizozemska je izrazila dvojbe u pogledu učinka moguće potpore na unutarnje tržište klubova koji ne igraju nogomet na europskoj razini. Međutim, profesionalni nogometni klubovi smatraju se poduzetnicima i podliježu kontroli državnih potpora. Bavljenje nogometom plaćeno je zaposlenje i usluga za koju se dobiva naknada; razvilo se u visokoprofesionalnu djelatnost pa mu se stoga povećao gospodarski učinak ⁽⁵⁾.
- (37) Osim sudjelovanja u nogometnim prvenstvima, koja imaju međunarodnu dimenziju, profesionalni nogometni klubovi obavljaju gospodarske djelatnosti na nekoliko tržišta, kao što su tržište transfera profesionalnih igrača, promidžbe, sponzoriranja, prodaje robe ili izvješćivanja u medijima. Potporom profesionalnom nogometnom klubu jača se njegov položaj na svakom od tih tržišta, od kojih se većina proteže na nekoliko država članica. Stoga, ako se državna sredstva iskoriste za osiguravanje selektivne prednosti profesionalnom nogometnom klubu, neovisno o tome u kojoj ligi on igra, takvom potporom moglo bi se narušiti tržišno natjecanje i ona bi mogla utjecati na trgovinu među državama članicama u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora ⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Predmet C-325/08 *Olympique Lyonnais* ECLI:EU:C:2010:143, točke 27. i 28.; predmet C-519/04 *P Meca-Medina i Majcen protiv Komisije* ECLI:EU:C:2006:492, točka 22.; predmet C-415/93 *Bosman* ECLI:EU:C:1995:463, točka 73.

⁽⁶⁾ Odluke Komisije o Njemačkoj od 20. ožujka 2013. o Multifunktionsarena der Stadt Erfurt (predmet SA.35135 (2012/N)), stavak 12., i Multifunktionsarena der Stadt Jena (predmet SA.35440 (2012/N)), sažeci obavijesti u SL C 140, 18.5.2013., str. 1., i 2. listopada 2013. o Fußballstadion Chemnitz (predmet SA.36105 (2013/N)), sažetak obavijesti u SL C 50, 21.2.2014., str. 1. stavci 12.-14.; Odluke Komisije o Španjolskoj od 18. prosinca 2013. o mogućoj državnoj potpori četirima španjolskim profesionalnim nogometnim klubovima (predmet SA.29769 (2013/C)), stavak 28., Real Madrid CF (Case SA.33754 (2013/C)), stavak 20., i o navodnoj državnoj potpori trima nogometnim klubovima iz Valencije (predmet SA.36387 (2013/C)), stavak 16., objavljene u SL C 69, 7.3.2014., str. 99.

5.3. Selektivna prednost

- (38) Da bi mjera bila državna potpora, njome se mora osiguravati gospodarska prednost poduzetniku primatelju koji tu prednost ne bi ostvario u uobičajenim tržišnim uvjetima. Kupnja zemljišta od kluba PSV i povratno davanje tog zemljišta u najam tome klubu činili bi takvu prednost da je klub PSV dobio povoljnije uvjete nego što je to opravdano u tržišnim uvjetima.
- (39) Uobičajeni interesi ulagača/najmodavca u poslovnim operacijama prodaje i davanja u najam jesu poštenu povrat na ulaganje u obliku najamnine za vrijeme trajanja razdoblja najma i vlasništvo nad imovinom koju već upotrebljava pouzdani najmoprimac. Ulagatelj/najmodavac imat će imovinu u dugoročnom najmu koja mu donosi stabilan dotok prihoda.

5.3.1. Primjena Komunikacije o prodaji zemljišta

- (40) Nizozemska za ovu procjenu upućuje na Komunikaciju o prodaji zemljišta. U skladu s tom Komunikacijom, prodaja zemljišta i zgrada koju obavlja javno tijelo ne čini državnu potporu prvo, ako javno tijelo prihvati najvišu ili jedinu ponudu nakon otvorenog postupka bezuvjetne ponude i, drugo, ako se, u slučaju da nije proveden takav ponudbeni postupak, prodajna cijena utvrdi barem u skladu s vrijednosti utvrđenom procjenama vrijednosti koje je obavio neovisni stručnjak.
- (41) Komisija ponavlja da se smjernice navedene u toj Komunikaciji, kako je navedeno u uvodu, „odnose samo na prodaju zemljišta i zgrada u javnome vlasništvu. Ne odnosi se na javnu kupnju zemljišta i zgrada ili na davanje u zakup ili najam zemljišta i zgrada od strane tijela javne vlasti. Spomenute transakcije mogu također uključivati elemente državne potpore.” Nadalje, u predmetnom slučaju, utvrđivanje vrijednosti zemljišta nije samo po sebi dovoljno. Operacija prodaje i povratnog najma uključuje i najamninu. Potrebno je utvrditi i sukladnost te najamnine s tržištem.
- (42) U svakom slučaju, mehanizmi u Komunikaciji o prodaji zemljišta samo su alati kojima se može utvrditi je li država postupala kao subjekt u tržišnom gospodarstvu i stoga su posebni primjeri za primjenu testa subjekta u tržišnom gospodarstvu na transakcije kupoprodaje zemljišta između javnih i privatnih subjekata. (7)

5.3.2. Poštovanje načela subjekta u tržišnom gospodarstvu

- (43) Komisija stoga mora ocijeniti bi li privatni ulagač pod istim uvjetima sklopio transakcije koje su predmet ocjenjivanja. Stav hipotetskog privatnog ulagača stav je mudrog ulagača koji svoj cilj uobičajenog očekivanog povrata razmatra u odnosu na razinu rizika koja je prihvatljiva za danu stopu povrata. Načelo subjekta u tržišnom gospodarstvu ne bi se poštovalo da je utvrđena viša cijena zemljišta od tržišne cijene, a niža najamnina.
- (44) Nizozemska i općina tvrde da je općina postupala na temelju (*ex-ante*) procjene neovisnog stručnjaka i da je stoga postupala u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu. Transakcija je izvršena na temelju tržišne vrijednosti zemljišta i njome se klubu PSV stoga nije osigurala prednost.
- (45) Komisija smatra da se postupanje u skladu s tržišnim uvjetima može u načelu utvrditi vrednovanjem neovisnog stručnjaka.
- (46) U pogledu rezultata procjene vrijednosti vanjskog stručnjaka o sukladnosti s tržištem na koje se oslanjala općina, od Nizozemske se tražilo da u odluci o pokretanju postupka obrazloži zašto su stručnjaci u svojim izračunima upotrijebili cijenu zemljišta za miješanu uporabu umjesto cijene zemljišta za stadion. Komisija je također željela vidjeti obrazloženje za dobit i dodatak za rizik koji su se upotrebljavali za izračun vrijednosti zemljišta za budući razvoj nakon isteka dugog najma.
- (47) Na temelju informacija koje su dostavile Nizozemska i općina, Komisija primjećuje da je prije nego što je općina kupila zemljište, poduzeće Troostwijk, neovisno poduzeće za procjenu vrijednosti zemljišta, obavilo procjenu vrijednosti toga zemljišta. Kada su u siječnju 2011. započeli razgovori o sklapanju ugovora o prodaji i povratnom najmu s klubom PSV, osnovni cilj bio je pomoći klubu PSV transakcijom kojom se klubu ne bi osigurala

(7) U skladu s testom subjekta u tržišnom gospodarstvu, ne bi bilo riječ o državnoj potpori kada bi, u sličnim okolnostima, privatni ulagač koji djeluje u uobičajenim tržišnim uvjetima u tržišnom gospodarstvu mogao biti ponukan da korisniku pruži predmetne mjere.

financijska prednost koju on ne bi ostvario pod tržišnim uvjetima. Stoga je općina tražila od poduzeća Troostwijk da utvrdi tržišnu vrijednost predmetnog zemljišta i iznos godišnjeg najma koji bi bio u skladu s tržištem.

- (48) Pretpostavke na kojima se temelji procjena vrijednosti čine se razumnima. U svom izvješću o procjeni vrijednosti iz ožujka 2011. poduzeće Troostwijk procijenilo je tržišnu vrijednost zemljišta na kojem se nalazi stadion s obzirom na tadašnje stanje i mogućnost razvoja na iznos od 41 160 000 EUR. Metodologiju utvrđivanja vrijednosti zemljišta i najamnine odobrila je vanjska računovodstvena tvrtka koja radi za općinu.
- (49) U izvješću o procjeni vrijednosti koje je izradilo poduzeće Troostwijk uzima se u obzir mogući realistični i predviđivi budući razvoj koji utječe na to zemljište. U izvješću se razmatraju moguće promjene na lokaciji gdje se nalazi stadion i zaključuje se da bi se, u slučaju nestanka stadiona, zemljište vjerojatno upotrebljavalo kao zona miješane uporabe s uredskim i stambenim zgradama. U izvješću o procjeni vrijednosti ističe se da je ta pretpostavka realistična posebno zato što se zemljište nalazi u središtu grada. Mogućnost postupnog rasta vrijednosti veća je za zemljišta smještena u središtu nego za ona smještena u predgrađu. U izvješću o procjeni vrijednosti upućuje se i na opći standard procjene vrijednosti u skladu s kojim su osnova za utvrđivanje vrijednosti zemljišta najviša i najbolja uporaba područja.
- (50) Buduća uporaba koju je opisala Nizozemska također se uklapa u dugoročnu strategiju urbanog razvoja općine za cijelo područje na kojem se nalazi stadion, kako je opisano u uvodnoj izjavi 22. Kako je općina opisala, svaki vlasnik predmetnog zemljišta vrlo bi vjerojatno dobio dozvolu za prenamjenu tog zemljišta.
- (51) U svakom slučaju, Nizozemska tvrdi da trenutačna namjena zemljišta za stadion i komercijalnu uporabu isto ima znatni gospodarski potencijal.
- (52) Stoga se može zaključiti da se čini prihvatljivim da se u stručnoj procjeni vrijednost zemljišta određuje na temelju miješane uporabe. Komisija je već potvrdila da općina može procjenu vrijednosti zemljišta temeljiti na dugoročnim izgledima za rast vrijednosti zemljišta u području u kojem se mogu očekivati unaprjeđenja u skladu sa strategijom poslovnog planiranja ⁽⁸⁾.
- (53) Klub PSV plaćat će općini dugoročnu najamninu koju je utvrdilo neovisno poduzeće za procjenu vrijednosti i koja je izračunana na temelju pretpostavljene cijene zemljišta s obzirom na njegovu moguću kasniju uporabu za stanove i urede i upućujući na kamatnu stopu za dugoročne državne obveznice tijekom 2011. kojoj se dodaje premija rizika od 1,5 %:
- (54) Stoga se najamnina već temelji na procijenjenoj cijeni zemljišta u slučaju uporabe za druge svrhe osim sporta. Ona je stoga veća od najmnine izračunane na temelju trenutačne uporabe zemljišta.
- (55) Izvješćem se potvrđuje da bi dugoročni najam na dulje od 15 godina mogao uključivati određene rizike povezane s nestabilnošću vrijednosti zemljišta. Međutim, te rizike ograničava nekoliko čimbenika o kojima će biti riječ u uvodnim izjavama 56. do 59.
- (56) Pretpostavke iz izvješća o procjeni vrijednosti mogu se smatrati konzervativnima. U izvješću o procjeni vrijednosti utvrđuje se očekivana moguća vrijednost uredskih prostora i stanova upućujući na nedavni razvoj u susjedstvu te uključuje dodatni čimbenik za ublažavanje rizika u pogledu moguće prodajne cijene stanova, odnosno, indeks površine od samo 80 % u usporedbi sa sličnim projektima.
- (57) Kada je riječ o pretpostavljenom povećanju vrijednosti zemljišta od 1,7 %, koje se promatra kao pretpostavljena stopa inflacije, procjena vrijednosti uključuje korektivni mehanizam: kao sigurnosni dodatak uključeno je smanjenje akumulirane vrijednosti zemljišta od 22,5 % nakon 20 godina. Ako se obje pretpostavke spoje, procjenjuje se da će očekivano povećanje iznositi 1,01 % godišnje tijekom razdoblja trajanja najma i 0,4 % godišnje tijekom prvih 20 godina. Stoga se početna pretpostavka od 1,7 % u kombinaciji sa sigurnosnim dodatkom čini razumnom budući da je predmetna imovina zemljište za čiju se vrijednost očekuje da će ostati ista ili se povećati i budući da se nalazi u središtu grada (iako je zemljište sada namijenjeno za komercijalnu uporabu, stopa najmnine već je utemeljena na pretpostavljenoj vrijednosti zemljišta za miješanu uporabu). Nadalje, u Nizozemskoj je stopa inflacije 2011. iznosila 2,3 % ⁽⁹⁾, dok je cilj inflacije ESB-a 2 %. Obje vrijednosti znatno su iznad očekivanih stopa rasta vrijednosti zemljišta koje je upotrijebio procjenitelj.

⁽⁸⁾ Odluka Komisije 2011/529/EU od 20. travnja 2011. o mjeri C-37/04 (ex NN 51/04), koju je provela Finska za društvo Componenta Oyj (SL L 230, 7.9.2011., str. 69), uvodne izjave 68. do 74.

⁽⁹⁾ <http://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG/countries/NL?display=graph>.

- (58) Osim zaštitnih mjera u pogledu najamnine, ugovor o najmu koji je sklopila općina sadržava različite druge odredbe za pokrivanje mogućih rizika, posebno rizika od neplaćanja kluba PSV. Nogometni klub dostavit će jamstvo o plaćanju najamnine prihodom od prodaje sezonskih karata. Klub PSV dostavio je i jamstvo od 5 milijuna EUR koje odgovara dvogodišnjem iznosu najamnine koje se uzima od kupovne cijene i javni bilježnik ga čuva deset godina.
- (59) Stranke su se složile da se iznos najamnine može u cijelosti preispitati nakon 20 godina na zahtjev bilo koje stranke. To preispitivanje temeljit će se na novom izvješću o procjeni vrijednosti zemljišta. Novi iznos najamnine zemljišta utvrdit će se na temelju vrijednosti zemljišta u tom trenutku zajedno s odgovarajućim povratom na državne vrijednosne papire i premiju rizika. Kao dodatna zaštita za općinu, stranke su se složile da će prava na uporabu zemljišta i stadiona prijeći na općinu ako klub PSV ne izvrši svoje obveze u pogledu plaćanja najamnine ili ako ode u stečaj. Ta klauzula predstavlja odstupanje od uobičajenih posljedica propisanih nizozemskim građanskim pravom u skladu s kojim pravo najmoprimca postaje dio stečajne imovine i stoga nije pod kontrolom vlasnika zemljišta. U ovom slučaju općina će ostati vlasnik zemljišta po isteku ugovora o najmu i kontrolirat će njegovu uporabu.
- (60) Iako se čini da su pretpostavke u izvješću o procjeni vrijednosti razumne kako je navedeno u uvodnim izjavama 48. do 57., teško ih je uspoređivati s drugim poslovnim transakcijama jer se ugovori o najmu koje je Nizozemska dostavila za potrebe uspoređivanja mogu odnositi na druge sektore (na primjer sektor stanovanja u Amsterdamu). Stoga je Komisija, u postupku ocjenjivanja je li predmetna transakcija u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu, provjerila bi li kao referentna vrijednost mogla poslužiti drugačija osnova za poslovnu transakciju – utemeljena na transakciji kredita koju je Eindhoven dao klubu PSV uz zemljište kao kolateral.
- (61) Komisija primjećuje da je najamnina koju će plaćati klub PSV veća od tržišne stope takvog kredita kada se uzmu u obzir razlike između transakcije prodaje i povratnog davanja u najam i kredita. Najvažnija razlika odnosi se na činjenicu da bi, u slučaju da klub PSV nakon dobivanja kredita od općine ne izvrši svoje obveze, općina u najboljem slučaju dobila povrat zamišljenog iznosa kredita. Ona ne bi imala nikakvu drugu korist od povećanja vrijednosti zemljišta osim zamišljenog iznosa kredita. U ugovoru o prodaji i povratnom najmu općina postaje vlasnik zemljišta na početku ugovora o najmu i zadržava prava vlasništva u slučaju neispunjenja obveza. Općina je stavila naglasak na taj aspekt kada je odlučivala o mjeri, posebno s obzirom na to da se zajamčenim potpunim raspolaganjem zemljištem nakon mogućeg neispunjenja obveza kluba PSV odstupa od općih odredaba nizozemskog prava u korist općine (uvodna izjava 59.). Svako povećanje vrijednosti zemljišta (nakon utvrđivanja uvjeta kredita) stoga će koristiti samo općini.
- (62) Stoga bi se moglo očekivati da će transakcija prodaje i povratnog najma *a priori* imati niži očekivani povrat od kredita. Stopa povrata kredita s visokokvalitetnim kolateralom koji je odobren trgovačkom društvu s rejtingom sličnim nogometnom klubu PSV stoga bi činila gornju granicu referentne vrijednosti.
- (63) Bez pouzdanih zamjenskih vrijednosti na tržištu ⁽¹⁰⁾, tržišna referentna stopa za alternativni scenarij kredita klubu PSV morala bi se utvrditi na temelju Komunikacije Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa ⁽¹¹⁾. Da bi bio konzervativan, taj izračun izvršio bi se uzimajući u obzir činjenicu da je klub PSV 2011. pokazao lošu kreditnu kvalitetu i uz pretpostavku visoke kolateralizacije kredita (tj. zemljišta). Dobivena referentna stopa iznosila bi 6,05 %:
- (64) Ulagač koji je odobrio kredit stoga očekuje od transakcije prodaje i povratnog najma 1,01 % veći povrat od općine. Međutim, općina još uvijek djeluje kao subjekt u tržišnom gospodarstvu ako je ulagač koji je odobrio kredit voljan oprostiti povrat od 1,01 % zauzvrat za moguće povećanje vrijednosti zemljišta (vidjeti uvodnu izjavu 61.). Na temelju obilježja transakcije, takva pozitivna mogućnost vrijedna je najmanje 1,01 % i čini se da je povrat koji općina očekuje od transakcije prodaje i ponovnog najma u skladu s tržišnim referentnim vrijednostima.
- (65) Stoga se čini da se konstrukcijom prodaje i povratnog najma ne osigurava neopravdana prednost klubu PSV te da se općini osigurava povrat koji je u skladu s načelima subjekta u tržišnom gospodarstvu.
- (66) Naposljetku, treba napomenuti da Nizozemska tvrdi da je godišnja najamnina usporediva s najaminom koju profesionalni nogometni klubovi u drugim dijelovima zemlje plaćaju za najam stadiona. Iako je teško raditi takve usporedbe zbog različitih lokacija, treba istaknuti da ti drugi klubovi plaćaju godišnju najminu ne samo za zemljište na kojem se stadion nalazi već i za cijeli kompleks stadiona. Za potrebe usporedbe, klub PSV vlasnik je stadiona, snosi troškove upravljanja stadionom i njegova održavanja te povrh toga plaća najminu za zemljište na kojem se on nalazi.

⁽¹⁰⁾ U ovom slučaju nije bilo dovoljno podataka za izradu zamjenske tržišne vrijednosti za referentnu stopu.

⁽¹¹⁾ SL C 14, 19.1.2008., str. 6.

6. ZAKLJUČAK

- (67) Komisija stoga zaključuje da su dvojbe navedene u odluci o pokretanju postupka u dovoljnoj mjeri uklonjene. Kada je kupila zemljište na kojem se nalazi stadion i dala ga natrag u najam klubu PSV, općina je postupala na način na koji bi postupio hipotetski privatni ulagač u sličnom položaju. Stoga transakcija ne uključuje državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Mjera koju je Nizozemska provela u korist nogometnog kluba PSV u Eindhovenu ne čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Nizozemskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 4. srpnja 2016.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

ISSN 1977-0847 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-0596 (tiskano izdanje)



Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR